

ספר

תורת השפה

ללמד דקדוק שפת עבר בדרך קלה וקצרה.

ונלוה אליו בסופו

חנוכים לנסיון, ולוח הפעלים והגזרות.

מאת

י. י. אינדיצקי.

הוצאה שניה עם הוספות רבות ותקונים.

ווארשא

בדפוס האלמער ואייזענשטאדט, זאלעווקי 7.

תרנ"ח

ТОРАТЪ ГАСОФО

т. е. грамматика древне-еврейскаго языка
составилъ И. И. ИНДИЦКІЙ.

Второе изданіе, исправленное и дополненное

ВАРШАВА

Типографія М. И. Гальтера и М. Айзенштадта, Належка № 7.

1898.

Дозволено Цензурою
Варшава 5 Января 1898 г.

הקדמה

ספרי זה אשר אנכי נותן לפניכם היום, בא למלא חסרון גדול הקרגש בספרי הלמוד החדשים וגם הישנים, ספר ללמד כל כללי הדקדוק במועט המחזיק את המרבה. אמנם ספר „מורה הלשון“ הוא האחד והמיחד בין המון ספרי הדקדוק, הטוב ומועיל ללמד בו את התלמידים דקדוק שפת עבר, רק הוא איננו מוכן למתחילים וגם לבינונים, אשר דרכי שפת עבר עורן מוורות להם; וספרי זה נועד למתחילים, אשר אינם יודעים עוד מאומה מכללי הדקדוק, וגם לבינונים, אשר למדו מעט לדעת נמיות הפעלים והשמות, כי התאמצתי לכלל בו כמעט את כל כללי הדקדוק. בו תבאנה נמיות כל הפעלים, הכנויים עם כל הפעלים ונמיות השמות, בדרך נסיוני (פראקטיק). כל כלל וכלל מכללי הדקדוק, בארתי במלים מעטות, קלות ומובנות, למען אשר יוכל המתלמד ללמד כל כלל וכלל בעל פה ככתבו וכלשונו. אחרי כל גזירה וגזירה נתתי הרבה מלות השיכות לגזירה ההיא ונוטות כמוה לכל כלליה ופרטיה. ובכל מקום אשר מצאתי איזה מלה היוצאת מן הכלל הירדע, השכלתי לתת גם לה מקום בהערה להעיר את און התלמידים למען לא יכשלו בה. את הכנויים נתתי לכל הבנינים (הפועלים) והגזרות, וגם בשמות אחרי כל שם ושם נתתי הרבה מלות הנוטות כשם ההוא; גם הרבה כללי שמוש הלשון נתתי בספרי זה ובסופו נתתי חמשה לוחות: (א) שמות ממין זכר הבאים ברבים בסימן נקבה. (ב) שמות ממין נקבה הבאים ברבים בסימן זכר. (ג) שמות ממין נקבה אשר אין בהם סימן נקבה. (ד) שמות הבאים ברבים בסימן זכר ובסימן נקבה. (ה) שמות הבאים רק במספר רבים. וגלות

אליו בסופו „חנוכים לנסיון“ לכל כללי הדקדוק אשר בספר, לעשות את תורת התלמיד קבע במוחו והלכה למעשה.

ופה מקום אתי להודיע, כי בהוציאי לאור את ספרי זה בראשונה קראתיו בשם „כליל המחנך“, יען כי בלעדו, ס' „המחנך“ איננו דבר שלם, כי התלמיד לומד רק את מעשה (פראקטיק) השפה, אבל „תורת השפה“ לדעת את כל כללי הדקדוק עליו לדרוש מס' דקדוק, ולזאת חברתי את ס' זה וקראתיו בשם „כליל המחנך“, יען כי לכלול ולמלא את החסרון, אשר החסרתי בס' המחנך בא. ויחד עם זה בחברי אותו השתדלתי בכל עז לעשותו לספר העומד בפני עצמו, ובראותי כי שמא גרים, ומאשר כי קראתיו בשם „כליל המחנך“ חושבים כל המורים והמלמדים, כי הוא לא נברא רק לצוותא חדא עם ס' „המחנך“ ובלעדי ס' המחנך לא יביא כל תועלת, לכן שנית את שמו, תקנתיו, נקיתי אותו מן השגיאות אשר נפלו בההוצאה הראשונה, והוספתי לו בסופו „לוח הפעלים“ לכל הפעלים והגזרות, ולכל הנמיות השונות. אמנם לא אשים שקר בנפשי לאמר: כי גליתי נסתרות והמון חדשות, אשר לא נודעו עד היום, זאת לא זאת! רק סלותי לי דרך קצרה, פשוטה וקלה לרגל הילדים, באופן פשוט וקל. תקותי חזקה, כי החורים והמורים יכירו את פעלי זה, ויתנו לספרי זה מהלכים בבתי ספריהם וחדריהם, להביא תועלת לילדי ישרון אשר זה הוא שכרי.

י. י. אינדיצקי.

ביטליסמסק, תרנ"ח.

מבוא

כלל א. אותיות.

אותיות שפת עבר עשרים ושתים הן:

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ
ס ע פ צ ק ר ש ת.

וחמש מהן כבואן בסוף המלה שונות בתמונתן והן: יך-ם
יך-ף-ץ (וסמנן כְּמִנְפִּץ).
גם יש ש' ש' ימנית וש' שמאלית הנקראת כסמך, כמו:
שָׁם שָׁם.

כלל ב. מוצאי האותיות (שפראכאָרגאַנע).

העשרים ושתים אותיות יוצאות מחמשת כלי המכמא
(שפראכאווערקצייגע):

(" אהח"ע מהגרון (קעהלע) בום"ף מהשפתים (ליפּפּען)
גיכ"ק מהחך (גויכע) דטלנ"ת מהלשון (צונגע)
זסר"ץ מהשנים (צאָהנע).

הערה. אותיות שהן ממוצא אחד מתחלפות לפעמים זו בזו, כמו:
יִסְכֵּר = יִסְגֵּר, בִּזְרֵר = פִּזְרֵר, עֵלֶם = עֵלֹז = עֵלִין, שָׁרֵף = צָרֵב,
זַעַק = צַעַק.

(" אנכי סדרתים לפי סדר הא"ב למען יקל לתלמיד לזכור אותם כסדרם.

כלל ג. תנועות (וואקאלע)

עשר תנועות הן; חמש תנועות גדולות, הנמשכות במבטא (לאנגע וואקאלע); וחמש תנועות קטנות, הנמהרות במבטא (קורצע וואקאלע). לכל תנועה קמנה יש לה תנועה גדולה ולזאת, התנועות הגדולות נקראות אבות, והתנועות הקטנות—תולדות.

תנועות קטנות	תנועות גדולות
(א) פתח	(א) קִמִּין
(ב) סגול	(ב) צִיִּירָה
(ג) חירק קטן	(ג) חִירֶק גָּדוֹל
(ד) קִמִּין קטן	(ד) חוֹלָם
(ה) קבוץ	(ה) שוֹרֶק

גם התנועות יש להן שלשה מוצאים: קִמִּין מהגרון (וגם הפתח מהגרון, כי כמוצא האב בן מוצא התולדה), צִיִּירָה וחירק מהחך, חוֹלָם ושוֹרֶק מהשפתים. הערה. רש"י ועוד מרדקנים קדמונים קראו לחולָם—מִלְאָפּוֹם, לקבוץ= שוֹרֶק, לסגול= פתח קטן, לפתח= פתח גדול, לצִיִּירָה= קִמִּין קטן, לקִמִּין= קמץ גדול ולחירק= שוֹרֶק.

כלל ד. שוא נח ונע.

שתי נקודות בארך נקרא שוֹא (מלשון שוֹא), ומורה שהאות היא ריקה בלי תנועה, רק היא נסמכת בקריאתה או אל התנועה שאחריה ואז נקרא השוֹא, שוֹא נָע (בעוועגליכעם שוֹא), כמו: שָׁמַע, בָּנִי; או היא נסמכת אל תנועה שלפניה ואז נקרא השוֹא, שוֹא נָח (רוהענדעם שוֹא), כמו: אֲבִירָם, יֵצֵא חָק. —

כלל ה. נח נראה ונח נסתר.

כל שוא המרגש במבטא נקרא "נח נראה" (הארבאר), כמו:

(*) ההבדל בין קמץ גדול לקמץ קטן עין להלן כלל ו' בהערה.

אֲבִירָם, הַב' וְהַמ' מְרַגְשׁוֹת בַּמִּבְטָא; וְכֹל שׁוֹא שְׂאִינְנוּ מְרַגֵּשׁ
בַּמִּבְטָא נִקְרָא "נַח נִסְתָּר" (אֵינְהָאֲרַצָּר) כִּמּוֹ: בָּא, מָה, לוֹ, לִי.
נַחִים נִסְתָּרִים תּוֹכְלָנָה לְהִיּוֹת רַק אוֹתִיּוֹת "אֵהוּ"י, אַחֵר
תְּנוּעָה גְדוּלָּה.

א. אַחֵר כֹּל חֲמֵשׁ תְּנוּעוֹת גְּדוּלוֹת, כִּמּוֹ: קָרָא, קִירָא, הִבִּיא,
רָאשׁ, קְרֹא; — וּלְפַעֲמִים גַּם אַחֲרֵי תְּנוּעָה קִטְנָה, כִּמּוֹ: פִּלָּא,
רָאשׁוֹן וְעוֹד.

ה. בַּסּוּף הַמְלָה אַחֲרֵי: קִמֵּץ, צִירָה וְחוֹלָם וְגַם אַחֲרֵי קָל
עַם נִגִּינָה, כִּמּוֹ: עֲשֶׂה, מַחְנֶה, פִּרְעָה, עֲשֶׂה; וּלְפַעֲמִים גַּם אַחֲרֵי
קָל בְּלֹא נִגִּינָה, כִּמּוֹ: הִנֵּה, אֱלֹהִים.

ו. אַחֲרֵי חוֹלָם וְשׁוּרֶק, כִּמּוֹ: לוֹ, לוֹא.

י. אַחֲרֵי צִירָה וְחִירֶק: בְּנִי, בְּנִי. — וּלְפַעֲמִים גַּם אַחֲרֵי
קִמֵּץ וְקָל, כִּמּוֹ: בְּנִי, בְּנִי.

הַעֲרָה א ה' לְפַעֲמִים נִרְאֶה גַּם אַחֲרֵי קִמֵּץ, צִירָה וְחוֹלָם וְאוֹתָבּוֹא
בֶּה נִקְרָא הַנִּקְרָא מִפִּיק, כִּמּוֹ: בָּה, לָה; וְאַחֲרֵי צִירָה
וְחוֹלָם גַּם פֶּתַח גְּבוּבָה אַחֲרִיָּה, כִּמּוֹ: הִבְבֵּה, נִבְבֵּה.

הַעֲרָה ב וּמֵאשֶׁר כִּי רַק אוֹתִיּוֹת "אֵהוּ"י תּוֹכְלָנָה לְהִיּוֹת נַחִים
נִסְתָּרִים, לְזֹאת מִתְחַלְפוֹת לְפַעֲמִים זֶו בּוֹ, כִּמּוֹ, הוּא
תַּחַת הָיָה, נִבְיָת תַּחַת נִבְאָת.

כָּלל ו. דְּגֵשׁ קָל וְדְגֵשׁ חֲזָק.

נִקְרָא כָּלל הָאוֹת נִקְרָא דְּגֵשׁ (פּוֹגֶקט); וַיֵּשׁ שְׁנֵי מִינֵי
דְּגוּשִׁים, דְּגֵשׁ קָל וְדְגֵשׁ חֲזָק.

א) כֹּל דְּגֵשׁ בְּרָאשׁ הַמְלָה, אוֹ אַחֵר שְׂוֹא נַח נִקְרָא דְּגֵשׁ קָל
וְהוּא בֹא רַק לְהַשְׁלִים הַבֵּרֶת שֶׁשׁ אוֹתִיּוֹת: בְּגֶד כְּפֹת, כִּמּוֹ: בְּרִי, פִּי,
בֶּסֶד פֹּ הַדְּגוּשִׁים הֵם "דְּגֵשׁ קָל"; וְאִם אַחַת מֵאוֹתִיּוֹת "בְּגֶד כְּפֹת"
בֹּא בְּלֹא דְגֵשׁ נִקְרָא רַפָּה, כִּמּוֹ: בֶּב כֶּכ פֶּפ. וְאִין אִנְחֵנוּ
בְּקִיָּים עֲתָה לְהַבְדִּיל בַּמִּבְטָא בֵּין דְּגֵשׁ וְרַפָּה, רַק בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת
"בְּכַפֹּת".

ב) וְכֹל דְּגֵשׁ בְּתוֹךְ הַמְלָה אַחֵר תְּנוּעָה קִטְנָה נִקְרָא "דְּגֵשׁ
חֲזָק", יַעֲן כִּי הָאוֹת אֲשֶׁר בֶּה בֹא הַדְּגֵשׁ נִשְׁמַעַת כְּאִילוּ הִיא

כפולה במבטא, כמו: שְׁכַת נשמעת כאילו כתובה שְׁכָּ-כַת.
צִדִּיק = צִדִּי-דִיק.
באותיות: "אהחע"ר" לא יבוא כל דגש, באותיות: "מ"ם
שק"ץ נוזלי"ם" יבוא רק דגש חזק ובאותיות: "בְּגֵד כֶּסֶף" יבוא
דגש חזק וגם דגש קל. —

כלל ז. הִכָּרָה פְּשׁוּטָה וּמִרְכָּבָת.

תנועה עם האות המיוחדת לה נקראת הִכָּרָה (וילבע *схогъ*),
וכמספר התנועות המלה כן מספר הכריותה, כי יש מלה בת
הברה אחת, כמו: אֵב, אֶךְ, גַּם, ויש מלה בת שש הברות,
כמו: וְיָמֵי מִצְרָיִם תִּירָהֶם; וההברות שני מינים הן: פְּשׁוּטָה
(איינפאכע) וּמִרְכָּבָת (צואממענגעזעצטע).

כל תנועה שאחריה שוא נח או דגש חזק, היא הברה
מִרְכָּבָת, כמו: אֶבֶרֶם, יִצְחָק, צִדִּיק; וכל תנועה שאין אחריה
שוא נח או דגש חזק היא הברה פְּשׁוּטָה, כמו. אֶבֶי, בְּנֵי־חֵן.

הערה. ובוה נברל קִמֵץ גרול מקמץ קמן, כי כל קמץ בהברה
מִרְכָּבָת ואין בו נגינה הוא קִמֵץ קמן, ובהברה פְּשׁוּטָה הוא
קמץ גרול, כמו: חֲכַמַת חָכֶם הקמץ הראשון, קמץ קמן ושני
הקמצים אשר במלת חָכֶם, קמצים גרולים הם, הראשון יען כי
הוא בהברה פשוטה והשני בהברה מִרְכָּבָת, אשר יש בה נגינה.

כלל ח. תנועה קלה.

תנועה קטנה הבאה מכח שוא נקראת תנועה קלה, כמו:
מְלָכִי, בְּגֵדִי, הפתח שבמלת מְלָכִי והחירק שבמלת בְּגֵדִי באים
מכח שוא של מְלָכִים, בְּגֵדִים, לפי שלא יבואו שני שואים
בראש המלה יתהפך השוא הראשון לפתח או לחירק קמן, והוא
קלה מתנועה קטנה, כי אחר תנועה קטנה הַשְׁוֹא הוא שוא נח ואחר
תנועה קלה השוא הַשְׁוֹא נע, יען כי אף אם לא נתחלף השוא הראשון
גם אז השוא השני הוא שוא נע כדינו, אחרי שוא להיות שוא נע,
ולא הורע כחו ע"י אשר השוא הראשון נתחלף לתנועה.

כָּלָל ט. מְלִיעִיל וּמְלָרַע.

תחת האותיות או מלמעלן יבואו קוים או נקודות הנקראים: נְגִינֹת או מעמים (αγκυρασις) וההברה אשר בה הנגינה נמשכת יותר מכל ההברות שבמלה.

אם תבוא הנגינה בתנועה שלפני האחרונה של המלה, נקרא מְלִיעִיל (פארלעטצט), כמו: בְּנֵד, מְלֶה, סֶפֶר. — ואם תבוא הנגינה בתנועה האחרונה של המלה, נקרא מְלָרַע (לעטצט), כמו: דָּבָר, שֶׁבֶר.

הערה יש שני מיני נגינות מפסיקים, כמו: אֶתְנַח וְסוֹף פְּסוּק וְעוֹד, וּמְשָׁרְתִים: מִנְחָה וּמִתְפַּחֵךְ וְעוֹד. (סמני המעמים והנגינות עין בסוף הספר).

כָּלָל י. מִתְגַּן, מִתְגַּף.

מִתְגַּן הוא קו נצב, כזה (i), והוא חצי נגינה, ומקומו בתנועה השלישית שלפני הנגינה, או לפני שוא נע, כמו: אֶנְכִי, מְעַמִּיָּה, הִלְכִי, כְּתָבוּ.

מִתְגַּף הוא קו שוכב בין שתי מלות כזה: (—) והוא מחבר שתי מלות או יותר לאחת, כמו: עַל־פְּנֵי, אֶת־כָּל־אֲשָׁר־לוֹ; והנגינה תבוא רק במלה האחרונה.

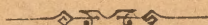
כָּלָל יא. חֲלֻקַּת הָאוֹתִיּוֹת.

האותיות נחלקות לשלשה מינים: (א) שְׂרָשִׁיּוֹת, אשר הן יסוד המלה ושרשה, כמו: פֶּקֶד, שֹׁמֵר.

(ב) שְׂמוּשִׁיּוֹת, הבאות במלה להוראת מה, כמו: פֶּקֶד־נָו, שֹׁמֵר־נָו.

(ג) נֻסְפוֹת, הבאות במלה שלא לצורך כלל, כמו: הִמָּה תחת הם, הִנֵּה = הֵן.

שְׂרָשִׁיּוֹת תוכלנה להיות כל כ"ב אותיות; שְׂמוּשִׁיּוֹת אך "איתן משה וכלב" ונוספות אך חמש והן אותיות "אהוי"ן.

חנוך א.

ה הידיעה (דער בעשטימטע ארטיקעל) § 1

ה' הידיעה, מורה על דבר נודע (בעשטימט; דער). נקודתה: פתח ודגש חוק אחריו, כמו: המורה, הטוב, הקטן. — לפני א' ר', ולפני ה' ע' שיש בהן נגינה, בקמץ, כמו: האב, האם, האחות, הראש, החר, העיר. — לפני: ח, ח, וה, ע אם אין בהן נגינה, בסגל, כמו: החכם, החרבות, החרים, הערים, הענן; — אולם לפני ה' ח', ה' הידיעה על הרוב בפתח, כמו: תהוא החי החלון.

הערה. יו"ד שואית חסרה תמיד דגש כמו: האור, וולת אם היא לפני אותיות ע'ו'ה', כמו: הערים, היונים, היהודים.

ו החבור § 2.

נקודתה ו כמו: ואם, ואחות. — לפני יו"ד שואית, ו כמו: ויהודה, וירושלים (השוא תחת היו"ד נופל). — לפני אות שואית ואותיות: ב' מ' פ', ו כמו: וקטנה, וכן, ובת, ומורה, ופרה. — לפני נגינה מפסקת, ו כמו: וילך. ואם. וטוב. — לפני חטף נקודתה כחטף כמו: ואמת ואני ואני. הערה. השורק אשר בוי"ו ו נקראת שורק גנובה, כי קריאתה כאלו א' עם שורק לפניו, כמו: וכן ובת, נקרא אויבן אויבת. — שורק גנובה היא תנועה קלה והשוא שאחריה "שוא נע".

§ 3.

(א) המלות: אב, אם, מורה וכדומה נקראות: שם-עצם (הויפטווארט), טוב, קטן, גדול וכדומה נקראות שם-תואר (בייא-ווארט).

(ב) שִׁמְעֵצִים נכתב לפני שִׁמְתוֹאֵר כמו: אָב מוֹב, בֶּן קָמֵן, אַחֹת קָמְנָה, ולא: מוֹב אָב, קָמֵן בֶּן, קָמְנָה אַחֹת.

§ 4 ב. הַנוֹד ב.

(א) רוב השמות הם זכרים, והשמות שיש להם בסופם: הָ, הַ, יָת, יֵת, הֵם נקבה; ויש שמות אשר אף כי אין להם סימן נקבה הם נקבה כמו: עִיר, אֶרֶץ, אֶבֶן, בָּאֵר, ועוד (עין בסוף הספר לוח ג.) וכל שמות האברים הכפולים, כמו: יָד, עֵין, אֶזְנָא, שִׁפָּה, אֶצְבָּע וְגַם בֶּמֶן וְלִשׁוֹן.

(ב) סמן הרבים לזכרים: יִם, כמו: מוֹב מוֹבִים, גְּדוֹל גְּדוֹלִים, וסמן הרבים לנקבות — וַת — יֵת כמו: מוֹבָה מוֹבוֹת, גְּדוֹלָה גְּדוֹלוֹת, שְׂאֵרִית שְׂאֵרִיֹּת.

(ג) יש שמות זכרים שיש להם ברבים בסופם — וַת כמו: שְׁלַחָנוֹת, בְּסֹאוֹת, אֲבוֹת, שְׂמֹות. — ושמות נקבה שיש להם ברבים יִם כמו: נְמָלָה נְמָלִים, חֲמָה חֲמִים; ויש שמות שיש להם ברבים סמני זכר ונקבה: כמו: דוֹר דוֹרִים דוֹרוֹת, נָהָר נָהָרִים נְהָרוֹת, ולמען דעת אם השם הוא זכר או נקבה יש לראות רק את היחיד (עין בלוח א. ב. ועוד בסוף הספר).

§ 5 ג. הַנוֹד ג.

(א) נקוד ה'ב': בֶּ כמו: בְּבִית. בֶּנֶן, ואם ה'ב' לפני ה' הידיעה, נופלת ה' הידיעה ונקודתה תקח ה'ב' כמו: בְּבִית תחת בְּהִבִּית. בְּעָרִים=בְּהָעָרִים. בְּהָר=בְּהָהָר.

(ב) מלה אשר באות הראשונה, קָמֵן, כאשר תגדל ותתרכה באותיות ואז הקֶמֶן התנועה השלישית לפני הנגינה, תתחלף לשוא כמו: קָצֵר קָצָרִים, קָמֵן קָמִנִים. ואם האות הראשונה אשר בה הקֶמֶן מאותיות: א' ה' ח' ע' שאין מקבלות שוא פשוט בראש המלה, תנקד בחמף פתח כמו: אָרוֹךְ אָרוּכִים, חָכֵם חֲכָמִים.

(ג) המלות: אני, אהה, הוא נקראות "מלות הגוף" והן נחלקות: ליחיד ורבים, זכר ונקבה.

מלות הגוף:

} יחיד	מדבר בעדו:	אני, אנכי
	נוכח —	אָהָה
	נסתר —	הוא

} רבים	מדברים בעדם:	אֲנֵחֵנוּ, נִחְנוּ אֲנוּ
	נוכחים —	אֲהֵם
	נִסְתָּרִים —	הֵם

} יחידה	מדברת בעדה:	אני, אנכי
	נוכחת —	אָהָה
	נסתרת —	היא

} רבות	מדברות בערן:	אֲנֵחֵנוּ
	נוכחות —	אֲהֵנּוּ
	נסתרות —	הֵנּוּ

חבור ד. § 6

(א) נקודת ה' : ל' כמו : לִילֵד, לַעֲרֹךְ. — לפני שוא, ל' כמו : לְקַטְּנִים, לְגִדּוּלִים. — ואם באה ה' לפני ה' הידיעה תפל ה' הידיעה והל' תקח נקודתה כמו : לְבֵית תַּחַת, לְהַלְמִיד = לְהַלְמִיד לְעֵרִים = לְהַעֲרִים.

(ב) המלה : לא, תבוא תמיד לפני פעל כמו : לא נָתַן, לא רָאָה, לא אָכַל ; אין לפני שם (והבינוני דינו כשם) כמו : אין סֵפֶר לְהַלְמִיד, אין כֶּסֶף לְעֵנִי.

תְּנוּךְ ה. § 7

(א) כשהמלה נסמכת למלה שאחריה תפל מ' סמן הרבים כמו: אחים, אחי־יוסף; בתים, בתי־העיר; נשים נשי, ננים נני.

(ב) מלה אשר בסופה ה', אם לפניו סגל היא זכר כמו: יפה, אח יפה, בית יפה; ואם לפניו קמץ, היא נקבה כמו: יפה, אחות יפה, שמלה יפה.

תְּנוּךְ ו. § 8

(א) אחד, שנים וכו' נקראים: שם מספר (צאהל ווארט). שם המספר שונה הוא משם תואר, כי בשם־תואר ה' סמן נקבה, ובשם־מספר ה' לזכר, ולנקבה בלי ה' כמו: שלשה אנשים, ארבעה ימים; שלש נשים, ארבע שנים; אולם מעשרה ומעלה לזכר בלי ה' ולנקבה בה' כמו: שנים עשר יום, שתיים עשרה שנה.

(ב) גם בזה שונה הוא שם־מספר משם־תואר, כי ש"ת בא לרוב אחר שם־העצם, כמו: איש חכם, פלמיד חרוץ, ילד מוב, ושם־מספר בא לרוב לפני שם־העצם, כמו: שני ימים, ארבעה אנשים; מלבד מלת אחד באה אחרי שם־העצם, כשם־תואר, כמו: שלחן אחד, בית אחד.

§ 9

בנמית השם (בייגונג) ה' נקבה תשחנה לת' רפויה כמו: פרה: פרתי פרתך, וה' של שם זכר נופלת כמו: מורה, מורה, מורה מורו (עין להלן § 99 בנמית השמות).

תְּנוּךְ ז. § 10

לפעמים במקום אשר המורה על המושג מאמר אחד אל משנהו באה ש— כמו: שאמרתי במקום אשר אמרתי, שאכלתי—

אֲשֶׁר אֶכְלָתִי, וּלְפַעֲמִים שְׁ— וּדְגַשׁ בָּאוֹת שְׁלֹא־חֲרִיהַ כְּמוֹ: שִׁדְרָר, שְׁבִשְׁפִלְנוּ, וְגַם בְּפֶתַח וּדְגַשׁ: שְׁקֻמָּתִי, בְּשָׁנָם.

§ 11. הַנּוּךְ ח.

הִי נִקְרָאת ה' הַשְּׂאֵלָה (פֶּרֶאָנֶץ) וְנִקּוּרְתָּה חֲמֵף פֶּתַח כְּמוֹ:
הִישׁ? הִרְאִיתָ? הַמּוֹב? — לִפְנֵי שׁוֹא בִּפְתַח וּדְגַשׁ אַחֲרָיו כְּמוֹ:
הַכְּתָנָה בְּנֶךְ? הַשְּׁמֵנָה? — לִפְנֵי חֲמֵף אוֹ אוֹתִיּוֹת „אהח"ע" בִּפְתַח
לְבַר כְּמוֹ: הַכְּרֶכֶה? הֶהֱם? הָאֲתִי? הַעֲיִנִי? הַעוֹד? וּלִפְנֵי אוֹתִיּוֹת
„אהח"ע" קְמוּצוֹת, כְּסָגֵל, כְּמוֹ: הָאֲנָכִי? הַחִיָּתָה? הַחוֹק?
הַעֲרָה. אִם לִפְנֵי הַמְלָה אוֹת הַשְּׁמוּשׁ מֵאוֹתִיּוֹת: „וּבְכָל־ם", אוֹ ה'
הִירִיעָה אַחֲרֵי אוֹת הַשְּׁמוּשׁ, כְּמוֹ: וְהַעִיר, בְּחִבִּית; וְה'
הַשְּׂאֵלָה בָּאָה לִפְנֵי אוֹת הַשְּׁמוּשׁ, כְּמוֹ: הַבְּמַחְנִים, הַבְּבִית
בְּמַעֲמָה?

§ 12. הַנּוּךְ ט.

הַחוּלָם מִתְחַלֵּף בְּרַבִּים לְשׁוֹא כְּמוֹ: בְּקָר בְּקָרִים, רִמָּח רִמָּחִים;
וְאִם הָאוֹת הָרֵאשׁוֹנָה, אֲשֶׁר בָּהּ הַחוּלָם הִיא מֵאוֹתִיּוֹת „אהח"ע
מִתְחַלֵּף הַחוּלָם לְחֲמֵף קִמָּץ (עֵין 5 § ב.). כְּמוֹ: אֶרֶח אֶרְחוֹת, חֲדָשׁ
חֲדָשִׁים, עֶמֶר עֶמְרִים.

§ 13. הַנּוּךְ י.

א) כָּל נִפְרָר, כָּל־ נִסְמָךְ כְּמוֹ: כָּל־אִישׁ, כָּל־דְּבָר.
הַעֲרָה. אִם אַחֲרֵי מֵלֵת כָּל בָּאָה ה' הִירִיעָה אוֹ הוֹרָאתָה
(אַלְלֵס גִּנְיִן), כְּמוֹ: כָּל־הָאֶרֶץ, כָּל הַיּוֹם; אוֹלָם אִם אֵין כְּמִלָּה
שְׁאֲחֵרִי כָּל ה' הִירִיעָה, אוֹ הוֹרָאתָה (אַלְלֵעֲלֵנוּ, עֲמוּאֵם, יַעֲקֹב)
כְּמוֹ: כָּל אִישׁ, כָּל יוֹם, כָּל דְּבָר.
ב) מִן אוֹ מִי וּדְגַשׁ אַחֲרֶיהָ לְתִשְׁלוּם הַנּוּךְ כְּמוֹ: מִכִּית תַּחַת
מִן בֵּית, מִיָּלֵד — מִן יָלֵד. — וּלִפְנֵי „אהחע"ר שְׁאִינָן מִקְבֻלוֹת דְּגַשׁ,
יִתְחַלֵּף הַחִירֶק לְצִירָה מִי כְּמוֹ: מַעִיר, מֵאֵח, מֵאֵב, מִרְבִּים.

חֲנוּךְ י"א. § 14

(א) המלה אֶת עם הכנויים (עין להלן § 84 בהכנויים),
 אותי אותך, וכו' מורות לרוב על יחס הפעול אקוואטיף-*винитель*
ный падеж, כמו: הוא נתן את הספר, אֲנִי זָכַרְתִּי אוֹתְךָ.
 (ב) מלת מה לרוב במקף ורגש חזק במלה שלאחריה כמו:
 מִה־נָּתַן, מִה־שָּׁם; — לפני א' ר' מָה לתשלום רגש, וגם לפני
 ה' הידיעה, ואם יש בה נגינה מפסקת, כמו: מִה־אָמַר, מִה־
 אָתָּה, מִה־אֵלֶּה, מִה־רְאִיתָם; מִה־הָעָרִים, מִה־הַדָּבָר; ויעבר
 עלי מָה, ויהי מָה. — לפני ה' ח' ע', מָה כמו: מִה־הָיָה,
 מִה־חָמַטְתִּי, מִה־עָשִׂיתִי, מִה־עָנָה. — ויוצא מכלל זה מִה־הָמָּה
 מִה־הִנֵּה (עין תלמוד ל' יתרון לאדם 3)

חֲנוּךְ יב. § 15

אם לפני אחת מאותיות הח"ע צִירָה, חִירָק, חוֹלָם או
 שוֹרֵק נקראת כאילו א פתוחה לפניה, כמו: פָּתוּחַ, נוֹעַ, רוּחַ.
 נקרא: פְּתוּיָאח, נוֹדָע, רוֹדָאח, גְּבִיָאָה. והפתח נקראת פֶּתַח
 גְּנוּבָה.

חֲנוּךְ יג. § 16

(א) הסלות בכלל נחלקות לשלשה חלקי הדבור והם: שָׁם,
 פֶּעַל, מְלָה, כמו: פָּסָא, שְׁלָחַן, פָּרָה — שָׁם; מָנָה, רָאָה, אָמַר —
 פֶּעַל; פָּה, שָׁם, תַּחַת, אֶצֶל — מְלָה.
 (ב) אותיות השרש שלש הנה, אם בפעל או בשם; אות
 הראשונה מן השרש נקראת פ' הפעל (יען כי כל שרש ישקל
 במשקל מלת פעל), אות השנייה ע' הפעל ואות השלישית ל'
 הפעל.
 (ג) בשמות נוספות על השרש (פעל) אותיות הָאָם "נְתִיו"
 (כמו: מִשְׁכָּן הַמ' נוספת על השרש שָׁכַן); ואחרי השרש לסימן

המין: אם זכר או נקבה, ולסמן המספר: אם יחיד או רבים
תבואנה אותיות: "ה כ נ" ו'ים".

הערה. השם נחלק לארבעה מינים:

(א) שם עצם פְּרָמִי (אייגענאמע) (собственное имя), כמו:
ראובן, שמעון, שָׁרָה.

(ב) שם עצם פְּלָלִי (נאמונגסנאמע) (нарицательное имя),
כמו: אָדָם, עֵיר, שְׁלֹחַן, כֶּסֶא. —

(ג) שם הקבוצָה (זאממעל נאמע) (собирательное имя),
כמו: עָם, גּוֹי, קָהָל, יַעַר, עֵדָה.

(ד) שם החוּמָר (שטאַפֿנאמע) (вещественное имя), כמו:
זָהָב, כֶּסֶף, מַיִם, יָיִן.

§ 17. חֲנוּךְ יֵד.

השמות יפרדו והיו לארבעה אופנים:

(1) קנין אחד וקונה אחד, כמו: שוּרִי, שְׁלֹחֲנִי, שוֹרֶה,
שְׁלֹחֶנֶךָ, (המלות שור, שְׁלֹחַן נקראות קנין, והי' והד' הבאות
בסוף המלה נקראות קונה, יען כי הן מורות במקום מלות הנוף
אֲנִי אֹתָהּ הוּא וכו').

(2) קנין אחד וקונים רבים, כמו: שוֹרְנִי, שוֹרְכֶם.

(3) קנינים רבים וקונה אחד, כמו: שוּרִי, שוֹרֶה.

(4) קנינים רבים וקונים רבים, כמו: שוֹרְנִי, שוֹרְכֶם.

§ 18

להוראת קנין אחד וקונה אחד, הן אותיות י', דָּ, בָּ, ז', דָּה.
להוראת קנין אחד וקונים רבים, הן אותיות: גָּ, כָּ, בָּ, זָּ, יָּ.
להוראת קנינים רבים וקונה אחד, הן אותיות: יִי, יֵי, יֶי, יִי, יֵי, יֶי.
להוראת קנינים רבים וקונים רבים, הן אותיות: יִיגָּ, יֵיגָּ, יֶיגָּ, יִיכָּ, יֵיכָּ, יֶיכָּ.

חֲנוּךְ טו. § 19

שֵׁם הַמִּסְפָּר.

שם המספר בא להורות על מנין ומספר הדברים, ונחלק לארבעה מינים: (1) מִסְפָּר יסודי (גרונדצאהלווארט), (2) מִסְפָּר קדורי (אָרדנונגס צאהלווארט), (3) מִסְפָּר חֲלָקִי (טהיילונגס צאהלווארט), (4) מִסְפָּר כִּלְלִי (אלגעמיינעס צאהלווארט).

§ 20

מספר יסודי: אחד אחת, שְׁנַיִם שְׁתַּיִם, שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשׁ וכו', עד עֶשְׂרֵה באים הדברים הנמנים ברבים, כמו: חֲמִשָּׁה יָמִים, חֲמִשׁ שָׁנִים, שְׁנֵי שָׁבָעוֹת; ומעשרה ומעלה עד אלף באים ביחיד, כמו: עֶשְׂרִים יוֹם, שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה; — אולם מאלף ומעלה באים ברבים, כמו: אֶלֶף שָׁנִים בעיניך ועוד. ויוצא מזה אֲלָפִים אֶמָּה.

חֲנוּךְ טז. § 21

(א) מִסְפָּר קדורי: ראשון שְׁנֵי שְׁלִישִׁי וכו' יחיד, רבים: ראשונים שְׁנָיִם שְׁלִישִׁים וכו', יחידה: ראשונה שְׁנִית שְׁלִישִׁית (ונמצא שְׁלִישִׁיה) רְבִיעִית חֲמִישִׁית שְׁשִׁית שְׁבִיעִית שְׁמִינִית תְּשִׁיעִית עֲשִׂירִית; רבות: ראשונות שְׁנִיּוֹת שְׁלִישִׁיּוֹת רְבִיעִיּוֹת חֲמִישִׁיּוֹת שְׁשִׁיּוֹת שְׁבִיעִיּוֹת שְׁמִינִיּוֹת תְּשִׁיעִיּוֹת עֲשִׂירִיּוֹת.

(ב) מספר קדורי נמצא רק עד עשרה, ומעשרה ומעלה בא מספר יסודי תחת מספר סדורי, והוא בא אחר דבר הנמנה ובה' הידיעה, כמו: עֶשְׂרִים יוֹם, שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה שָׁנָה (מספר יסודי); יוֹם הָעֶשְׂרִים, שָׁנָה הַשְּׁתַּיִם עֶשְׂרֵה (מספר סדורי); ולפעמים גם עד עשרה בא מספר יסודי תחת מספר סדורי, כמו: בְּשָׁנָה שְׁלֹשׁ תַּחַת בְּשָׁנָה הַשְּׁלִישִׁית.

§ 22

מספר חלקי: חצי (חצי) מחצית מוחצה, שליש שלישית, רבע רביעית, חמש חמשית, ששית, שביעית, שמינית, תשיעית, עשירית. — מעשרה ומעלה לא נמצא במקרא, לכן עלינו להוסיף מלת: חלק, כמו: חלק האחר עשר, חלק העשרים. הערה. מספר חלקי שווה למספר סדורי נקבה, רק מספר סדורי בא אחר דבר הנמנה, כמו: השנה הרביעית, ומספר חלקי לפני דבר הנמנה, כמו: רביעית השנה.

§ 23

מספר כללי: כל, הכל, קצה מקצת, מאומה, אין מאומה, רב, פביר, מעט, אין-כל, לא-פביר.

§ 24

בית-הספר, המלה הזאת נקראת מלה מרפפת, כי היא מרכבת משתי מלות: בית ספר, ובמלה מרכבת באה ה' היריעה במלה השניה, כמו: בית-הספר ולא הבית-ספר.

§ 25. חנוך יז.

מטה שמות ממותי, ה' נקבה תשתנה לתי"ו. רפויה (עין לעיל § 9) ולסמן הרבים תבוא גם יו"ד (כמו: ממותיך, ממותיו...), כמו בשמות זכרים רבים (עין בלוח נמיות השמות, אשר בסוף הספר). הערה, יש שמות אשר לזרים יחשבו, כמו: .

אב, אבי (ונמצא אבי-המון), אבי אביך, אביך אביו (אביו) אביה אביו אביכם אביכן אביהם אביהן; אבות, אבות אבותי אבותיך אבותיך אבותיהם אבותיהן; אבותיהם אבותיהן. וכן הם, המי חמי חמיה (חם שמות אבות הבעל לזאת אינם, כי אם בכנוי נקבה).

אח אחי אחיך אחיך אחי (אחיות) אחיה אחינו אחיכם
 "כן אחיהם "כן; אחים אחי אחי (אחי), אחיך אחיך אחי אחיה
 אחינו אחיכם (אחיכם) אחיכן אחיהם אחיהן.

אחות אחות אחותי אחותיך "תך... אחיות, אחיות אחיותי
 אחותיך אחיותיך (אחותיך) אחיותי אחיותיך אחיותיך
 "כן אחיותיהם י"הן. —

אמה, אמה אמותי אמתך אמתך... אמהות אמהותי
 אמהותיך... וכו'

בן, בן בני בנה בנה בנו בנה... בנים בנני בנני... וכן
 שם שם.

מים, מים מימי מימך... מימכם... יד יד
 ידכם.

פה, פה פי פיה פיו (פיה) פיה פינו פיהם "כן.

ברבים: פים, פיה פיות פיות פיותי...

שה, שהר שני שנה שני; שני שנה שני שנים; שיות. —
 והמלות: שור, שוק, דוד, חות תבאנה ברבים שנים,

שנים דודים דודים חותים חותים.

גם המלה: אדון תבא ביותר ברבים אף גם ליחיד, כמו:

אדון, אדון כל הארץ, אדוני אדוני; אדונים (ביר אדנים בשה),
 אדני (ויקח אדני יוסף), אדני אדני, אדנינו (גדול אדנינו, ואדנינו
 דוד), אדניך אדניך אדניכם אדניך אדניך אדניהם.

§ 26. חנוך ית.

בְּלִי הַפֶּעַל

הפעל בכלל נחלק לשני מינים: פעל עומד ופעל יוצא.

א) פעל עומד, הוא הפעל אשר לא נוכל לשאל אחריו
 שאלת מה? כמו: יושב, הלך, עמד, הפעלים האלה נקראים
 פעלים עומדים (אונאיבער געהענדעס צייטווארטער), כי לא נוכל
 לשאל: מה יושב, מה הלך, מה עמד.

(ב) פֶּעַל יוצא הוא פעל אשר נוכל לשאל אחריו שאלת :
 מה? כמו: ראובן אָכַל, שָׁתָה, בָּנָה, נוכל לשאל מה אכל? —
 לָחַם, מה שָׁתָה? מַיִם, מה בָּנָה? — בֵּית, ולואת נקראים הפעלים
 האלה פעלים יוצאים (איבערגעגעדעט צייטווארטער).
 הערה. יש עוד פֶּעַל יוצא לשלישי, אם יש שלשה גופים,
 עֲשֶׂה, מְקַבֵּל ומְסַבֵּב הפעולה, כמו: ראובן הָאָכִיל את שמעון את
 הָלֶחֶם; הרי שלשה גופים, ראובן המְסַבֵּב את פעולת הָאָכִילָה,
 שמעון (העֲשֶׂה) והלחם הַמְאָכֵל (המְקַבֵּל).

§ 27

(א) כל פעל יוכל לבא בשלשה זמנים: (1) זמן עָבָר
 (פֿערגאנגענע צייט), (2) זמן בִּינְוִי (געגענווארטנע צייט), (3) עתיד
 (צוקינעמנע צייט).

(ב) הַבִּינְוִי יחלק לשנים: לבינוני פֿועַל ובינוני פֿעול; — בִּינְוִי
 פֿועַל, היינו העושה הפעולה, ובינוני פֿעול המקבל הפעולה, כמו:
 ראובן שוֹמֵר, ראובן השומר עשה עתה פעולת השמירה (ער היטשטעט
 יעטצט), הגן שְׁמֹר, הגן מקבל פעולת השמירה (ער ווירד געהיט).
 הערה. אם הפעל הוא פֶּעַל עומד, על הרוב אין בו בינוני
 פֿעול ולא נוכל לאמר יָשׁוּב (מן יָשַׁב), הָלֹךְ.

(ג) בִּפְעַל יש עוד: (1) דֶּרֶךְ הַצִּוּי (געביטענדע ארט), אם
 המדבר מצַוֶּה לשומע לעשות איזה פעולה, כמו: שְׁמֹר, פֶּקֶד,
 (2) דֶּרֶךְ הַמְּקֹר (אונגעשטיממע ארט) פֶּתַב (שרייבען), אָכַל (עססען),
 שְׁמֹר (היטטען).

§ 28

שלשה גופים נמצאים בפעל: מְדַבֵּר בְּעַדוֹ, נֹכַח וְנִסְתָּר
 (עין לעיל § 5). בכל גוף שני מינים: זָכָר ונקבה, שני מספרים:
 יחיד ורבים.

§ 29

לְסַמֵּן: גוף, מין ומספר בפעל הבאנה שבע אותיות "הֵא-מֶ-נִי-תִיד"

המחברות" לשרש הפעל. בעבר באות אותיות "תִּהְיֶימוּן" אחר
השרש, כמו: פְּתַבְתָּ, פְּתַבְתָּ וכו', ובעתיד באות אותיות: "אִי־תִן"
לפני השרש ואותיות "יוֹנָה" אחרי השרש כמו: אֶכְתֵּב,
תִּכְתְּבֵי וכו'.
הערה. למקור תתחברנה אותיות "בִּכְלֵם" — כמו: שָׁמַר,
בָּשָׁמַר, בָּשָׁמַר, לָשָׁמַר, מָשָׁמַר.

§ 30. תְּנוּךְ יֵט.

הַנְּזוּת וּמִסְפָּרוֹ.

כל הפעלים השווים בתמונתם בשרשם נקראים נְזוּת
(קלאססע), למשל פָּקַד שָׁמַר גִּזְרָה אָחַז, בָּנָה, פָּנָה, גִּזְרָה אָחַז.

§ 31.

הַנְּזוּת שְׂמוֹנָה הֵן:

- 1 שְׁלָמִים, הם הפעלים אשר כל שלש אותיות השרש
מְרַגְשׁוֹת בְּמִכְתָּא, כמו: פָּקַד, שָׁמַר, פָּתַב.
- (2) חִסְרֵי פ"א נון, אם פ"א הפעל נו"ן תחסר בצווי ובעתיד
זנשלמה בדגש בעה"פ כמו מִן נָגַשׁ, נָגַח, אומרים בצווי ובעתיד:
נָגַשׁ נָגַשׁ, אָנַשׁ תָּנַשׁ, אָנַח תִּנַּח יָנַח.
- (3) נחוי פיו"ד, אם פה"פ וי"ד היא נחה, כמו: אִינַק,
תִּינַק מִן יִנַק.
- (4) נחוי פ"א, אם פה"פ ע"א תנוח בעתיד כמו: מִן אָכַל,
בעתיד: תֹּאכַל יֹאכַל.
- (5) נחוי ל"א, אם לה"פ א' תנוח כמו: מָצָא, מְצָאָה.
- (6) נחוי ל"ה, אם לה"פ ה"א תתחלף ביו"ד והיו"ד נחה
כמו: מִן בָּנָה, בָּנִיתִי בְּנִיתִי.
- (7) נחוי ע"ו, אם עה"פ וי"ו היא נחה כמו: שׁוּב, סוּר,
קוּם.
- (8) כפולים, אם עה"פ ול"פ אותיות דומות, או תחסר עין

הפעל ונשלמת בדגש הבא בלה"פ, כמו: מן סבל, סבת סבתי.
הערה א. יש עוד גזרות הנקראות "חסר הקצוות", "מרכבים"
ויהבארו להלן (§ 80, 81).

הערה ב. בגזרות נחפיו"ד אם אותיות אית"ן באות בצירה או
תחסר היו"ד, כי הצירה של אותיות אית"ן מושך אחריו יו"ד.

הערה ג. אותיות "כ"כ-לם" באות רק על מקור נסמך כמו: פתב, פתב,
פכתב פכתב, לכתב, מכתב. מקר נסמך, פתב פתב, פכתב פכתב...

§ 32. חנוך ב.

התמונות אשר מהן יבנה הפעל הן שבע ונקראות בְּנִינִים
(פֶּאֶרְמֶען).

(1) בְּנִין קל. אין לו אות נוספת ולא דגש, וקל הוא במבטא.

(2) בְּנִין נִפְעֵל. יש לו נון נוספת בראש המלה.

(3) בְּנִין פֶּעֶל (פֶּקֶד) } יש להם דגש בעה"פ

(4) בְּנִין פִּעֵל (פִּקֶּד) }

(5) בְּנִין הִפְעִיל. ה"א נוספת לפני פה"פ ויו"ד בין עה"פ

ולמה"פ.

(6) בְּנִין הִפְעֵל. גם כן ה"א לפני פה"פ.

(7) בְּנִין הִתְפַּעֵל (הִתְפַּקֵּד). ה"א ותי"ו לפני פה"פ ודגש

בעה"פ.

הערה. היוצא לנו מזה, כי בכל פעל עלינו להביט:

(א) שְׂרָשׁוּ, מאיזה גזרה הוא. (ב) אם הוא עומד או יוצא.

(ג) זָמֵן, אם הוא עֶבֶר, בִּינוּנִי (בִּינוּנִי פִּעֵל או פֶּעִיל), עתיד.

(ד) דְּרֵךְ, אם הוא דרך הצווי או הַמְּקָר. (ה) גִּזָּף. (ו) מִין, זכר או

נקבה. (ז) מִסְפָּר, יחיד או רבים.

§ 33. חנוך בא.

בְּנִין קל.

(1) שְׁלָמִים. דָּרַשׁ נקראת שלמים, כי לא תחסר בה כל

אות (עין בלוח הפעלים). על דרך זה באים הפעלים האלה:
בחר, במח, זכר, דבק, לבש, למד, סמך, עזב, פשט, שמר,
שכב, חפש, ועוד.

הערה א. עבר קל בא על שלשה משקלים: פָּעַל פָּעַל פָּעַל.
כמו: פָּתַח פָּתַח, יָכַל (ונמצא שלשה המשקלים בפסוק אחד
(שמות מ. לה.) ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שָׁכַן עליו הענן
וכבוד ה' מָלָא את המשכן). בנסתרים ונסתרת שוים הם שלשת
המשקלים, אולם בְּאַתְנַח סוף פסוק, הפתוחים לרוב בְּקִמְץ שְׁמֵרָה,
הצרוים בְּצִרָה חֲפָצָה, החולמים בחולם יָכֹלָה. ובשאר הגופים
הצרויים והפתוחים שוים, והחולמים בחולם, וזאת לפני הֶם יֵתֵן.
הערה ב. בצרוים וחולמים הבינוני שווה לעבר, כמו: זָקַן,
חָקַם, עָשָׂן, אָשַׁם, חָנַף, חָרַב, חָסַר, אָכַל, שָׁפַל ועוד (עין תלמוד
רל"ב יתרון לאדם 3).

הערה ג. עתיד וצווי באים על שני משקלים: אָפַעַל אָפַעַל.
כמו: אָתְּבֹא אָשְׁמֹר, אָשָׁב. רוב פעלים יוצאים באים על משקל
אָפַעַל, ופעלים עוטרם או גם יוצאים, אם עה"פ בהם גרונית
באים על משקל אָפַעַל, כמו: אָשָׁב, יִשְׁחַם, אָשְׁמַע; ואלה
המלות הבאות על משקל אָפַעַל אף אם אין להן אות גרונית:
יִגְדַל, יִפְטֹר, יִפְצֹר, יִרְבֵּץ, יִרְגֹז, יִרְכַּב, יִרְפֹּד, יִנְקַע ועוד.

§ 34

(2) חסרי פ"א נון. נָגַשׁ, הָנוּן תַּחֲסֹר בְּצוּוֹי וּבַעֲתִיד וּנְשַׁלְמַת
בְּדָגֶשׁ בַּע"ה פ, אָנַשׁ, תָּגַשׁ. — על דרך זה יבואו הפעלים האלה:
נָגַח, נָזַל, נָתַךְ, נָתַר, נָשַׁל, נָשַׁק, נָצַת, וְגַם לָקַח, אָקַח, תָּקַח.
והם באים על משקל אָפַעַל אָנַח יוֹל; — נָגַשׁ, נָמַשׁ, נָרַף, נָמַר,
נָפַל, נָדַר, נָנַף, נָבַל ועוד על משקל אָפַעַל יוֹפַל, יוֹנַף, יוֹבַל. —
ואם עה"פ מאותיות אהח"ע שאינן מקבלות דגש לא תַּחֲסֹר נון
פה"פ, כמו: נָאָק, נָעַם, נָעַר, נָחַג, נָוַח, נָחַל, נָעַל,
נָהַר, נָקַף, בַּעֲתִיד: תִּנְעַל, יִנְאֹף, יִנְקֹפוּ.

הערה א. יש מהם אשר יבואו על שני פנים כמו: יָקַב,
יִנְקַב, יִנְשׁ, הִנְגִּשׁוּ, יִצְרוּ, יִצְרֹר.

מצא = מצאתי מצאת מצאת מצא מצאה מצאנו מצאתם מצאתן
מצאו. מצא מוצאים מוצאה מוצאות. מצוא מצואים מצואה
מצואות. מצא. מצא מצאו מצאי מצאנה. אמצא תמצא ימצא
תמצאי תמצא תמצאו תמצאו תמצאנה. — טמא, צמא, שגא,
ירא על משקל פעל, הבינוני: מלא מלאים מלאה מלאות (עין
לעיל § 33 הערה ב).

§ 38

(6) נחי ל"ה. אם לה"פ ה' תשתנה, פעם ליו"ד, פעם
לתי"ו ופעם תחסר לגמרי, כמו: גלית גלית גלה גלתה
גלינו גליתם גליתן גלו. גולה גולים גולה גולות. גלוי גלויים גלויה
גלויות. גלה = גלות, בגלות בגלות לגלות מגלות. גלה גלו גלי
גלינה. אנלה הנלה הנלי ינלה הנלה הנלה הנלו ינלו הנלינה.
על דרך זה יבואו הפעלים האלה: בזה, קנה, מנה, פנה,
בנה, ענה, מחה, שחה, ראה, שבה. —
הערה. המקר בגזרת נל"ה הוא פנה = פנות, על דרך זה
יבואו לפעמים פעלים מנחי למ"א, כמו: מלא מלאה, קרא = קראת.
הערה ב. אם תבוא ו"ו המהפך בעתיד (הו"ו נקראת ו"ו
המהפך, יען כי היא תהפך את העתיד לעבר, ואת העבר לעתיד,
כמו: יאכל — עתיד, ויאכל — עבר; אכלה — עבר ואכלת עתיד. ואמרת,
ושמרת, ועשית; אכן אם יקדם במאמר ההוא פעל עבר אחר,
ואז הפעל הבא אחריו גם כן עבר, הו"ו הוא רק ו"ו החבור)
נופלת ה"א לה"פ, כמו: יבנה יבן, יפנה יפן. —

§ 39

(7) נחי ע"ו. אם עה"פ ו"ו, פעם תנוח ופעם תחסר לגמרי.
כמו: קמתי קמתי קם קמה קמנו קמתם קמתו קמו. קם קמים
קמה קמות. קים קומים קומה קומות. קום — קום, בקום פקים
לקום מקום. קום קומי קומנה. אקים תקום תקומי יקום תקום
נקום תקומו יקומו תקומנה — תקמנה.
גם נחי ע"ו תבוא על שלשה משקלים: אם פה"פ בקמץ —

ממשקל פֶּעַל, כמו: קָם, שָׁב, נָר, רָץ; ואם פה"פ בצורה, ממשקל פֶּעַל — מָת; פֶּעַל, בּוּשׁ.

הערה א. הבינוני פועל שוה לעבר, רק בעבר נקבה מלעיל שָׁבָה ובינוני שָׁבָה. הבינוני פועל שוה לצווי ועתיד אם נקח סמנני אותיות אית"ן, כמו: שׁוּב בינוני פעיל, שׁוּב — צווי, אשׁוּב — עתיד.

הערה ב. בעתיד עם ו"ו המהפך יתחלף שׁוּרְק פה"פ לְקִמֵּן קִמֵּן, יֵעַן כי אז הנגינה מִלְעִיל, כמו: יָקוּם = וְיָקָם, תָּקוּם = וְתָקָם, נָקוּם = וְנָקָם.

הערה ג. יש פעלים ע"ו והם באים על דרך השלמים, כמו: נָוַע, חָרַר, מָוָה, לָוָה, עָוָה, צוּחַ, רוּחַ, שׁוּת ועוד בבנינים אחרים.

§ 40

(8) כפולים. אם ע"פ ולמ"פ אותיות דומות תחסר ע"פ ובלמ"ד פעל יבא דגש, כמו: סְבוּתִי סְבוּתָ סְבוּתָ סָב סָבָה סְבוּתָ סְבוּתָם סְבוּתָן סָבוּ. סָב סָבִים סָבָה סְבוּתָ. סְבוּב סְבוּבִים סְבוּבָה סְבוּבוֹת. סָבָב = סָב, בָּסָב בָּסָב לָסָב מָסָב. סָב סָבוּ סָבִי סָבִינָה. אָסָב תָּסָב תָּסָבִי יָסָב תָּסָב נָסָב תָּסָבוּ יָסָבוּ תָּסָבִינָה. — על דרך זה יבואו הפעלים: בָּזוּ, מָדַד, נָלַל, חָמַס, שָׁחַח, חָנַן, עָוָה.

הערה א. העתיד עם ו"ו המהפך ה' א' כמו בנע"ו, כמו: יָסָב = וְיָסָב (אָסָב = וְאָסָב) תָּסָב = וְתָסָב, נָסָב = וְנָסָב. הערה ב. לפעמים באים הכפולים על דרך השלמים, כמו: סָבָב סָבָבָה, מָדַד והבינוני הוא לרוב כן, כמו: סוּבָב סוּבָבִים, גוּלָל, גוּלָלָה, חוּנָן.

הערה ג. אם אותיות הכפולים מאותיות אהחע"ר שאינן מקבלות דגש או פתח פה"פ מתחלף לְקִמֵּן כדינו לפני "אהח"ע"ר ואמרים מן בָּרַר, בָּרוּתִי בָּרוּתָ בָּרוּתָ בָּרָה בָּרָה בָּרָנוּ בָּרָתָם בָּרָתָן בָּרוּ. בָּר בָּרוּם בָּרָה בָּרוּת. בָּרוּר בָּרוּרִים בָּרוּרָה בָּרוּרוֹת. בָּרוּר = בָּר. בָּר בָּרוּ בָּרִי בָּרִינָה. אָבַר תָּבַר תָּבַרִי יָבַר תָּבַר נָבַר תָּבַרוּ יָבָרוּ תָּבַרִינָה.

תבוא הה"א; ולפעמים נכתבה הנו"ן נפעל במקר ואו נשממה
הה"א, כמו: נגלה, הנלות = נגלות.

הערה: הבינוני פעול בקל מורה על קבלת הפעולה והבינוני פועל בנפעל גם כן מורה על קבלת הפעולה, ורק זה הוא ההבדל ביניהם: אם נאמר החלון פתוח (בינוני פעול בקל) מורה, כי החלון הוא עתה פתוח, אך יד העושה בו הפעולה עשתה זאת מכבר ועתה בעת הדבור לא תתעסק עוד בזה (דער פֿענסטער איזט יעצט אָפֿען), ואם נאמר החלון נִפְתָּח (בינוני פועל בנפעל) מורה, כי החלון מקבל עתה את הפעולה ועוד יד העושה מתעסקת בו (דער פֿענסטער ווירדעט יעצט געעפֿנעט); הַפִּית בָּנוי, מכבר; הַפִּית נִבְנָה, עתה.

תְּנוּכָה כֹּה. § 45

נודע. הגזירה הזאת נקראת נחי פיו"ר, אם פ"פ יו"ר
תתחלף לר"ו ותנוח בעבר ובבינוני, ובמקר ובצווי ובעתיד לא
תנוח, יען כי יבוא דגש בפ"פ להשלים את הנו"ן נפעל ולא
יתכן לבוא דגש באות הנחה, ונאמר: נודעתי נודעת נודע
נודעה נודענו נודעתם נודעתן נודעו. נודע נודעה נודעים נודעות.
הודע. הודע הודעו הודעי הודעה. אודע הודע הודעי וודע הודע
נודע הודעו וודעו הודעה.

ובן הפעלים: יאל, יאש, יבח, ילד, יסר, יספ, יסר, יעד, יעץ, יקש, ירא, ישב, יצר, ישן (אלמ), ישע, יתר.

§ 45

נָסַר. הגזירה הזאת נקראת נחי ע"ו; אם ע"פ ו"ו תניח בכל הזמנים, וזהנ"פ, פעם בקמץ ופעם בשוא, כמו: נְסוּרְתִּי נְסוּרְתִּי נְסוּרֹת נְסִיר נְסִירָה נְסוּרֹנִי נְסוּרֹתֶם נְסוּרְתֵּן נְסוּרוֹ. נְסִיר נְסִירִים נְסִירָה נְסוּרֹת. הַפִּר. הַפִּירו הַפִּירוּ הַפִּירָה. אָפִיר הַפִּירוּ הַפִּירָה הַפִּיר הַפִּירוּ הַפִּירָה.

וכן יבואו הפעלים: בוך, בון, דוש (הדוש תחת הדש), דון, זור, כון, סוג, מוט, פונ, פוש, קום, קום, שוג.

נִגְשָׁנוּ נִגְשָׁתָם נִגְשָׁתָן נִגְשָׁו. נִגַּשׁ נִגְשִׁים נִגְשָׁה נִגְשָׁוּת. הִנְגִּישׁ. הִנְגִּישׁ
הִנְגִּישׁוּ הִנְגִּישִׁי הִנְגִּישָׁה. אִנְגִּישׁ הִנְגִּישׁ הִנְגִּישִׁי יִנְגִּישׁ הִנְגִּישׁ נִנְגִּישׁ הִנְגִּישׁוּ
יִנְגִּישׁוּ הִנְגִּישָׁה.

וכן יבואו הפעלים: נבא, נגע (פלאגען), נגף, נגר, נגש,
נדה, נדף, נור, נטה, נמע, נמש, נבר, נסע, נפש, נצה,
נצל, נקב, נקה, נקם, נקש, נשא, נשה, נתך, נתץ, נתק,
נתש, נתן.

הערה א. אם ע"פ ע' או ח' הם באים בעבר על דרך
השלמים, כמו: נִנְגַּעְתִּי נִנְגַּעְתָּ וכו', או הדרגש הבא להשלים
נון פ"פ יחסר כמו: נָחַם נָחַת, בִּנְפַעַל: נָחַם נָחַת.

הערה ב. יש פעלים אשר פ"פ שלהם יו"ד והם באים על
דרך חסרי פנו"ן כמו: יָצַב = נָצַב, יָצַת נָצַת.

הערה ג. המורה ישכיל לתלמידו להבין, כי הנפעל הוא
להיפוך מן הקל, כי בקל תחסר נון פ"פ בצווי ובעתיד ולא
בעבר ובבינוני, ובנפעל בעבר ובבינוני ולא בצווי ובעתיד. בכל
נמצאת המלה נִגַּשׁ ובנפעל נִגְשׁ, רק בקל הנון מאותיות "אית"ן"
והדרגש בע"פ לתשלום נון פ"פ והוראתה: מדברים בעדם,
ובעתיד; ובנפעל הנון היא נון נפעל והדרגש לתשלום פ"פ והוראתה
נסתר בעבר.

חֲנוּךְ בּוֹ. § 49

גורת השלמים הן כמו בקל, אשר לא תחסר בהן כל אות
ונוסף עליהן רק סמני בנין נפעל (עין בלוח הפעלים) על דרך
זה יבואו הפעלים: באש, בדל, בהל, בזה, בחן, בחר, בלע,
בנה, בעל, בער, בעת, בצר, בקע, ברא, ברך, גאל (עֲרָאִיעַן),
גאל [עֲרָאִיעַן וְנִגְשָׁוּת], גדע, גול, גזר, גמל, גנב, געל, גרו,
גרע, דבר, דחה, דחף, דמה, דקר, זרע, ממא, שרף, כבש,
בחר, כלם, סחף, ועור.

§ 50

נִנְגַּעְתִּי. הגורה הזאת נקראת "אם פ"פ אהחע"ר", כאשר

כאשר תהיה פ"פ אחת מאותיות אהח"ער אשר לא יוכל לבא בהן דגש או הנון נפעל (אשר בשלמים הוא בחירק בסגל, יען כי פ"פ בחטף סגל, ובמקד ובצווי ובעתיד, אותיות אית"ן והה"א אשר תבוא במקד ובצווי, באות כְּצִרָה לתשלום דגש (יען גזרה זאת בלוח הפעלים בסוף הספר), וכן יבואו הפעלים: אבק, אדר, אהב, אור, אכל, אסף, אסר, אפה, אצל, הלך, הפך, הרג, הרס, חבא, חבט, חבל, חלק, חמד, חנק, חפו, חפש, חצב, חקר, חרב, חרץ, חרש, חושב, חשך, חתם, עבר, עבר, עדר, עזב, עזר, עמר (פְּעֻרָה אֶלֶשֶׁעֶן), עכר, עלם, ענה, ענש, עצב, עצר, עקר, עקש, עתר. — וראה, רגן, רגע, רדף, רוה, רוה, רחב, רעש, רפא, רפה, רצח, רחק, אשר פה"פ שלהם ר' באים בעבר ובבינוני בשָׁאוּ והנון נפעל בחירק בשלמים, כמו: נִרְאָה, נִרְנָה, נִרְנַע, ורק במקד ובצווי ובעתיד נוהג בהם דין אהח"ער — כְּצִרָה: הִרְאָה, אִרְאָה... הערה א. חטף לפני שוא לא יוכל לבוא וכאשר יבוא לפני שוא יפל החטף כמו: נִעְזֹר, נִעְזָה תחת נִעְזָרה.

הערה ב. הגזרות: נחי ל"א ונחי ל"ה הן כמו בשלמים רק התחבר אליהם סמני הנפעל כמו: פָּנָה, נִפְנָה, מָצָא נִמְצָא וכו'. הערה ג. ישנם פעלים הבאים רק בבנין נפעל ולא בקל ואלו הם: אחז (עֲרִכְעֹן), אבק, אדר, אלח, אלם, אנח, באש, ברל, בהל, בוך, בעה, בעת, דהם, דכא, זהר, ועך, חבא, יאש, יכח, גרו, לחם, יקע, ישן (אַלֶּט), ישע, יתר, כאה, כוה, כחד, כלם, כמר, כנע, כנף, כתם, לבט, מלט, מליץ, מרץ, נבא, נחם, סכר, סמן, עגן, עלם, עצל, עתם, פלא, פלג, פלה, פעס, פחל, ררם, שען, שפה, שקד, שקף, העב, נשבע, שחת, שמד.

יָדְעוּ. מִדְּעַ מִדְּעִים מִדְּעָה מִדְּעוֹת. מִדְּעַ מִדְּעִים מִדְּעָה מִדְּעוֹת.
יָדַע. יָדַע יָדְעוּ יָדְעוּ יָדְעוּ. אִינְדַּע תִּדְעוּ יָדְעוּ תִדְעוּ יָדְעוּ תִדְעוּ.
תִּדְעוּ יָדְעוּ תִדְעוּ.

(ב) גֹּרֶת נָחִי פ"א גַם כֵּן לֹא תוֹכֵל לִהְיוֹת בַּפֶּעַל כִּפִּי הַמַּעַם
הָאִמּוֹר לַעֲוִיל וְאוֹמְרִים מִן אָכַל בַּפֶּעַל: אֶבְלָתִי אֶבְלָת אֶבְלָת אֶבְל
אֶבְלָה אֶבְלָנוּ אֶבְלָתָם אֶבְלָתָן אֶבְלוּ. מֶאֱכַל מֶאֱכָלִים מֶאֱכָלָה
מֶאֱכָלוֹת. מֶאֱכָד מֶאֱכָלִים מֶאֱכָלָה מֶאֱכָלוֹת. אֶכַל. אֶכַל אֶכְלוּ אֶכְלִי
אֶכְלָנָה. אֶאֱכַל תֶּאֱכַל תֶּאֱכָלִי יֶאֱכַל תֶּאֱכָלָה יֶאֱכָלוּ יֶאֱכָלִי
תֶּאֱכָלָנָה.

(ג) גֹּרֶת נָחִי ל"א וְנָחִיל"ה, כִּמוֹ בְּשִׁלְטִים וְאוֹמְרִים מִן
מֶלֶא: מֶלֶאֱתִי מֶלֶאֱת מֶלֶאֱת מֶלֶא מֶלֶאֱתָם מֶלֶאֱתָן מֶלֶאֱתָה
מֶלֶאוּ. מֶמֶלֶא מֶמֶלֶאִים מֶמֶלֶאֱתָה מֶמֶלֶאוֹת. מֶמֶלֶא מֶמֶלֶאִים מֶמֶלֶאֱתָה
מֶמֶלֶאוֹת. מֶמֶלֶא. מֶלֶא מֶלֶאוּ מֶלֶאֱתִי מֶלֶאֱתָה. אֶמֶלֶא תֶמֶלֶא תֶמֶלֶאֱתִי
יֶמֶלֶא תֶמֶלֶא נֶמֶלֶא תֶמֶלֶאוּ יֶמֶלֶאוּ תֶמֶלֶאֱתָה. — וּמִן מֶנֶה אוֹמְרִים:
מִנִּיתִי מִנִּית מִנִּית מֶנֶה מִנִּיתָה מִנִּיתִי מִנִּיתָם מִנִּיתָן מִנִּי. מִמֶּנֶה
מִמֶּנִּים מִמֶּנֶה מִמֶּנּוֹת. מִמֶּנֶה מִמֶּנִּים מִמֶּנֶה מִמֶּנּוֹת. מֶנֶה. מֶנֶה מֶנּוּ
מִנִּי מִנִּיתָה. אֶמֶנֶה תֶמֶנֶה תֶמֶנִּי יֶמֶנֶה תֶמֶנֶה נֶמֶנֶה תֶמֶנּוּ יֶמֶנּוּ
תֶמֶנֶה־נָה.

§ 54. חֲנִיךְ ל"א.

גֹּרֶת נָחִי ע"ו לֹא תוֹכֵל לִהְיוֹת בְּגוֹרָה הוֹאֵת, יַעַן כִּי בַע"פ
צִרִיךְ לְבֹאֵ דָגֵשׁ וְאֵין דָּגֵשׁ בֹּא בְּאוֹת נָחָה (כִּמוֹ לַעֲוִיל § 44) וְלֹאֵת
תְּבוֹא הַגּוֹרָה הוֹאֵת בּוֹה הָאוֹפֵן: ע"פ וּא"ו נָחָה וּלִמ"פ כְּפוּלָה,
וְהַגּוֹרָה הוֹאֵת נִקְרָאת "כְּנִיץ מִרְבָּע" לִפִּי שֵׁישׁ בָּה אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת
הַשֶּׁרֶשׁ וְנֹאמַר מִן קוֹם בַּפֶּעַל:

קוֹמְמָתִי קוֹמְמָת קוֹמְמָת קוֹמְמָת קוֹמְמָה קוֹמְמָה קוֹמְמָה קוֹמְמָתָם קוֹמְמָתָן
קוֹמְמוּ. מְקוֹמִים מְקוֹמִים מְקוֹמָה מְקוֹמָה מְקוֹמָה מְקוֹמָה מְקוֹמָה מְקוֹמָה
מְקוֹמָה מְקוֹמָה מְקוֹמָה. קוֹמִים קוֹמָה קוֹמָה קוֹמָה קוֹמָה. אֶקוֹמִים
תֶּקוֹמָה יֶקוֹמִים תֶּקוֹמִים תֶּקוֹמָה תֶּקוֹמָה יֶקוֹמָה תֶּקוֹמָה.
וְכֵן הַפְּעִלִים: בּוֹשׁ, זוֹר, חוֹל, כּוֹן, סוֹר, עוֹף, עוֹר,
פוֹץ, קוֹן, רוֹם, רוֹשׁ, שׁוֹב, שׁוֹח, שׁוֹמ, שׁוֹר.

הערה. הפעלים האלה מע"ו באים על דרך השלמים עֲנֶה (בערזיבטען) (ועל דרך בנין מְעוֹדֵד ענינו להיפוך (אונטערשט) צען, אויפריכטען), עָלָה, עָוָר, עָוָה, שָׁנַע; — ואלה שלמ"פ שלהם ה', הם על דרך גל"ה כמו: אוה, חוה, עוה, צוה, קוה, רוה, שוה, תוה.

§ 55

גורת הכפולים גם כן אין בבנין הזה, כי לא תוכל לחסר בה ע"פ אשר צריך לבוא בה דגש לסמן הבנין, ולואת תבוא כגורת נחי ע"ו והיא נקראת גם כן בנין מְרַבֵּעַ, ואומרים מן סבב בפֿעֶל:

סוֹבְבְתִי סוֹבְבֶת סוֹבְבֶת סוֹבֵב סוֹבְבָה סוֹבְבִנו סוֹבְבָתם
סוֹבְבִתָּן סוֹבְבוּ. מְסוֹבֵב מְסוֹבְבִים מְסוֹבְבָה מְסוֹבְבוֹת. מְסוֹבֵב
מְסוֹבְבִים מְסוֹבְבָה מְסוֹבְבוֹת. סוֹבֵב. סוֹבֵב סוֹבְבוּ סוֹבְבִי סוֹבְבֶנָה.
אֶסוֹבֵב אֶסוֹבְבִי אֶסוֹבֵב אֶסוֹבְבִי אֶסוֹבֵב אֶסוֹבְבִי אֶסוֹבְבוּ אֶסוֹבְבוּ
אֶסוֹבְבֶנָה. וכן הפעלים: בָּקַק, גָּלַל, דָּמַם, הָתַת, חָנַן (יְחֻזֵּן, יְחַנֵּן)
חָקַק, צָרַר, קָשַׁשׁ, רָצִץ (רָצִץ), שָׁמַם, תָּפַף.

הערה א. וזה הוא ההכרל בין נחי ע"ו ובין כפולים, כי
בנחי ע"ו תבוא אות הכפולה במקום הדגש ובכפולים תבוא אות
הנחה (הו"ו) תמורת הדגש.

הערה ב. יש פעלים כפולים הבאים בפֿעֶל על דרך השלמים
ואלה הם: אָבַר, גָּשַׁשׁ, הָלַל, חָמַם, חָצַץ, טָלַל, פָּתַת, לָבַב,
מָרַר, מָשַׁשׁ, עָנָן, פָּזַן, פָּלַל, קָלַל, קָנָן, קָצַץ, רָגַן, שָׁבַד.
הערה ג. לפעמים מורה הבנין פֿעֶל ההיפוך מהוראת המלה
בקל כמו שָׁרַשׁ (וּפְאַרְצֵלֶען), תִּשְׁרָשׁ (אויסוואַרצֵלען). דִּשְׁנָנו (אויסאשען).

§ 56. חנוך לב.

(א) גורת השלמים היא כמו בקל ורק סמן הפֿעֶל נוסף בה.
(ב) בְּרָבְתִי; הגורה הזאת נקראת אם ע"פ אהח"ער; כאשר
תהיה ע"פ אחת מאותיות אהחע"ר שאינן מקבלות דגש, הראוי
לבוא בע"פ לסמן הבנין, תשתנה חירק פ"א הפֿעֶל לצֶרֶה, ובבנינו

פועל, מקר, צווי ועתיד תשתנה הפתח לקמץ, ובבינוני פעול תשתנה השורק לחולם (עין לעיל § 47) וכן יבואו הפעלים: באר, גאל, גרש, זרק, חרף, פאר, קרב, קרה, שרת, תעב, תאר, ועוד.

הערה. יש פעלים אשר ע"פ שלהם מאותיות אחע"ר והדגש בהם בלתי נשלם ובאים על דרך השלמים, כמו: אחר — יאחר, אחו, בער, רחם, טהר, יחד, כהן, כחש, לחש, נחם, נחש, פחד, פרק, צחק, צעק, רחק, ועוד.

§ 57

יש הרבה פעלים הבאים רק בפעל והוראתם כהוראת הקל, כמו: דַּבֵּר מִהֵר צִוָּה, באר, בקר, בשר, גָּרַף, גלח, פור, חרש, מלט, סלף, פלס, קבל, קמר, שבח, שוע, שחת, שקץ, יבם, כהן, חלה, כנה, כחש, ועוד הרכה.

חֲנוּךְ לֵב. § 58

בְּנִין פֶּעַל (פֶּקֶד)

(א) הוראת בנין פֶּעַל (פֶּקֶד) היא כהוראת פֶּעַל, רק הפעל מראה על עשית הפעולה והפֶּעַל על קבלת הפעולה, וכמו שאומרים בקל: רִאוּבֵן דָּבַף את שמעון, ועל שמעון אומרים: שמעון נִדָּבַף מִן רִאוּבֵן, כן אומרים בפֶּעַל: רִאוּבֵן דָּבַף—, שמעון דָּבַף. (ב) סמן הבנין הוא דגש בעין הפעל, כמו בפֶּעַל, והפ"פ בשורק, בינוני פעול אין בו כמו בנפעל, גם צווי אין בו, כי לא נוכל לצוות על איש שיקבל הפעולה, אשר היא תלויה ברצון העושה; — ואם תאמר מדוע יש צווי בנפעל, אשר גם הוא רק מקבל הפעולה ולא העושה? אך בנפעל הוראת הצווי הוא באופן, כי הַמַּצִּיחַ יהיה המקבל הפעולה וגם העושה, כמו: הַשֹּׁמֵר (היטטע ייד) ועל ההוראה הזאת בבנין פֶּעַל (היינו בחזק הפעולה) יש בנין שְׁלֵם, בנין הַתִּפְעֵל (הַתִּפְקֵד).

חֲנוּךְ ל"ד. § 59

(א) רָחַץ. הגזרה הזאת נקראת שלמים (אף כי ע"פ מאותיות אההע"ר שאינן מקבלות דגש, יען כי פה הדגש בלתי נשלם ולא תתחלף התנועה כפי הכלל) ואומרים:

רָחַצְתִּי רָחַצְתָּ רָחַצְתָּם רָחַצְתִּים רָחַצְתָּם רָחַצְתִּים
רָחַצְתִּי רָחַצְתָּ רָחַצְתָּם רָחַצְתִּים רָחַצְתָּם רָחַצְתִּים
רָחַץ רָחַצְתָּ רָחַצְתָּם רָחַצְתִּים רָחַצְתָּם רָחַצְתִּים
וְרָחַץ וְרָחַצְתָּ וְרָחַצְתָּם וְרָחַצְתִּים וְרָחַצְתָּם וְרָחַצְתִּים
וכן יבואו הפעלים: כבש, שלח, גדל, שלם, טבע, בשל,
אכל, אסף, אסר, חפש, חלק, עזב, עבד ועוד.

(ב) גזרת הכפולים ונחי ע"ו נקראת בפעל גם כן "בנין מרבע"
כמו בפעל דפי הטעם המבאר בפעל, רק במקום אשר בפעל בצורה
(ל"פ) הוא בפעל בפתח ונאמר מן סבב בפעל:

סֹבַבְתִּי סֹבַבְתָּ סֹבַבְתָּם סֹבַבְתִּים סֹבַבְתָּם סֹבַבְתִּים
סֹבַבְתִּי סֹבַבְתָּ סֹבַבְתָּם סֹבַבְתִּים סֹבַבְתָּם סֹבַבְתִּים
סֹבַבְתִּי סֹבַבְתָּ סֹבַבְתָּם סֹבַבְתִּים סֹבַבְתָּם סֹבַבְתִּים
סֹבַבְתִּי סֹבַבְתָּ סֹבַבְתָּם סֹבַבְתִּים סֹבַבְתָּם סֹבַבְתִּים

הערה. גזרת נחי פיו"ד, נחי פ"א, חסרי פ"א נון באות על
דרך השלמים כמו בפעל; וגזרת נחי ל"א ונחי למ"ה באות כמו
בכל רק סמן הפעל נוסף בהן.

חֲנוּךְ ל"ה. § 60

בִּרְךָ. הגזרה הזאת נקראת אם עין הפעל אההע"ר, כמו
בפעל, היינו אם ע"פ אההע"ר אשר אינן מקבלות דגש או תתחלף
שורק (קבץ) פ"א הפעל לחולם, כפי הכלל המבאר בפעל; וכן
יבואו הפעלים: גאל, זרק, חרף, באר, שרף, טרף.

חֲנוּךְ לוֹ. § 61

בְּנֵי הַפְּעִיל

(א) ההפעיל מורה שהוא מסבב וגורם הפעולה; ואם הפעיל הזה בקל פעל יוצא, הוא בהפעיל פעל יוצא לשלישי (עין לעיל § 26 בהערה), ואם הפעיל בבנינים הקודמים פעל עומד, הוא בהפעיל פעל יוצא לשני.

(ב) סמן הבנין הוא בעבר ה"א לפני השרש וגם יו"ד בין הע"פ ולמ"פ, בבנינוני פועל ובנינוני פעול מ"ם לפני השרש, ובמקר ובצווי ג"כ ה"א לפני השרש, ואומרים בשלמים:

הַפְּקִידְתִּי הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ
הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ
הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ
הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ
הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ
הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ הַפְּקִידְתָּ

חֲנוּךְ לוֹ. § 62

הוֹדִיעַ, מוֹדִיעַ. הגורה הזאת נקראת נחי פיו"ד, אם פ"פ יו"ד תשתנה בכל הזמנים כו"ו נחה, כמו בנפעל ואומרים;

הוֹדִיעַתִּי הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ
הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ
הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ
הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ
הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ
הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ הוֹדִיעַתָּ

וכן יבואו הפעלים: ילד, יבש, יעד, יקר, ירש, יאל, יבל, ילך, יסף, ירד, יצא, ישב, יתר.

הערה. אלה הפעלים אשר בקל אותיות איתן בחיריק ויו"ד

הַקִּימָה הַקִּמָּה הַקִּמָּה אוֹ הַקִּימוֹת הַקִּימוֹת, הַקִּים
הַקִּימָה הַקִּמָּה הַקִּמָּה הַקִּמָּה הַקִּמָּה הַקִּמָּה הַקִּמָּה הַקִּמָּה
מִקִּים מִקִּימָה מִקִּימָה מִקִּימָה מִקִּימָה מִקִּימָה מִקִּימָה מִקִּימָה
הַקִּים. הַקִּים הַקִּימָה הַקִּימָה הַקִּימָה הַקִּימָה הַקִּימָה הַקִּימָה
יָקִים יָקִים יָקִים יָקִים יָקִים יָקִים יָקִים יָקִים יָקִים יָקִים
אוֹץ, בּוֹס, דִּין, יָדוֹן, זֹר, זֹר, חוֹשׁ, כּוֹן, לוֹן, לוֹץ,
מוֹט, מוֹשׁ, נֹד, נֹחַ.

הַעֲרָה. אִם תּבוֹא ו"ו הַמַּהפֶּךְ בַּעֲתִיד אוֹ תּבוֹא פ"פ בְּסֵגֶל
בְּמָקוֹם הַחֵדֶק, כְּמוֹ: אֲשׁוֹת, וְתִשָּׁב, וְיָקִים; וְאִם פ"פ אוֹ
לִמ"פ מֵאוֹתִיּוֹת אַהֲחַע"ר תּבוֹא הַפ"פ בַּפֶּתַח, כְּמוֹ בָקָל, כְּמוֹ:
וְיָנַח, וְיָסֵר וְדָק הַעֲנִין מִבְּדִיל בִּינְיָהם, בָּקָל הוּא עוֹמֵד וּבַהֲפָעִיל
הוּא יוֹצֵא.

§ 65

סָבַב—הֶסֶב. הַגּוֹרָה הוֹאֵת נִקְרָאת כְּפּוֹלִים. הַה"א בַּחֲמֵף
פֶּתַח וּפ"פ בַּחֲדֵיק וְאַחֲרָיו דָּגֵשׁ, וְהַגּוֹרָה הוֹאֵת דּוּמָה כְּמַעֲט לְגוֹרָת
נָחִי ע"ו, רַק בְּנָחִי ע"ו הַפ"פ בַּחֲדֵיק גְּדוֹל (הֵינּוּ בִּי"ד אַחֲרָיו):
וְאוֹמְרִים:

הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת
הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת הַסָּבַת
מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת
מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת מִסָּבַת
וְכֵן הַפְּעִלִים: גָּלָל, גָּנָן, דָּקָק, חָלָל, מָסַס, טָקָק, נָדָר,
סָכָךְ, קָלָל, רָדָר, רָצָץ, דָּמַס; וְרָנָן בָּא עַל דֶּרֶךְ הַשְּׁלָמִים:
הַרְנִין.

הַעֲרָה. אִם פ"פ מֵאוֹתִיּוֹת אַהֲחַע"ר אוֹ הַפ"פ בַּפֶּתַח לִבְרָה,
כְּמוֹ: הַחֲלוֹתִי, הַחֲתוּתִי, וּבְנַע"ז הַעֲדוּתִי.

§ 66. חֲנוּךְ לִט.

הַעֲמָדָתִי. הַגּוֹרָה הוֹאֵת נִקְרָאת, אִם פ"פ אַח"ע, וְאוֹ נִקְרָה
ה"א הַפְּעִיל בְּסֵגֶל וְהַפ"פ בַּחֲמֵף סָגֶל (עֵין בְּלוֹחַ הַפְּעִלִים). וְכֵן

הערה. שתי המלות: נחל, נתק באים על דרך השלמים ואומרים: הִנֵּקְלָתִי... הִנֵּקְקִי...:

חֲנוּךְ מִב. § 70

אִינְדֵּעַ מִן יָדֵעַ. הַגּוֹרָה הוֹאֵת נִקְרָאת נָחִי פִּיּוּ"ר, אִם פ"פ יו"ד תִּתְחַלֵּף בּו"ו וְהִיא נִחָה בְּכָל הוֹמָנִים וְאוֹמְרִים:
הַיִּדְעָתִי הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת
הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת
יִדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת הַיִּדְעָת
וְכֵן יִבְאוּ הַפְעֵלִים: יִלְד, יִסַּר, יִרַד, יִשָּׁב, יִצַּר, יִקַּר.

§ 71

סָכַב. הַגּוֹרָה הוֹאֵת נִקְרָאת כְּפּוֹלִים, אִם ע"פ וְלִמ"פ אוֹתוֹת דּוֹמוֹת תַּחֲסֹר עֵין הַפֶּעַל. הֵחָ"א וְאוֹתוֹת אֵית"ן נִקְדּוֹת בְּשׁוֹרֵק.
הוֹסְבּוֹתִי הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת
הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת
יִסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת הוֹסְבּוֹת
וְכֵן יִבְאוּ הַפְעֵלִים: דָּקַק, חָלַל, סָכַךְ.
הערה. עֵבֶר נִסְתַּרְת שׁוּה לִיחִידָה בְּכִינוּנִי, וְרַק הַנִּקְדּוֹת תִּפְרִיד בִּינֵיהֶם: בַּעֲבַר מַלְעִיל, וּבְכִינוּנִי מַלְרַע.

חֲנוּךְ מִנ. § 72

הוֹסְבּוֹתִי מִן סוֹר. הַגּוֹרָה הוֹאֵת נִקְרָאת: נָחִי ע"ו, וְהִיא שׁוּה כְּמַעַט לְגוֹרֵת נָחִי פִּיּוּ"ר אוֹ כְּפּוֹלִים רַק נִקְדּוֹת עֵה"פ בְּגוֹרֵת נָחִי פִּיּוּ"ר הִיא בְּגוֹרָה הוֹאֵת נִקְדּוֹת פֵּה"פ (עֵין בְּלוֹח הַפְעֵלִים) וְכֵן יִבְאוּ הַפְעֵלִים: דּוּשׁ, חוֹל, כּוֹן, נוּחַ, עוֹד, קוֹם, רוּם, שׁוּם.

§ 73

הַעֲמֹד. הַגּוֹרָה הוֹאֵת נִקְרָאת: אִם פ"פ אֵהָח"ע, וְאוֹ נִקְדּוֹת

פ"א הפעל בחטף קמץ והה"א ואותיות אית"ן בקמץ ואומרים:
העמדת העמדת העמד העמדה העמדנו העמדתם העמדתן
העמדו. העמד העמדים העמדה העמדות. העמד. אעמד תעמד
תעמדו יעמד תעמד נעמד תעמדו יעמדו תעמדתה.

וכן יבואו הפעלים: חלה, הפך (ההפך), חרב, חרם.
הערה. גורת נל"ה ונחי ל"א הן בבנין הזה כמו בבנינים
הקודמים ואומרים מן פנה:

הפנית הפנית הפנית הפנה הפנתה הפנינו הפניתם הפניתן
הפנו. הפנה הפנים הפנה הפנות. הפנה. אפנה תפנה תפני יפנה
תפנה נפנה תפנו יפנו תפניתה.

§ 74. חנוך מד.

בנין התפעל. (התפקד)

בנין התפעל (התפקד) מורה על עשית הפעולה באופן אשר
העושה הפעולה הוא גם מקבל את הפעולה. סמן הבנין הוא
דגש בעין הפעל וה"א ותי"ו לפני פה"פ ונקודת פ"א הפעל בפתח,
כמו: התחבר מן חבר, התמלט מן מלט, התחנן מן חנן.

§ 75. חנוך מה.

התודע מן ידע. הגזרה הזאת נקראת נחי פיו"ד, אם פה"פ
יו"ד תנוח, ופעם תתחלף בו"ו נחה, כמו: מן ידע אומרים:
התודעתי התודעת התודעת התודעה התודענו התודעתם
התודעתן התודעו. מתודע מתודעים מתודעה מתודעות. התודע.
אתודע תתודע תתודעי תתודע תתודע נתודע תתודעו יתודעו
תתודענה.

וכן יבוא הפעלים: יכח, ידה; ויעץ, יפה באים ביו"ד
התיעץ, התיעה.

§ 77

הַתְּרוֹמָמוּי: הַתְּרוֹמָמֶת הַתְּרוֹמָמֶת הַתְּרוֹמָמוֹת
הַתְּרוֹמָמְנו הַתְּרוֹמָמֶתִם הַתְּרוֹמָמֶתֶן הַתְּרוֹמָמוֹ. מַתְּרוֹמָם
מַתְּרוֹמָמִים מַתְּרוֹמָמֶת מַתְּרוֹמָמוֹת. הַתְּרוֹמָם. הַתְּרוֹמָם הַתְּרוֹמָמוֹ
הַתְּרוֹמָמִי הַתְּרוֹמָמֶת. אֶתְרוֹמָם הַתְּרוֹמָם הַתְּרוֹמָמִי יִתְרוֹמָם
הַתְּרוֹמָם נִתְרוֹמָם הַתְּרוֹמָמוֹ יִתְרוֹמָמוֹ הַתְּרוֹמָמֶת.
וְכֵן תְּבוֹאֵנָה גִּירוֹת הַכְּפוּלִים.

§ 78 חנוך מו.

(א) הַחֲבֵר . הגורה הזאת נקראת שלמים והיא כמו בכל הבנינים רק סמן הבנין נוסף בה .

(ב) הַחֲבֵר , הגורה הזאת נקראת „אם עין הפעל אהחע"ר", אשר לא תקבלנה דגש, וסמן הבנין הזה הוא דגש בעה"פ, אז תשתנה פתח פ"א הפעל לַקִּמֶץ לתשלוּם דגש, כמו בפִּעַל ואומרים: הַחֲבֵרְכָּהּ הַחֲבֵרְכָּהּ... מַחֲבֵרְכָּהּ... אַחֲבֵרְכָּהּ... (עין בהמחנך חנוך זה) וכן הפעלים: הַחֲפֵאֲר, הַחֲנָאֵל, הַחֲנָעֵשׁ, הַחֲחָרֵשׁ, הַחֲבָאֲר.

הערה. גזרת חסרי פנו"ן ונחי פ"א אין בבנין הזה, כפי הטעם המבאר בבנין פִּעַל ואומרים מן נגש: הַחֲנָנִישְׁתִּי הַחֲנָנִישְׁתִּי... מַחֲנָנִישׁ... הַחֲנָנִישׁ... אַחֲנָנִישׁ... מן אָכַל: הַחֲאָפֵל... מַחֲאָפֵל... אַחֲאָפֵל.

§ 79

יש שרשים הבאים רק בהתפעל והוראתם כהוראת הקל ואלה הם: אבך, און, אוש, אפק, גרד, גלע, גרד, דרה (אָדָּרָם תחת אֲתָדָרָם), חנן, חסר, חתן, בִּי, יהד, יחש, להם, מהה (הַתְּמַהֲמַה... הַתְּמַהֲמַה... הַתְּמַהֲמַה... מַתְּמַהֲמַה... אַתְּמַהֲמַה יתְּמַהֲמַה...), ספף, עדן, עשת (הַתְּעַשְׁתִּי ויד בעדענקען), פלץ, קלם בִּי (שפִּאָטען), רפק.

§ 80

גזרת לִמֹּד הַפִּעַל תי"ו

אם למה"פ תי"ו או באותם המדברים אשר יבוא בהם תי"ו השמוש, תחסר תי"ו למ"פ ונשלמת בדגש אשר בתי"ו השמוש, כפי הכלל שהדגש יכול להשלים אות הכפל הראויה לבא לפניו, וגם נון"ן החסרה. ואומרים מן פִּרְתִּי:

יש שרשים המרכבים משתי גזרות והם נקראים פעלים מרכבים, וכל פעל מִרְכָּב נוהג בו מנהג שתי הגזרות, אשר הורכב מהן; כמו: נָשָׂא, נקראת חסרי פ"א נו"ן ונחי למ"ד אלף, ואומרים:

[illegible]

נִפְעַל . נִשְׁאַתִּי נִשְׁאַתְּ ... נִשְׁאוּ נִשְׁאוּתָם ... נִשְׂא נִשְׂאָה ...
תִּנְשֵׂא ... אֶנְשֵׂא תִנְשֵׂא ... תִּנְשֵׂאָה .

הַפְעֵל. הַשְׁאֵתִי הַשְׁאֵתָּ... הַשִּׂיא... הַשְׁאֵנוּ. מַשִּׂיא
מַשִּׂיאָת... מַשִּׂא... מַשֵּׂא, הַשִּׂיא, בְּהַשִּׂיא בְּהַשִּׂיא לְהַשִּׂיא
מִהַשִּׂיא. אֲשִׂיא מַשִּׂיא מַשִּׂיאוֹ וְשִׂיא מַשִּׂיא נְשִׂיא מַשִּׂיאוֹ מַשְׁאֵנָה
יִשְׂיאוֹ מַשְׁאֵנָה.

הַפֶּעַל. הִשְׁאִי הִשְׁאֵת הִשְׁאֵת הִשְׁאֵת הִשְׁאֵת
הִשְׁאֵתם יְתֵן הִשְׁאֵן. הִשְׁאֵת הִשְׁאֵת. אִשְׁאֵת הִשְׁאֵת הִשְׁאֵת
יִשְׁאֵת הִשְׁאֵת הִשְׁאֵת הִשְׁאֵת הִשְׁאֵת.

יֵרָא, יֵצֵא נִקְרְאוֹת נָחִי פִּי'ד וְנָחִי לִמ"א וְאוֹמְרִים:

קל. יִצְאָתִי יִצְאָתְךָ... יִרְאֵתִי יִרְאֵתְךָ יִרְאֵת... יִצְאוּ, יִצְאוּ.
יִצְא יוֹצֵאִים... יֵרָא יֵרָאִים יֵרָאֵה יֵרָאוֹת. יִצָא—יִצְאָת, בְּצָאָת
בְּצָאָת בְּצָאָת מִצָּאָת. יֵרָא, יֵרָא בִירָא בִירָא לֵרָא מִירָא. בָּא
צָאוּ צָאוּ צָאָנָה. יֵרָא יֵרָאוּ יֵרָאִי יֵרָאֵה. אִצָּא תִצָּא תִצָּאִי יִצָּא
תִצָּא בָּצָא... תִצָּאָנָה. אִירָא תִירָא תִירָאִי יִירָא תִירָא בִירָא
תִירָאוּ תִירָאָנָה יִירָאוּ תִירָאָנָה.

גפעל. נִרְאָה נִרְאָתִי נִרְאָת ... נִרְאָה נִרְאִים... נִרְאָת .
תִּרְאָה ... אִרְאָה תִּרְאָה תִּרְאִי ...

הפעיל. הוצאתי הוצאת הוצאת הוצאת הוצאתי.

הוֹצֵאתֶם־הֶן הוֹצִיאוּ. מוֹצִיא... מוֹצִיאת... הוֹצִיא בְּהוֹצִיא
בְּהוֹצִיא לְהוֹצִיא מִהוֹצִיא. אוֹצִיא הוֹצִיא הוֹצִיאי יוֹצִיא... יוֹצִיאוּ
הוֹצִיאתָ.

הַפֻּעַל. הוֹצֵאתִי הוֹצֵאתָ... הוֹצֵאתָ... אוֹצֵאת הוֹצֵאתָ...
הוֹצֵאתָ...

וכן נִמָּה (בְּקַל, נִפְעַל, הִפְעִיל, הַפֻּעַל). נָכַח, נֹחַ, נִקְרְאוּת:
חֲסָרִי פ"א נֹחַ ונָחִי לִמ"ה. אָפַח, אָבַח, אָתַח או אָתַח, אָלַח,
נָחִי פ"א א' ונָחִי לִמ"ה. יָרַח, יָרַח, נָחִי פִּי"ר ונִל"ה. בּוֹא נָחִי
ע"ו ונִל"א, וְאוֹמְרִים:

קָל. בָּאתִי בָּאתָ בָּאתָ בָּאתָ בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי
בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי
בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי בָּאתִי
(תְּבוֹאִינָה) יָבֹאוּ תְּבוֹאִינָה (תְּבוֹאִינָה).

הִפְעִיל. תְּבַאֲתִי תְּבַאֲתָה תְּבַאֲתָה תְּבַאֲתָה תְּבַאֲתָה תְּבַאֲתָה
תְּבַאֲתֶם תְּבַאֲתֶן תְּבַאֲתֶן תְּבַאֲתֶן תְּבַאֲתֶן תְּבַאֲתֶן תְּבַאֲתֶן תְּבַאֲתֶן תְּבַאֲתֶן
תְּבַאֲתֶן... תְּבַאֲתֶן. אָבִיא תְּבַאֲתֶן יָבִיא תְּבַאֲתֶן נָבִיא תְּבַאֲתֶן
תְּבַאֲתֶן (תְּבַאֲתֶן) יָבִיא תְּבַאֲתֶן (תְּבַאֲתֶן).

הַפֻּעַל. תּוֹבַאתִי תּוֹבַאתָ תּוֹבַאתָ... אוֹבַאת תּוֹבַאתָ...
תּוֹבַאתָ.

§ 83

מִרְבָּעִים.

יש פעלים אשר נמצא בהם ארבע אותיות בשרש והם
יוצאים: או מנל"ה, נחי ע"ו, או כפולים, כמו;

שָׁעַשַׁע שָׁעַשְׁעָתִי, תָּעַתַע מִתְעַתֵּעַ, יָפַיְפִית, מִתְלַתְּלֶת מֶן:
שָׁעָה, תָּעָה, יָפָה, לָחָה.

מִלָּעַל, בָּלָל, זָעַזַע, חִלְחַל, עָרַעַר, פָּצַפֵּץ, פָּרַפַּר, קָרַקַר,
מֶן: טוֹל, כּוֹל, זוֹעַ, חוֹל, עוֹר, שׁוֹץ, פּוֹר, קוֹר, גָּלְגַל, תָּרַחַר.

צָפָאָה, צִלְצִל, קִלְקֵל, כָּרַר, מָרַר, סָבַב, סָלַסַל, נִשְׁקָשַׁק, מִן: גָּלַל, חָרַר, צָפָה, צִלְצֵל, קָלַל, כָּרַר, מָרַר, סָבַב, סָלַסַל, נִשְׁקָשַׁק.

ויש עוד מרבעים היוצאים מן שלמים, כמו: חִמְרָמוּ מן חִמַר, הִבְהִי מן יָהֵב, צָאצָא מן יָצָא ועוד. (עין תלמוד לשון עברי רס"ב וטורה הלשון § 113)

§ 84

הַכְנוּיִם.

הכנויים מורים על יחס הפעול (אקוואטיף) винительный (падежъ). אם יחס הפעול הוא שם עצם באה מלת אַת, כמו: ראיתי אַת אחיך, קראתי את הספר; אולם אם הפעול הוא שם הגוף או נסמן או ע"י חבור אותיות הכנויים אל מלת את, כמו: אותי אותך... או ע"י חבור אותיות הכנויים אל הפעל, כמו: שִׁמְרָתִיךָ, וְכַתִּיךָ, ומאשר כי בפעלים מורה הכנוי על גוף הפעול (מקבל הפעולה), כמו: שָׁמְרוּ, הוא שִׁמַר אותו, וְכָרוּ, הוא וְכַר אותו (בשמות מורים הכנויים על גוף הקונה, כמו שָׁכְרוּ שִׁכַר שלו (ויין לֵאחֶן) ובפעלים שָׁכְרוּ, שִׁכַר אותו (ער האט אייהם געדונגען), לכן לא יתחברו הכנויים כי אם לשלשה בניני הפועלים: קָל, פָּעַל, הִפְעִיל, אם הם יוצאים ולא עומדים, כי בהפעלים עומדים, כמו: שָׁכַב, הִלֵךְ לא נוכל לאמר שִׁכְבָתִיךָ, הִלַכְתִיךָ.

§ 85

גוף נסתר מתחבר עם כל העשרה הכנויים (באמת יש שנים עשר כנויים, אך מדבר בעדו ומדברת בעדה אחד הוא, מדברים בעדם ומדברות בעדן גם כן אחד הוא). הנוכח רק עם ששה, כי כנוי נוכחים לא יצטרפו: לנוכח ונוכחים נוכחת ונוכחות. מְדַבֵּר (בעדו או בעדה, יחיד או רבים) רק עם שמונה, כי יחסו מדבר בעדו מדברת בעדה יחיד ורבים; וסמנם וח"י: ך"י נוכח, ך"י במדבר, ך"י בנסתר.

או ת נ ו	או ת ה	או ת ו	
—	שְׁמֵרְתִּיהָ	שְׁמֵרְתִּיו	כ ל ע ב ר
שְׁמֵרְתֵּנוּ	שְׁמֵרְתָּהּ	שְׁמֵרְתוּ־תָהּ	
שְׁמֵרְתִּינוּ	שְׁמֵרְתִּיהָ	שְׁמֵרְתוּ־תִיהוּ	
שְׁמֵרְנוּ	שְׁמֵרָהּ	שְׁמֵרוּ־רָהּ	
שְׁמֵרְתֵּנוּ	שְׁמֵרְתֵּה־רָתָהּ	שְׁמֵרְתֵּהוּ־רָתוֹ	ב י ו נ י פ ו ע ל
—	שְׁמֵרְנוּהָ	שְׁמֵרְנוּהוּ	
שְׁמֵרְתֵּנוּ	שְׁמֵרְתָּהּ	שְׁמֵרְתָּהּ	
שְׁמֵרְנוּ	שְׁמֵרְנוּהָ	שְׁמֵרְנוּהוּ	
שְׁמֵרְנוּ	שְׁמֵרָהּ	שְׁמֵרֹוּ	מ ק ר
שְׁמֵרְתֵּנוּ	שְׁמֵרְתָּהּ	שְׁמֵרְתוּ	
שְׁמֵרְנוּ	שְׁמֵרְתִּיהָ	שְׁמֵרְנוּ	
שְׁמֵרְתֵּנוּ	שְׁמֵרְתִּיהָ	שְׁמֵרְתִּיו	
שְׁמֵרְנוּ	שְׁמֵרָהּ	שְׁמֵרֹוּ	צ ו ו י
שְׁמֵרְנוּ	שְׁמֵרָהּ	שְׁמֵרְתָּהּ	
שְׁמֵרְנוּ	שְׁמֵרְתִּיהָ	שְׁמֵרְתָּהּ	
שְׁמֵרְנוּ	שְׁמֵרְנוּהָ	שְׁמֵרְנוּהוּ	
—	אֲשְׁמֵרְתֵּה־רָנָהּ	אֲשְׁמֵרְתֵּהוּ־רָנֹו	ע ת י ד
תְּשְׁמֵרְנוּ	תְּשְׁמֵרָהּ	תְּשְׁמֵרְתָּהּ	
תְּשְׁמֵרְנוּ	תְּשְׁמֵרְתִּיהָ	תְּשְׁמֵרְתִּיהוּ	
יִשְׁמֵרְנוּ	יִשְׁמֵרְתֵּה־רָנָהּ	יִשְׁמֵרְתֵּהוּ־רָנֹו	
—	נִשְׁמֵרְתֵּה־רָנָהּ	נִשְׁמֵרְתֵּהוּ־רָנֹו	
תְּשְׁמֵרְנוּ	תְּשְׁמֵרְנוּהָ	תְּשְׁמֵרְנוּהוּ	
יִשְׁמֵרְנוּ	יִשְׁמֵרְנוּהָ	יִשְׁמֵרְנוּהוּ	

אֶתְכֶם	אֶתְכֶן	אוֹתָם	אוֹתִן
שְׁמַרְתִּיכֶם	שְׁמַרְתִּיכֶן	שְׁמַרְתִּים	שְׁמַרְתִּין
—	—	שְׁמַרְתֶּם	שְׁמַרְתֶּן
—	—	שְׁמַרְתִּים	שְׁמַרְתִּין
שְׁמַרְכֶם	שְׁמַרְכֶן	שְׁמַרֶם	שְׁמַרֶן
שְׁמַרְתֶּכֶם	שְׁמַרְתֶּכֶן	שְׁמַרְתֶּם	שְׁמַרְתֶּן
שְׁמַרְנוּכֶם	שְׁמַרְנוּכֶן	שְׁמַרְנוּם	שְׁמַרְנוּן
—	—	שְׁמַרְתוּם	שְׁמַרְתוּן
שְׁמַרוּכֶם	שְׁמַרוּכֶן	שְׁמַרוּם	שְׁמַרוּן
שׁוֹמְרֶכֶם	שׁוֹמְרֶכֶן	שׁוֹמְרֶם	שׁוֹמְרֶן
שׁוֹמְרַתְכֶם	שׁוֹמְרַתְכֶן	שׁוֹמְרַתֶּם	שׁוֹמְרַתֶּן
שׁוֹמְרֵיכֶם	שׁוֹמְרֵיכֶן	שׁוֹמְרֵיהֶם	שׁוֹמְרֵיהֶן
שׁוֹמְרוֹתֵיכֶם	שׁוֹמְרוֹתֵיכֶן	שׁוֹמְרוֹתֵיהֶם	שׁוֹמְרוֹתֵיהֶן
שְׁמַרְכֶם	שְׁמַרְכֶן	שְׁמַרֶם	שְׁמַרֶן
—	—	שְׁמַרֶם	שְׁמַרֶן
—	—	שְׁמַרִים	שְׁמַרִין
—	—	שְׁמַרוּם	שְׁמַרוּן
אֲשְׁמַרְכֶם	אֲשְׁמַרְכֶן	אֲשְׁמַרֶם	אֲשְׁמַרֶן
—	—	תִּשְׁמַרֶם	תִּשְׁמַרֶן
—	—	תִּשְׁמַרִים	תִּשְׁמַרִין
יִשְׁמַרְכֶם	יִשְׁמַרְכֶן	יִשְׁמַרֶם	יִשְׁמַרֶן
נִשְׁמַרְכֶם	נִשְׁמַרְכֶן	נִשְׁמַרֶם	נִשְׁמַרֶן
—	—	תִּשְׁמַרוּם	תִּשְׁמַרוּן
יִשְׁמַרוּכֶם	יִשְׁמַרוּכֶן	יִשְׁמַרוּם	יִשְׁמַרוּן

קל עבר

כינוי פועל

מקור

צור

עתידי

בנין פעל.

שפּרתי. שפּרתיך שפּרתיך שפּרתי (שפּרתי) שפּרתי
שפּרתיכם שפּרתיכן שפּרתיים שפּרתיין.

שפּרת. שפּרתי שפּרתו (שפּרתו) שפּרתה שפּרתנו
שפּרתם שפּרתן.

שפּרת. שפּרתי שפּרתי (שפּרתי) שפּרתי שפּרתנו
שפּרתיים שפּרתיין.

שפּר. שפּרתי שפּרתי שפּרתי (שפּרתי) שפּרתי שפּרתנו
שפּרתיכם שפּרתיכן שפּרתיים שפּרתיין.

שפּרת. שפּרתי שפּרתך שפּרתך שפּרתו (שפּרתו)
שפּרתה (שפּרתה) שפּרתנו שפּרתכם כן שפּרתם-כן.

שפּרנו. שפּרנו—נוף שפּרנוהו שפּרנוכם כן
שפּרנום—נון.

שפּרתם-כן. שפּרתי שפּרתו שפּרתה שפּרתנו שפּרתם
שפּרתון.

שפּרו. שפּרתי שפּרתי שפּרתי (שפּרתי) שפּרתי שפּרתנו
שפּרתכם כן שפּרתם-כן.

שפּרתי. שפּרתי שפּרתך שפּרתך שפּרתו (שפּרתו)
שפּרתה שפּרתנו שפּרתכם שפּרתכן שפּרתים שפּרתין.

שפּרתיים. שפּרתי שפּרתך שפּרתך שפּרתו (שפּרתו)
שפּרתה שפּרתנו שפּרתכם שפּרתכן שפּרתים שפּרתין.

שפּרתיים. שפּרתי שפּרתך שפּרתך שפּרתו (שפּרתו)
שפּרתה שפּרתנו שפּרתכם שפּרתכן שפּרתים שפּרתין.

שפּרתיים. שפּרתי שפּרתך שפּרתך שפּרתו (שפּרתו)
שפּרתה שפּרתנו שפּרתכם שפּרתכן שפּרתים שפּרתין.

שפּרתיים. שפּרתי שפּרתך שפּרתך שפּרתו (שפּרתו)
שפּרתה שפּרתנו שפּרתכם שפּרתכן שפּרתים שפּרתין.

שפּרתיים

שפּרתיים

מִשְׁמֵר . מִשְׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶךְ הָרֹד מִשְׁמֶרֶךְ דָּה מִשְׁמֶרֶנּוּ
מִשְׁמֶרְכֶם כֵּן מִשְׁמֶרֶם הֵן .

מִשְׁמֶרֶת . מִשְׁמֶרֶתִי מִשְׁמֶרֶתְךָ תִּתְּךָ מִשְׁמֶרֶתוֹ דָּה מִשְׁמֶרֶתִּנוּ
מִשְׁמֶרְתֶּם כֵּן מִשְׁמֶרְתֶּם יִתֵּן .

מִשְׁמָרִים . מִשְׁמָרֵי מִשְׁמֶרֶךְ הָרֹד מִשְׁמָרֵי דָה מִשְׁמָרֵנוּ
מִשְׁמָרֵיכֶם יִכֵּן מִשְׁמָרֵיהֶם יִתֵּן .

מִשְׁמָרוֹת . מִשְׁמָרוֹתִי מִשְׁמָרוֹתְךָ תִּתְּךָ מִשְׁמָרוֹתֵינוּ
מִשְׁמָרוֹתֵינוּ מִשְׁמָרוֹתֵיכֶם יִכֵּן מִשְׁמָרוֹתֵיהֶם יִתֵּן .

שְׁמֵר . שְׁמֶרְנִי שְׁמֶרְתָּ (שְׁמֶרְנִי) שְׁמֶרְתָּ (שְׁמֶרְנִי) דָּה שְׁמֶרְנִי
שְׁמֶרֶם הֵן .

שְׁמָרִי . שְׁמָרְנִי שְׁמָרְתָּ שְׁמָרְתָּ שְׁמָרְנִי שְׁמָרִים דָּה .

שְׁמָרוֹ , שְׁמָרְנִי . שְׁמָרוֹנִי שְׁמָרוֹתָ שְׁמָרוֹתָ שְׁמָרוֹנִי שְׁמָרוֹם
דָּה .

אַשְׁמֵר . אַשְׁמֶרֶךְ אַשְׁמֶרֶךְ אַשְׁמֶרֶתוֹ (אַשְׁמֶרֶתוֹ) אַשְׁמֶרֶת
(אַשְׁמֶרֶת) אַשְׁמֶרְכֶם כֵּן אַשְׁמֶרֶם הֵן .

הַשְׁמָרִי . הַשְׁמָרְנִי הַשְׁמָרְתָּ הַשְׁמָרְתָּ הַשְׁמָרְנִי הַשְׁמָרִים
הַשְׁמָרִין .

יִשְׁמֵר . יִשְׁמֶרְנִי יִשְׁמֶרֶךְ יִשְׁמֶרֶךְ יִשְׁמֶרֶתוֹ (יִשְׁמֶרֶתוֹ) יִשְׁמֶרֶת
(יִשְׁמֶרֶת) יִשְׁמֶרְנִי יִשְׁמֶרְכֶם כֵּן יִשְׁמֶרֶם הֵן .

הַשְׁמָר . הַשְׁמָרְנִי הַשְׁמָרְתָּ הַשְׁמָרְתָּ הַשְׁמָרְנִי (הַשְׁמָרְנִי)
הַשְׁמָרְתָּ (הַשְׁמָרְתָּ) הַשְׁמָרְנִי הַשְׁמָרְכֶם כֵּן הַשְׁמָרֶם הֵן .

נִשְׁמֵר . נִשְׁמֶרֶךְ נִשְׁמֶרֶךְ נִשְׁמֶרֶתוֹ (נִשְׁמֶרֶתוֹ) נִשְׁמֶרֶת
(נִשְׁמֶרֶת) נִשְׁמֶרְכֶם כֵּן נִשְׁמֶרֶם הֵן .

כִּנּוּנֵי שְׁמֵר

זָוִי

גִּתִּי

הַשְׁמִירוֹ. הַשְׁמִירוֹנִי הַשְׁמִירוֹהוּ הַשְׁמִירוֹתָ הַשְׁמִירוֹנִי הַשְׁמִירוֹתָ
הַשְׁמִירוֹתָ.

יִשְׁמְרוּ. יִשְׁמְרוֹנִי יִשְׁמְרוּךְ רִדְךָ יִשְׁמְרוּהוּ רִדְךָ יִשְׁמְרוֹנִי
יִשְׁמְרוֹכֶם כֵּן יִשְׁמְרוֹם רִדְךָ.

הַשְׁמִירוֹתָ. הַשְׁמִירוֹנִי הַשְׁמִירוֹךְ רִדְךָ הַשְׁמִירוֹהוּ רִדְךָ
הַשְׁמִירוֹנִי הַשְׁמִירוֹכֶם כֵּן הַשְׁמִירוֹן רִדְךָ.

בְּנֵי הַפְּעִיל

הַשְׁמִירְתִּי. הַשְׁמִירְתָּךְ הִיךְ הַשְׁמִירְתִּי (הַשְׁמִירְתִּי)
הַשְׁמִירְתִּי הַשְׁמִירְתֶּם כֵּן הַשְׁמִירְתִּי הִיךְ.

הַשְׁמִירְתִּי. הַשְׁמִירְתִּי הַשְׁמִירְתִּי (הַשְׁמִירְתִּי) הַשְׁמִירְתִּי
הַשְׁמִירְתֶּם הִיךְ.

הַשְׁמִירְתִּי. הַשְׁמִירְתִּי הַשְׁמִירְתִּי (הַשְׁמִירְתִּי) הַשְׁמִירְתִּי
הַשְׁמִירְתֶּם הִיךְ.

הַשְׁמִירְתִּי. הַשְׁמִירְתִּי הַשְׁמִירְתִּי (הַשְׁמִירְתִּי) הַשְׁמִירְתִּי
הַשְׁמִירְתֶּם הִיךְ.

הַשְׁמִירְתִּי. הַשְׁמִירְתִּי הַשְׁמִירְתִּי (הַשְׁמִירְתִּי) הַשְׁמִירְתִּי
הַשְׁמִירְתֶּם הִיךְ.

הַשְׁמִירְתִּי. הַשְׁמִירְתִּי הַשְׁמִירְתִּי (הַשְׁמִירְתִּי) הַשְׁמִירְתִּי
הַשְׁמִירְתֶּם הִיךְ.

הַשְׁמִירְתִּי. הַשְׁמִירְתִּי הַשְׁמִירְתִּי (הַשְׁמִירְתִּי) הַשְׁמִירְתִּי
הַשְׁמִירְתֶּם הִיךְ.

הַשְׁמִירְתִּי. הַשְׁמִירְתִּי הַשְׁמִירְתִּי (הַשְׁמִירְתִּי) הַשְׁמִירְתִּי
הַשְׁמִירְתֶּם הִיךְ.

משמיר. משמירי משמירך רבך משמירו דת משמירנו
משמירכם כן משמירם יתן.

משמרת. משמירתי משמרתך תבך משמרתו תת משמרתנו
משמרתכם כן משמרתם יתן.

משמירים. משמירי משמירך רבך משמיריו ריה משמירנו
משמירכם יתן משמיריהם יתן.

משמירות. משמירותי משמירותך תבך משמירותיו תית
משמירותינו משמירותיכם יתן משמירותיהם יתן.

משמר. משמרי משמרך רבך משמרו דת משמרנו
משמרכם כן משמרם יתן.

משמרת. משמירתי משמרתך תבך משמרתו תת משמרתנו
משמרתכם כן משמרתם יתן.

משמרים. משמרי משמרך רבך משמיריו ריה משמרנו
משמרכם יתן משמריהם יתן.

משמרות. משמרותי משמרותך תבך משמרותיו תית
משמרותינו משמרותיכם יתן משמרותיהם יתן.

אשמיר. אשמירך רבך אשמירחזי (רבנן) אשמירך (רבנן)
אשמירכם כן אשמירם יתן.

תשמירי. תשמיריני תשמיריהו תשמירית תשמירנו
תשמירים יתן.

ישמיר. ישמירני ישמירך רבך ישמירחזי (רבנן) ישמירך
(רבנן) ישמירנו ישמירכם כן ישמירם יתן.

תשמיר. תשמירני תשמירך רבך תשמירחזי (רבנן) תשמירך
(רבנן) תשמירנו תשמירכם כן תשמירם יתן.

בינוני פועל

בינוני פועל

עזיר

נִשְׁמִיר. נִשְׁמִירָהּ הִיא נִשְׁמִירָהּ (רָגַל) נִשְׁמִירָהּ (רָגַל)
נִשְׁמִירָהּ כֵּן נִשְׁמִירָהּ.

נִשְׁמִירוֹ—מִרְגָּה. נִשְׁמִירוֹנִי נִשְׁמִירוֹהָ רָגַל נִשְׁמִירוֹהָ רָגַל
נִשְׁמִירוֹנִי נִשְׁמִירוֹהָ כֵּן נִשְׁמִירוֹהָ רָגַל.

נִשְׁמִירוֹ. נִשְׁמִירוֹנִי נִשְׁמִירוֹהָ רָגַל נִשְׁמִירוֹהָ רָגַל נִשְׁמִירוֹהָ
נִשְׁמִירוֹהָ כֵּן נִשְׁמִירוֹהָ רָגַל.

הַעֲרָה. הַעֲרָה כִּמוּ בַּעֲלָהּ; הַעֲרָה; הַעֲרָה...
הַעֲרָה; הַעֲרָה... הַעֲרָה; הַעֲרָה...

§ 87

אֲחִי. אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי
כֵּן אֲחִי.

אֲחִי. אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי
כֵּן אֲחִי.

§ 88

כְּנוּי הַבְּלָתִי הַשְּׁלֵמִים.

גִּלְתָּ. גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ
גִּלְתָּ. גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ
כֵּן גִּלְתָּ.

גִּלְתָּ. גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ

גִּלְתָּ. גִּלְתָּ (גִּלְתָּ) גִּלְתָּ (גִּלְתָּ) גִּלְתָּ (גִּלְתָּ) גִּלְתָּ (גִּלְתָּ)
גִּלְתָּ גִּלְתָּ כֵּן גִּלְתָּ (גִּלְתָּ) גִּלְתָּ.

גִּלְתָּ. גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ גִּלְתָּ
גִּלְתָּ כֵּן.

גולה. גולתי גולתך תהי גולתו תהי גולתנו גולתכם כן
גולתם תהי. }
גולות. גולתי גולתך תהי גולתו גולתנו גולתכם... }
כח

גלוי. גלויי גלויך גלויך גלויי גלויך גלויך... }
גלויית. גלוייתי גלוייתך גלוייתך גלוייתך גלוייתך... }
גלויים. גלויי גלויך גלויך גלויי גלויך גלויך... }
גלויית. גלוייתי גלוייתך תהי גלוייתו גלוייתך... }
כח

גלה = גלות. גלתי גלותך גלותו גלותו תהי... }
כח

גלה. גלתי גלהו גלה... }
גלה. גלהו גלהו גלה... }
גלה. גלהו גלהו גלה... }
כח

§ 89. גזרת נחי ע"ו.

שמתו. שמתו (תהו) שמתו שמתו שמתו... }
שמתו. שמתו (תהו) שמתו... שמתו שמתו... }
שמתו. שמתו שמתו... }
שמי. שמי שמי שמי שמי (תהו) שמה... }
שמה. שמתני שמתך שמתך שמתו (תהו) שמתה }
שמתנו... שמתכם... }
שמינו. שמינו שמינו שמינו שמינו... }
שמתם-תן. שמתני שמתו שמתו שמתו... שמתנו }
שמי. שמינו שמינו שמינו שמתו... שמינו... }
שמי. שמי שמי (תהו) שמינו... }
שמה. שמתני שמתו שמתה... שמתנו... }
כח

[illegible]

בְּפוֹלִים. § 90

[illegible]

מִצָּאת. מִצָּאתָנִי מִצָּאתִיו (תִּיהוּ) מִצָּאתֶיךָ מִצָּאתָנוּ...
 שָׁנֵאת. שָׁנֵאתָנִי שָׁנֵאתִיו (תִּיהוּ) שָׁנֵאתֶיךָ...
 מִצָּאתֶם־תָּן, שָׁנֵאתֶם־תָּן. מִצָּאתָנִי שָׁנֵאתָהוּ שָׁנֵאתָנוּ...
 הערה. לפי לוח הכנויים בבנינים שונים ובנזרות שונות אשר
 נתתי בזה יקיש התלמיד כל הנזרות ותבנינים. גם מלות
 המעם תבאנה עם הכנויים: אֵת (להוראת עם=מיט) אֶתִּי אֶתְךָ
 אֶתְךָ אֵתוֹ אֶתָּה אֶתְנוּ אֶתְכֶם אֶתְכֵן אֶתֶם אֶתָּן. להוראת יחס
 הפעול: אוֹתִי אוֹתְךָ... וכו'. אֵיךְ אֵיכָּה אֵיךְ... אֶצֶּל אֶצְלִי
 אֶצְלָךְ... אַחֵר, אַחֲרִי אַחֲרֵי אַחֲרֵי־כֵן אַחֲרֵינוּ... אֲדוֹת
 אֲדוֹתִי אֲדוֹתֶיךָ... אֲדוֹתֵיכֶם... אֵל, אֵלִי אֵלֶי... אֵין, אֵינְנִי
 אֵינְךָ אֵינְנוּ אֵינְנָה אֵינְנוּ אֵינְכֶם אֵינְכֵן אֵינֶם אֵינֶן. בִּלְתִּי
 בִּלְתְּךָ... בִּלְתֶּם... בַּעֲבוּר, בַּעֲבוּרִי בַּעֲבוּרְךָ... בִּלְעָדִי מִבִּלְעָדִי
 בִּלְעָדֶי מִבִּלְעָדֶיךָ... מִבִּלְעָדִי מִבִּלְעָדֶיךָ... בַּעַד בַּעֲדִי בַּעֲדְךָ...
 בְּנִדָּר בְּנִדָּרִי...
 בֵּין, בֵּינִי בֵּינְךָ... = בֵּינֵינוּ בֵּינֵיכֶם, = בֵּינּוֹת בֵּינּוֹתִי, וזולת,
 כֹּל כָּל־כָּלְךָ... כָּל־כָּל־כָּל־כָּל־כָּל...
 לִפְנֵי, לִפְנֵי לִפְנֵיךָ... לְמַעַן, נֹכַח, נִכְחִי נִכְחְךָ... עַד עָדִי,
 עָדִי... עַם עַמִּי עַמְּךָ... עַל עָלִי עָלֶיךָ... עוֹד עוֹדְנִי עוֹדְךָ
 מִתַּת, מִתַּחְתִּי מִתַּחְתְּךָ...

פרק ב.

חלקי הדבר (ועדעטהיילע) Части рѣчи

§ 92

המלות בכלל נחלקות לשלשה חלקי הדבר: נָשָׁם, פֻּעַל, מְלָח (עין לעיל § 16) ובפרט נחלקות לעשרה חלקי הדבר:

(א) נָשָׁם עֶצֶם (הויפטוואָרט *имя существительное*), כמו: שְׁלֵחָן, בַּיִת, אָדָם, בְּתֻמָּה.

(ב) נָשָׁם מְקַרָּה (געדאַכטעס הויפטוואָרט *имя отвлеченное*) כמו חֲכָמָה, יַעֲצָה, בִּינָה, הַעֵת.

(ג) נָשָׁם הַוְאָר (בייאוואָרט *имя прилагательное*), כמו חָכָם, חֲכָמָה, גָּבוֹר, גָּדוֹל, גָּדוּלָה.

(ד) נָשָׁם מִסְפָּר (צאָהלוואָרט *имя числительное*), כמו: אֶחָד, שְׁנַיִם, מֵאָה, אֶלֶף.

(ה) נָשָׁם הַנּוֹף (פֿירוואָרט *мѣстоименіе*), כמו: אֲנִי אַתָּה הוּא (§ 5).

(ו) פֻּעַל (צייטוואָרט *глаголь*), כמו: אָבַל, קָתַב, שָׁמַר.

(ז) הַוְאָר הַפֻּעַל (נעבענוואָרט *нарѣчіе*), כמו: הַמְּוֹל, הַיּוֹם, פֹּה, שָׁם.

(ח) מְלֹחַת תִּיחָם (פֿאַרוואָרט *предлогъ*), כמו: בֵּין, עַל, מִתַּת, אֶצֶל.

(ט) מְלֹחַת תַּחְבּוּר (בינדעוואָרט *союзъ*), כמו: אֵף, גַּם, יֵשׁ, לָכֵן.

(י) מְלֹחַת תְּקִירָאָה (עמפֿינדונגס וואָרט *междоиметіе*), כמו: תָּאֵח! אוֹי! אַתָּה! הֵה.

§ 93

(א) שם עצם כולל ארבעה מינים: (1) שם עצם פרטי,
(2) שם עצם כללי, (3) שם תקבוצי, (4) שם תחומי (עין לעיל § 16)
(ב) בכל שם נמצא ארבעה דברים:

(1) מין (זכר או נקבה).

(2) מספר (יחיד או רבים).

(3) יחס (גמיר או נסמך).

(4) משקל או נטייה (בייגונג).

הערה א. סמן הרבים לזכר יים ולנקבה זות-זות (עין לעיל § 4).
הערה ב. יש שמות המתרבים על-הים והרבוזי הזה נקרא רבוי
הזוגי (געפארטע מעהרהיים), ומורת על שני דברים שהם
זוג אחד, אם במבע, כמו האברים הכפולים: יינים, ירבים,
רגלים; אם במלאכה, כמו מאוננים, מלקחים, רחנים; או במספר,
כמו שנים, מאתנים, אלפים, יומים, פעמים; ונמצא רבוי הזוגי
אשר אין בו גם אחת משלש הוראות אלה, כמו מים, שמים
עצלתים, מצרים, ירושלים. ה' הנקבה תשתנה לפני רבוי זוגי
לת"ו, כמו שפות, שפתים, שנה שנותים.

§ 94

יש עוד חמשה יחסים (דעקלינאציען) (склонение):

(א) יחס שאלי, וסמנו: אל, ל-, או ה' בסוף תחת הלי-
כמו: ויקרא אביו, נתן לנער, ארצה תחת לארץ.

(ב) יחס תפעול, וסמנו: את כמו: נתן את הספר, או
עם כנוי תפעול, אהבו, שמרו.

(ג) יחס שבו, סמנו: ב- כמו: בבית אהוד, בארון.

(ד) יחס שפגמו, סמנו: מן או מ- ודגש חזק אחריו, כמו
מן העיר, מידו.

(ח) יחס תדמיון, תמרה דבר לדבר והוא יבוא על שלש מדרגות:

- (1) ערך השווי, אם שות דבר לדבר וסמנו: כ־ כמו: הכם כָּדֹד, כְּשִׁלְמָה.
  - (2) ערך היתרון, אם יש יתרון לדבר אחד על השני וסמנו: כ־ כמו: חכם מְדֹד מְשִׁלְמָה.
  - (3) ערך התפלגה, אם יתרון לדבר אחד על כל זולתו וסמנו: ה־ ב־, תִּפְּחָה בְּנִשִּׁים, או מָכַל, תִּחַכֶּם מָכַל אָדָם.
- הערה. נקוד של אותיות בכלם (עיין לעיל § 5, 6, 13).

§ 95 שם הנגוף

- שם הנגוף כולל חמשה מינים: (1) מלות הנגוף, (2) כנוי הקנן, (3) כנוי תרומן, (4) כנוי תפיש, (5) כנוי תשאלה.
- (א) מלות הנגוף הן:
- (1) שם תִּישָׁר: אָנִי אֶתָּה הוּא, אֲנַחְנוּ אַתֶּם תָּם; אָנִי אֶתָּה תִּיא, אֲנַחְנוּ אֶתָּה הֵן.
  - (2) יחס שְׂאֵלִיו, סמנו: אֵל עם הכנויים: אֵלִי אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ; אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ; אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ—כֵּן אֵלֶיךָ—הֵן או: לִי לָךְ לָךְ לֹא לָךְ; לָךְ לָךְ לָךְ לָךְ.
  - (3) יחס תַּפְּעוּר, סמנו: אוֹת עם הכנויים: אוֹתִי אוֹתְךָ אֶתְךָ אֶתֹּךְ אֶתְנוּ אֶתְכֶם—כֵּן אַתֶּם (אֶתְכֶם) אוֹתְנוּ (אֶתְנוּ).
  - (4) יחס שְׂבֹד, סמנו: ב־ עם הכנויים: בִּי בְּךָ בְּךָ בּוֹ בָּהּ בְּנוּ בָכֶם—כֵּן בָּתָם (בָּתָם) בָּתָן (בָּתָן).
  - (5) יחס שְׂמִמָּנוּ, סמנו: מ' עם הכנויים: מִמֶּנִּי מִמֶּךָ (מִמֶּךָ) מִמֶּךָ מִמֶּנִּי; מִמֶּנִּי מִמֶּךָ—כֵּן מִמֶּנִּי מִמֶּךָ.
  - (6) יחס תדמיון, סמנו: כ־ עם הכנויים: כְּמוֹנִי כְּמוֹךָ כְּמוֹךָ כְּמוֹךָ כְּמוֹתְנוּ כְּמוֹתְכֶם—כֵּן כְּמוֹתְנוּ—הֵן. או כְּבֶם—כֵּן כְּבֶם—הֵן.

§ 96

(ב) פְּנוּי תִּקְנִינִי: מורה על דבר שהוא קנין של דבר נִשְׁנִי והוא בא או במלות: שְׁלִי שְׁלֶךְ שְׁלֹו שְׁלָה; שְׁלֵנוּ שְׁלֶבֶם-כֵּן שְׁלָתֶם יְהִי. — בִּיתָם שְׂאֵלֵי: יֵי, יָד, לֵף, יָ, לָהּ... וכו' כמו הִשְׁלָתָן הוא לי, לָנוּ. או עם "הכנוי"ם", כמו: שְׁלַחְנִי שְׁלַחְנֶךָ וכו'.

ג) כְּנֹזֵי הָרֹמֶז: עַל זֶכֶר קָרֹב: זֶה (דִּיעֵשׁ) וְגַם זֶה, (כְּמוֹ
עִם זֶה יִצְרָתִי, אֵלֶּה אֵל (דִּיעֵשׁ). לִנְקֵבָה: זֹאת, זֶה, זֶה זֶה; אֵלֶּה
וְלִדְבַר רְחוֹק לִזְכֹּר הֵלֹךְ הֵלֹךְ (וְנִמְצָא לִנְקֵבָה: הַשּׁוֹלְמִית הֵלֹךְ)
(יַעֲנֵה), לִנְקֵבָה הֵלֹךְ (יַעֲנֵה).

ותבואנה ג"כ בסמני היחס כמו לָוֶה, אֶת־זֶה, בָּנוֹת, מִזֶּה,
בָּנוֹת; בָּנוֹת, לָוֶה, בָּנוֹת, בָּנוֹת, בָּנוֹת (וגם בָּנוֹת בָּנוֹת),
בָּנוֹת בָּנוֹת.

(ד) בְּנוֹי תַּמְסִיךְ (בעציהענדעם פֿירואַרט) ולזה ישתמשו המלות:
הוא, אֲשֶׁר אוֹ שֶׁר כמו: שם הָאָחָד פִּישוֹן הוא הסובב. אשר
ספרו לנו. מִתְּשִׁיתָה (נקוד הש' עין לעיל § 10).

(ה) כְּנֹזֵי הַשְּׂאֵלָה (פֶּרֶאָנְעֵנְדֶּעס פֶּרִיוואָרט) כִּמּוֹ : מִי ? מַה ? מָה ? מָה ?
מִמִּי ? יְשָׁלְמִי ? לָמִי ? אֶת־מִי ? בְּמִי ? אֵיפֹה ? מִי זֶה ? בְּמָה
לִפְנֵי אַחֶ"ר בְּמָה (נִקְרָא שֶׁמָּה עַל אוֹפֵנִים שׁוֹנִים עֵין לַעִיל ב § 41)
הַעֲדָה . שֵׁם הַמִּסְפָּר עֵין לַעִיל § 19 .

§ 97

לוח משקלי שמות שלמים.

משקל פֿעל א. דָּבַר דְּבַר-דְּבָרִי דְּבַר-הוּא דְּבַר-רַחֵם;
 דְּבָרָנוּ דְּבָרְכֶם כֵּן דְּבָרִים דָּו.
 רבים דְּבָרִים דְּבָרִי דְּבָרִי דְּבָרִי דְּבָרִי דְּבָרִי
 דְּבָרִיכֶם דְּבָרִיכֶם דְּבָרִיכֶם דְּבָרִיכֶם.

וכן פועל החולם לא ישתנה, כמו: אורב, חובל, עולל, יונק, שורק, בוקן, סוחר, רופא (וכל בינוני פועל).

[illegible]

וּבֶן אֶזְרָא, אֶפְלָא, אֶבְלָא, גִּבְרָא, הֶרֶשׁ, אֶרֶךְ, הֶדֶשׁ (חֲדָשִׁים
חֲדָשִׁים), וְהֶקֶר כְּפָר רֹמַח בְּרִבִּים; בְּקָרִים, בְּפָרִים, רְמָחִים.

[illegible]

ואם עת"פ או לה"פ מאותיות אהח"ע בא בפתח (פֻּעַל)
כמו: תִּצְרֶה, בִּהַק, שִׁחַד, פִּעַל נִגַּח, אֶרֶח, רִמַּח מִרְח וְעוֹד.

פּוֹעֵל. הַשּׁוֹרֵק קִים וְהַקִּמָּץ נוֹמֵת. עוֹנֵב, עוֹנֵב-עוֹנֵב
עוֹנֵבֶךָ עוֹנֵבֶךָ עוֹנֵבֶךָ-בֵּית עוֹנֵבֶכֶם-בֵּן-בֶּם-בֶּן. עוֹנֵבִים
עוֹנֵבִי-עוֹנֵבִי עוֹנֵבֶיךָ-בֵּית עוֹנֵבֶיךָ-בֵּית עוֹנֵבֶיךָ-בֵּן
עוֹנֵבֶיךָ-בֵּן.

וכן: אולם (ברבים אֱלֹמִיר), כּוּמֹז, שׁוּעֵל, גּוּמִין, סוּגֵר
וכן סֵלֶם.

פֶּעַל. כְּמוֹ: פָּתַח, פָּתַח-פָּתַח פָּתַח בְּיָדוֹ פָּתַח בְּהַ
 פָּתַחוּ פָּתַחכֶם לְךָ פָּתַח בְּךָ. פָּתַח פָּתַח בְּיָדוֹ
 פָּתַחוּ בְּיָד פָּתַחוּ פָּתַחכֶם לְךָ פָּתַחוּ יְהוָה וְכוּ׃ וְקַר,
 אֵיל, אִסַּר, קָרַב, שָׁלוֹחַ, סָתוּ, שָׂאָר; וּזְמַן בַּפֶּתַח וּדְגֵשׁ (כְּמוֹ:
 שָׁשׁוֹן, זְמַנִּי זְמַנְךָ...), בָּאָר, זָאָב, בָּאָב, פָּאָר, שָׂאָר (מִמְשָׁקל
 פֶּעַל); אֵאוֹל, גְּבוּר, דְּבִיר, יָדִיד, בְּפוּר, מְחִיר, שְׁחִין (מִמְשָׁקל
 פֶּעַל); וְרוּעַ, תְּמוּר, שָׂאָר שְׂמָאל (מִמְשָׁקל פֶּעוּל); גְּבוּל, זְבוּל.

ע"ם פעול בלי דגש, אשר הקמין יתחלף לשוא).

פעל. כָּבַר, כְּבַר-כְּבָרִי כְּכָרֶךְ הָךְ כְּכָרֶךְ דָּרָה כְּכָרֶנּוּ כְּכָרְכֶם
כֵּן כְּכָרֶם דָּן; כְּכָרִים כְּכָרִי כְּכָרִיד כְּכָרִי כְּכָרִי כְּכָרִי
כְּכָרִינוּ כְּכָרִיכֶם הֵן כְּכָרִיהֶם יֵהֵן. — וכן אָפַר (אָפַר אָפְרִיתָ שְׁלֹא
כִדִּין), אָפַר (אָפְרִיכֶם) כָּפַא (כָּפְסֹאוֹת) פָּסַח עוֹר, אֵלֶם, חֲרַשׁ
(חֲצִירָה לְתִשְׁלוֹם דָּגֶשׁ) עַל מִשְׁקַל פָּעַל, בְּרִבִּים נוֹפֵל הִדְגֵשׁ
וְאוֹמְרִים עוֹרִים פָּסְחִים... גָּבֹר, שָׁבֹר, צָפוֹר (צָפְרִים), כְּנֹזֶר
בִּיזֵר, עַל מִשְׁקַל פָּעוֹל. — כְּבֹר גָּאוֹף (בְּמִקּוֹם גָּאוֹף וְהִדְגֵשׁ בְּלִתִּי
נִשְׁלֹם), חֲבֹק, גְּדוֹף, צִיּוֹן, לָמוֹד, צָבוֹר שָׁקִי, צָפוֹי, סָפוֹן,
רְקוֹחַ עַל מִשְׁקַל פָּעוֹל. וְכֹל הַשְׁמוֹת שִׁישׁ לָהֶם בַּע"פ דָּגֶשׁ לֹא
תִשְׁתַּנֵּה בָהֶם פֶּה"פ, כִּי הַתְּנוּעָה שֶׁלִּפְנֵי הִדְגֵשׁ לֹא תִשְׁתַּנֵּה
בְּנִמְיַת הַשֵּׁם;

§ 99

שלמים עם ה"א נקבה בסוף.

פְּעֻלָּה. בְּנִמְיַת ה"א נִקְבָּה תִשְׁתַּנֵּה לִתְיוֹ רְפוּיָה וְאוֹמְרִים
מִן אֲדָקָה, אֲדָקְתִּי אֲדָקְתָּ הֵךְ אֲדָקְתָּ הֵךְ אֲדָקְתָּ הֵךְ אֲדָקְתָּ
אֲדָקְתָּכֶם הֵן אֲדָקְתָּם הֵן; אֲדָקוֹת אֲדָקוֹת אֲדָקוֹתִי אֲדָקוֹתֶיךָ
הֵךְ אֲדָקוֹתֵי הֵךְ אֲדָקוֹתֵינוּ אֲדָקוֹתֵיכֶם הֵךְ אֲדָקוֹתֵיהֶם הֵךְ. —
וְכֵן: בָּרָכָה, גָּעַרְתָּ, חֲרַדְתָּ, חֲכַמְתָּ, קָעַרְתָּ, נִקְמָה; וְהֵם בָּאִים
עַל מִשְׁקַל פָּעַד; וְכֵן כִּי הַשְׁמוֹת שִׁישׁ לָהֶם ה"א בִּסּוֹף נִחְשָׁב
פֶּה"פ כִּמוֹ הוּא בְּקִמְץ (יַעַן כִּי מֵאִשֶּׁר הִקְמִין הוּא הַתְּנוּעָה
הַשְׁלִישִׁית שֶׁלִּפְנֵי הַנִּינִיָּה יִתְחַלֵּף לְשׁוֹא כִדִּינוּ) וְעִלְיָנוּ לִרְאוֹת אֶת
הַעִיֵּן הַפְּעַל, אִם הוּא בְּקִמְץ, מִמִּשְׁקַל פָּעַל, בִּצְרָה מִמִּשְׁקַל
פָּעַל: אֲבָדְתָּ, גִּזְלָה, נִבְלָה, מָרַפָּה, בְּחַמָּה מִשְׁקֵלֶם פְּעֻלָּה וְהֵם
נוֹטִים כְּמִשְׁקַל פָּעַל וְאוֹמְרִים: אֲבָדְתָּ, אֲבָדְתִּי אֲבָדְתָּ הֵךְ אֲבָדְתָּ
הֵךְ אֲבָדְתָּ הֵךְ אֲבָדְתָּנוּ אֲבָדְתָּכֶם הֵךְ אֲבָדְתָּם הֵךְ. אֲבָדוֹת
אֲבָדוֹתֵי אֲבָדוֹתֶיךָ הֵךְ אֲבָדוֹתֵינוּ הֵךְ אֲבָדוֹתֵיכֶם הֵךְ אֲבָדוֹתֵיהֶם הֵךְ.

יִכְּן אֲבִדוֹתֵיהֶם יִהְיוּ.

אֲכִילָה, נְגִינָה, יְרִיעָה, שְׁמִיכָה, שְׂכִירָה, נְדִיבָה, בְּכֹרָה,
צְעִירָה, חֲלוּכָה מִשְׁקֶלם פְּעִילָה וְנוֹטִים ע"מ פָּעִיל אוֹ פָּעִיל וְאוֹמְרִים:
אֲכִידָה, אֲכִילַת-אֲכִילָתִי אֲכִילַתְךָ חֲמֵךְ אֲכִילָתוֹ חֲמֵה
אֲכִילָתָנוּ אֲכִילַתְכֶם כֵּן אֲכִילַתְּם חֵן; אֲכִילוֹת, אֲכִילוֹת-אֲכִילוֹתִי
אֲכִילוֹתֶיךָ חֲמֵךְ אֲכִילוֹתַי חֲמֵה אֲכִילוֹתֵינוּ אֲכִילוֹתֵיכֶם יִכְּן
אֲכִילוֹתֵיהֶם יִהְיוּ.

וְכֵן: חֲנוּכָה, בְּשׂוּרָה, עֲבוּדָה, שְׁעוּרָה, אֲנוּרָה, בְּכוּרָה
עַל מִשְׁקֶל פְּעִילָה (וְנוֹטִים ע"מ פָּעִיל), אֲרוּכָה, גְּבוּרָה, מְלוּכָה,
נְחוּשָׁה, שְׁמֹנֶעַת, יִשְׁנֶעַת עַל מִשְׁקֶל פְּעִילָה (וְנוֹטִים עַל מִשְׁקֶל
פָּעוּד); וַיֵּשׁ שְׂבָאִים כְּקִבוּץ וּדְגֵשׁ אַחֲרָיו בְּמִקוֹם יָשׁוּק (הֵינּוּ
דְגֵשׁ תַּחַת נֹחַ) אֲלֶמָה, חֲמֵלָה, חֲתֵלָה, רִכְלָה, עֲנָלָה, אֲפָדָה;
זֶכֶן גַּם בְּלֶמָּה אֲדָמָה, סִגְלָה.

פּוֹעֵלָה, סוֹחֶרֶת, שׁוֹרָקָה, תּוֹלַעַת, תּוֹעֵבָה וְאוֹמְרִים: תּוֹעֵבַת
תּוֹעֵבָתִי תּוֹעֵבַתְךָ חֲמֵךְ תּוֹעֵבַתוֹ תּוֹעֵבַתְּם תּוֹעֵבַתְנוּ תּוֹעֵבַתְכֶם כֵּן
תּוֹעֵבַתְּם חֵן; תּוֹעֵבוֹת תּוֹעֵבוֹת-תּוֹעֵבוֹתִי תּוֹעֵבוֹתֶיךָ חֲמֵךְ
תּוֹעֵבוֹתַי חֲמֵה תּוֹעֵבוֹתֵינוּ תּוֹעֵבוֹתֵיכֶם יִכְּן תּוֹעֵבוֹתֵיהֶם יִהְיוּ.
שְׁפָחָה, שְׁמֵלָה, מְלָכָה, עֲרָמָה, גְּעָרָה, עֲרוֹת, חֲרָפָה,
בְּבִשָׁה = בְּבִשָּׁה (פְּעִילָה) מִמִּשְׁקֶל פָּעִיל וְנוֹטִים כְּמוֹהוּ: שְׁפָחַת-
שְׁפָחָתִי שְׁפָחַתְךָ ... שְׁמֵלַתְךָ ... עֲרוֹתָנוּ ... שְׁפָחוֹת גְּעָרוֹת
שְׁפָחוֹת-גְּעָרוֹת שְׁפָחוֹתֶיךָ בְּבִשּׁוֹתָיו ...

§ 100

פְּעִילָה. פֶּתַח וּדְגֵשׁ אַחֲרָיו וְלֹא יִשְׁתַּנֵּה וְנוֹטִיתוֹ ע"מ פָּעִיל,
בְּקִשָּׁה, בְּפָרָה, בְּלָהָה, חֲטָאָה, יִבְשָׁה, אִילָה, חֲבוּרָה, בְּכוּרָה.
שְׂכוּלָה (פְּעִילָה) ע"מ פָּעוּד; וְאוֹמְרִים:

בְּפָרָה, בְּפֶרֶת-בְּפֶרֶתִי בְּפֶרֶתְךָ חֲמֵךְ ... בְּפֶרוֹת בְּפֶרוֹת-
בְּפֶרוֹתִי בְּפֶרוֹתֶיךָ ...

§ 105

מַעַל חסרי פנו"ן; היינו נון פ"פ חסרה ונשלמת בדגש
אשר בעין הפעל והמ' נוספת מאותיות האמנתי: מִתֵּן, מִטֵּעַ,
מִבֵּט, מִשָּׂא, מִפֶּץ, מִדִּיחַ, מִכִּיר, מִשׁוּר, מִבְּנֹעַ; וּמִצֵּב, מִדַּע,
מִסָּד מחסרי פיו"ד (ויש מודע מוסד) ועם ה"א נוספת מִפְּלֶה,
מִתְּנֶה, מִנְּפֶה, מִסִּבֶּה ואומרים: מִטֵּעַ מִטֵּעַ-מִטֵּעִי מִטֵּעֵךְ...
מִטֵּעִים, מִטֵּעִי-וּמִטֵּעֵי מִטֵּעֶיךָ מִטֵּעֶיךָ מִטֵּעֵיו... מִצֵּבָה, מִצְּבֹת
מִצְּבָתִי, מִצְּבָתְךָ... מִצְּבוֹת מִצְּבוֹתִי מִצְּבוֹתֶיךָ...
הערה. וזאת ידע התלמיד, כי מִפֶּץ הוא מַעַל, מִכִּיר-מַעִיל
וכדומה, אך אנכי חברתים כאחד כדי לקצר וכן עשיתי
בכל המשקלים הדומים.

§ 106

עָלָה. נחי פ"י כמו: עָצָה, הָעָה, עָדָה, נִשְׁנָה, חָמָה, לָדָה.
או בוי"ו נחת תחת יו"ד כמו מוֹשֵׁב, מוֹדַע, מוֹדֵר, מוֹפֵת,
מוֹקֵשׁ, מוֹקֵשׁ-מוֹקְשֵׁי מוֹקְשֵׁךְ מוֹקְשֵׁךְ מוֹקְשֵׁי... מוֹקְשִׁים מוֹקְשֵׁי-
מוֹקְשֶׁיךָ... עָצָה עָצָה-עָצָתִי עָצָתְךָ... עָצוֹת, עָצוֹת-עָצוֹתִי
עָצוֹתֶיךָ...

§ 107

פָּל. מגזרת נחי ע"ו, כמו: רָם, רָשׁ, זָר, עָב, שָׂר, זָר,
רָע שָׂב (והם באים על משקל פָּעַל) בנסמך ישתנה תִּקְמָץ לפתח
ובנטייות לא ישתנה. גָּר, זָר, גֵּר, גֵּד, גֵּן, רָק (פָּל); עִיר,
קִיר, שִׁיר, שִׁים, צִיץ, נִיר, רִיב, סִיר (פִּיל). אִיר, עִיר, טִיר,
כֶּם, יוֹם, גִּזִּי, בֹּס, שׁוּר (שְׁוֹרִים), הוֹחַ (חֻוּחִים) (פול); קוֹץ,
פֹּר, לֹחַ, רוֹם (לוחות, רוחות), אִיר, טִיר, שׁוֹם, שׁוֹק (שְׁוֹקִים),
הוֹד (הִוְדִים) (פול) ואומרים: אִיר, אִיר-אִירִי אִירֶךָ... אִוְגִים
אִוְגִי-אִוְגֵיךָ... יוֹם יוֹמִי יוֹמֶךָ... יוֹמִים יוֹמֵי-יָמֶיךָ...

§ 108

פִּיל. בֵּית, וַיֵּת, חֵיל, וַיֵּן, לָלֵל, עֵינַן, עֵיר, שֵׁית. ואומרים
בֵּית־בֵּיתִי בֵּיתֶךָ... בָּתִּים בָּתִּיר בָּתִּי בָּתִּיךָ... וַתִּים וַתִּיךָ... עֵינִים
עֵינֶיךָ...

§ 109

פָּעַת. נל"ה כמו: שָׁדַח, קָנַח, חָזַח, עָלַח; אֵלַח, מָנַח,
שָׁפַח, שָׁנַח. אלה שיש בהם סגל לפני ה"א בכנוים הה"א
נופלת; וה"א קמוצת תתחלף לתי"ו (עין לעיל § 9) ואומרים מן
שָׁדַח שָׁדַח־שָׁדִי שָׁדָךְ... קָנִים קָנִי־קָנִי קָנִיךָ. שָׁדוּת שָׁדוּתִי
שָׁדוּתֶיךָ... שָׁפַח שָׁפַח־שָׁפְתִי שָׁפְתֶךָ; שָׁפוּת שָׁפוּת־שָׁנוּתִי
שָׁנוּתֶיךָ.

§ 110

פֶּל. כפולים, כמו: דָּר, גָּנ, דָּל, גָּל, עָם, קָל, תָּם, תָּר;
פַּת־פָּתִי, פָּתָךְ, פָּתוֹ, פָּתִים. פָּתִי, תָּר־תָּרִים, תָּרִי־תָּרִי (תקמין
לתשלום דגש). חָק, עוֹ, פֶּל, הֵם (ע"מ פֶּל), חוֹק, חָקֶךָ חָקִי
(עוֹי) חָקוֹךְ חָקוֹךְ חָקוֹךְ חָקִי חָקִי חָקִי חָקִי חָקִי חָקִי חָקִי
חָקִיךָ... עָם־עָמִי עָמְךָ עָמְךָ... עָמִים עָמִי...

§ 111

יֵשׁ שְׁמוֹת אֲשֶׁר נִמְצָא בָּהֶם יוֹתֵר מִשְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת וְהוּא,
אֵם, אוֹת אחת כפולה או נוספת על השרש. כמו: פָּרַחַח,
רָעָן. שָׁאָן, אָמַל, בְּנִסְמַךְ פָּרַחַח־רָעָן־שָׁאָן־שָׁאָנִי פָּרַחַח־...
(בְּקִמְיָן לְתִשְׁלוּם דִּגֵּשׁ), ע"מ פָּעַלְל, פָּעַלְל; שָׁבָלֹל, גָּעָצוֹן,
פָּאדוֹר (תְּקִמְיָן לְתִשְׁלוּם דִּגֵּשׁ), סָבָרִיר, חָכָלִיל, שָׁפָרִיר (פָּעַלִיל)
ע"מ פָּעַל: שָׁפָרִירִי שָׁפָרִירִים שָׁפָרִירִי... קָדָקֵד, פָּעַפֵּל (נִכְפֵּל
הַפ"פ וְהַעֲת"פ) קָדָקֵדִי, קָדָקֵדֶךָ קָדָקֵדֶךָ קָדָקֵדֶךָ קָדָקֵדֶךָ קָדָקֵדֶךָ

קִרְקָרְכִּם כִּן קִרְקָרְכִּם דִּן ... בִּקְבוּק, בִּקְבוּקִי בִּקְבוּקִי ... בִּקְבוּקִים
 בִּקְבוּקִי ... גִּלְגִּל (נוטה כפת ע"מ פ) גִּלְגִּלִּי גִּלְגִּלֵּךְ ... גִּלְגִּלִּי
 גִּלְגִּלִּי גִּלְגִּלִּיךְ ... סִנְסִן סִנְסִנִים סִנְסִנִי ... חִלְחֵל, צִפְצֻפָּה,
 יִשְׁעוּרָה, תְּצוּצָרָה, חִלְחֵלִי, חִלְחֵלְךָ ... צִנְצֻנָּה, גִּרְגֵּרֶת קִשְׁקִישָׁת
 (נוטים עד משקל פֻּעַל) צִנְצֻנָּתִי צִנְצֻנָּתְךָ ... צִנְצֻנֹת צִנְצֻנֹת ...
 גִּרְגֵּרֵתִי ... גִּרְגֵּרֹת גִּרְגֵּרֹת־ גִּלְגֵּלֶת, גִּלְגֵּלֶתִי גִלְגֵּלְךָ ... גִּלְגֵּלוֹת
 גִּלְגֵּלוֹת־ , גִּלְגֵּלוֹתִי ... (כמו כִּתְנֹת) יִרְקֵק, אִרְמָדִם = אִרְמָדֶמֶת,
 שְׁחַרְחֹרֶת, פִּתְלֵהֶל, עִקְלֵקֵלוֹת, חִלְקֵלְקֹת.

ונמצאים מרבעים שאין בהם אות כפול כמו: אֶרְזוֹ,
 אֶרְנֶבֶת, בְּדֵלָה, בְּרִזֵּל, גֶּרְזוֹן, גִּלְמוֹד, גִּזְבֵּר, גִּזְזוֹד, גִּזְזוּבִים, גִּבְעוֹל
 גִּבְעוּלִים, חֶרְזֵל, חֶרְמֵשׁ, חֶרְצֵב, חֶרְטֵם, טַפְסֵר, חִבְצֵלֶת, עִבְבֵּר,
 עֶרְפֵּל, פֶּרְעוּשׁ, פֶּרְדֵּם, שְׂרָבִיט, פֶּתֶגֶם, חִשְׁמֵל, סֶרְפֵּד, צֶפֶרֶן,
 פִּלְגֵּשׁ, פִּלְגֵּשִׁי, פִּלְגֵּשִׁים (תחת פִּלְגֵּשִׁים ע"מ מִלְכִּים מן פֻּעַל)
 ויש שמות מן המש אותיות: פֶּתֶשֶׁן, צֶפְרָדַע, אֶנְרֵטֵל, אֶלְגֵּבִישׁ,
 שְׁעֵמְזוֹ.

לוח א § 112

שמות ממין זכר הבאים ברבים בסימן נקבה.

אֵב, אֵבוֹת, אוֹב אוֹבוֹת, אוֹצֵר, אֶרְמוֹן, אֶשְׁפֵּל, בֶּהֶן
 בֶּהֶנוֹת, בּוֹר, גִּג גִּגוֹת (בן סירא גִּגִּים) גִּזְרֵל, דֶּרֶבֶן, גִּזְבֵּ וְנִבוֹת,
 חֶזֶה חֶזוֹת, הָלוֹם, חִשְׁבּוֹן חִשְׁבוֹנוֹת, מִפָּה מִפְּחוֹת, כֶּסֶּא, לוֹחַ,
 לֶבֶב לִבְבוֹת, לֵלִל, מֵאוֹר, מִזְבֵּחַ מִזְבְּחוֹת, מִזְלֵג מִזְלָנוֹת, מִטָּה,
 מִטֵּר מִטְרוֹת, מַעֲשֵׂר מַעֲשָׂרוֹת, מִצֵּד, מְקוֹם, מִקֵּל, נֹאד, נֵר,
 סֶבֶל סֶבְלוֹת, סְרִיוֹן, עוֹר, עֶפֶר עֶפְרוֹת, עֶשֶׂב עֶשְׂבוֹת (בתלמוד
 עֶשְׂבִּים) צָבֵא, צִרוֹר, קוֹל, קִיר, רְחוֹב, רִתּוֹק רִתּוֹקוֹת, שׁוֹפֵר,
 שְׁלֶחַן, שֵׁם, שְׁעַר שְׁעָרוֹת.

§ 113 לוח ב

שמות ממין נקבה הבאים ברבים בסימן זכר.

אֶבֶן, אֵלָה, אִשָּׁה (נָשִׁים), אִשְׁרָה, גִּחְלַת גִּחְלִים, דְּבִלָּה, דְּבִכָּה, דֵּת, זְמוּרָה, חֲמָה, יָעַת, יַעֲנָה יַעֲנִים, כְּסֻמַּת כְּסָמִים, לִבְנָה, מָלָה, נִמְלָה, סָאָה, עִיר, פִּשְׁתָּה, צָפוֹר צָפְרִים, רָחֵל, שִׁבְלָה שִׁבְלִים, שְׁעוּרָה, שָׁמָה, תְּאֵנָה.

§ 114 לוח ג

שמות ממין נקבה אשר אין בהם סימן נקבה.

אֶרֶץ אֶרְצוֹת, אֶבֶן, אֶצְבַּע אֶצְבָּעוֹת, אֲשׁוּר, בָּאָר בָּאָרֹת, בֶּטֶן, גֶּדֶר גֶּדְרוֹת (יש אומרים, כי גדר זכר הוא, עֵין אוֹהֶשׁ"ר בן זאב שרש גֶּדֶר), גֶּן גִּרְנוֹת, חֶרֶב חֲרָבוֹת, יָתֵד יִתְדוֹת, כּוֹס כּוֹסוֹת, כֶּף כּפּוֹת, כָּפָר כְּפָרִים = כְּבָרוֹת, לָשׁוֹן, נָעַל נָעָלִים, עֲבוֹת עֲבוֹתוֹת, עִיר עָרִים, עֵישׁ, עֵת עֵתוֹת = עֵתִים, עָצֵם עֲצָמוֹת = עֲצָמִים, עָרֵשׁ עֲרֻשׁוֹת (בתלמוד עֲרִיסָה איין וויענע), פֶּעַם, פֶּת פֶּתִים (ובס"ג וּכְפֻתוֹתִי), צָפוֹן, צָפוֹר, קָרֵן, קֶרְנִים = קֶרְנוֹת, רְבוּא רְבָאוֹת (רְבוּ רְבוֹת), רֶשֶׁת, שָׁלוּ שְׁלוּם, תְּחִלָּה, תְּחִלָּמוֹת.

הערה. יש שמות הבאים בלשון זכר ובלשון נקבה: אֵשׁ, גֵּיא, דֶּרֶךְ, חָצֵר מִחְנָה, עֵב עֲבוֹת, קִשָּׁת, רוּחַ, שָׁמֶשׁ.

§ 115 לוח ד

שמות הבאים ברבים בסימן זכר ובסימן נקבה.

אֶמֶת אֶמֶתוֹת אֶמֶת (ואולי הוא מן אֵם כְּדִינוֹ). אֶלְפָּה אֶלְפִּים אֶלְפִּים אֶלְפִּיּוֹת, גֶּדֶר, גִּבּוֹל, דּוֹר, הִיכָל, זָבַח, זֶרֶעַ, חֲלוֹן, חֲנִית, חָצֵר, יָד (יָדוֹת יָדִים), יַעַר, כִּיּוֹר, כָּנָף, כְּתָף, מִגְדָּל, מִזְן, מִנְגִּים מִנְנוֹת, מִגְרֵשׁ, מוֹעֵד, מוֹרֵק, מִחְנָה, מִכְאוֹב, מַעֲוֵן, מִשְׁכָּב,

מִשְׁכָּן, נֶחֱר, נֶעַל, עֵצִים, עֵזֶן, עֶקֶב, עֵת, פָּעַם, צָבָא, צָלַע,
קָבֵר, קָנָה, קָצָה, קָרָדִם, קָרָן, שָׁבוּעַ, שָׁדָה, שָׁנָה, שִׁרְיוֹן.

§ 116 לוח ה

שמות הבאים רק במספר רבים:

אֲפִים, בְּבוּרִים, חֲלָצִים, חַיִּים, בְּיָרִים, בְּלִיזָה, בְּפוּרִים,
מֵאֻזְנִים, מוֹסְרוֹת, מַטְעָמִים, מִים, מִיִּשְׂרָיִם, מְכַנְסִים, מְלַקְחִים,
מַעֲדָנִים, מַעֲמָקִים, מַקְהָלִים, מַקְהֵלוֹת, מַרְגְּלוֹת, מְתִים,
מְתַנִּים, נוֹזִלִים, נְעוּרִים, עֲדָנִים, עֲלוּמִים, פָּנִים, צִאֲצָאִים,
קָצוּיִם, קָצוֹת, בְּאִשׁוֹתֵי, רַחֲמִים, רַחֲמִים, שׁוֹלִים, שְׁמִים,
שְׁמִירִים, בְּתַחֲנוּגִים, הֶרְפִּים.

§ 117

שמות הטעמים והנגינות.

קִדְמָא מְנַח וְרָקָא מְנַח סְגוּלָּה מְנַח | מְנַח רְבִיעִי מְהַפֵּךְ
פְּשִׁטָּא וְרָקָא קִמְוִן וְרָקָא גְדוּל מְרָקָא מְפָחָא מְנַח אֲתַנְחִתָּא פִּזֵּר
תְּלִישָׁא-קִמְוִן תְּלִישָׁא-גְדוּלָּה קִדְמָא וְאִזְלָא אִזְלָא-יִרְשׁ
גְּרִשִׁים בְּרָגָא תְּבִיר יִתִּיב פְּסִיקוּ סוּף פְּסִיק: שְׁלִשְׁלֵת קִרְנֵי-
פֶּרָה מְרָקָא בְּפוּלָה יִרְח-בְּנִימוּ:

הטעמים מתחלקים : למפסיקים ומשרתים .
(א) הטעמים המפסיקים מתחלקים לארבע מדרגות .

(1) קָסָרִים : סָלֹק , אֶתְנַח .

(2) מְלָכִים : סְגוּלָּה , זָקוּף קָטָן , זָקוּף גָּדוֹל , מְפַחָא , רְבִיעִי .

(3) מְשֻׁנָּים : זֶרְקָא , פֶּשְׁטָא , תְּבִיר , יְתִיב שְׁלִשָּׁלַת ;

(4) שְׁלִישִׁים : פֶּזֶר , תְּלִישָׁא־גְדוֹלָה , בְּרִנִּי פֶרֶה , גֶּרֶשׁ .

גֶּרֶשִׁים , פֶּסֶק .

(ב) סמן המשרתים הוא מְמַתְּקוֹמְמִי , ר"ל מוֹנַח , מְחַפֵּךְ

תְּלִישָׁא־קַמְנָה , קִדְמָא וְדִרְנָא , מְרָבָא , מְרָבָא בְּפִגְלָה , גֶּרַח .

חנוכים לנסיון:

כ ל ב

(להגיד על כל אות מאיזה כלי מכבא הוא) קראתי את הספר אשר נתת לאחי. מי נתן לך את העט הזה? הנה הזה צר הוא מאד וקצר. מי הוא הנער הזה? הוא בן דודי. שם שם זו חק ומשפט. נפשו = נפצו.

כ ל ג

(להבדיל בין ת"ג לת"ק) מי כתב את הספר הזה, אשר בו אוצר חכמה. חק נתן לנו יי על ידי משה עבדו. המפותח האלה אדמים הם. בנים, הספר הזה הוא ספר יקר מאד לכן שמרהו.

כ ל ד

(להבדיל בין שנ"ע לשונ"ח) שמע בני בקול אביך ואמך. בתי, תכתבין. מכתב לאמך ולאחיה? כתבתי מכתב, אך לא שלחתי עוד, מהר אשלח אותו. עבד את מלאכתך בשמחה ותאכל את לחמך לשבעה.

כ ל ה

(להבדיל בין נח נראה לנח נסתר) מתוקה שנת העובד. מוציא הדב הוא כסיל ודובר אמת אשרוהו. ירא את יי בני ומלך. מראה פני הילדים האלה כמראה פני אביהם. קנה חכמה ובינה ובהן השנה המיד. אל הנגבים לפרוס ענייך לכל הפזם בארץ הנגיד. מחנה צבא רב חנה פה היום.

כ ל ו

(דגש קל וחזק) את בספד לא תתן בגשד. אם תחלק מלחמך לדל ואת בספד תתן לאביון, אז ברפת יי בבריתך השכון. אדיר בפרוס יי. גבתו ברפי יי מדרכינו ומחשבותיו מפתשבותינו, לכן צדקו משפטיו ממשפטנו. קדש את יום השבת.

כ ל ז

(כמה הברות בכל מלה ולהבדיל בין חברה פשוטה למרכבת) משובת רשעים תהרגם כי יי ושלם להם פרשעתם וצדיקים יראו טוב וממצקותיהם יושעו. לא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש להם, כי אלהים לא יתן מוט לצדיק.

כ ל ח

(תנועה קלה) שמעתי לדברי אחיך ואשלח אליו את בגדי דודך תחמדות. עוד לא ראיתי את ספרי אחיך וספריהם. מימי רחבעם נפלגו בגי ישראל למלכי ישראל ומלכי יהודה. אנה הן אבגי וזרון לגדבת לב אנשי השם.

§ 1

§ 1 (לכתוב את המלים האלה בה' הידיעה) בית גדול. גער טוב. איש חכם. תר גבות. תרים גבותים. עננים רבים. תבר טוב. איש חי. תלון גדול. עם רב. חומה בצורה. נפש חיה. איש עשיר. ערים תרבות. אה ואחות. אב ואם. עב קד. אדם חי.

§ 2

§ 2 (לגקד ו"ו החבור) אברהם ושרה וקנים. אהרן ומשה. ומצרים ופוט וכנען. אב וזנו אם ובמה תלכו יחדו לשווח. וגר

ואב עם כְּבִישׁ ונָמַר עִם גְּדִי יִרְבֵּץ, וְעָגַל וּכְפִיר וּמְרִי יִחַדְדוּ
וְנָעַר קָטָן נֶהֱג בָּם. וּפְרָה וְדוֹב תִּרְעִינָה. וַיְהַנֶּדֶה לֹא יָצַד
אֶת אֲפָרִים. וְאֶבְגִּיף וְעֲצִיף וְעַפְרָף. וְאֶדְנִי זָקֵן. וְאֶלְגִּינוּ
דָּוֶד. וְאוֹלִים בַּחֲסֵר-לֵב יָמוּתוּ. וְאוֹלִים יָתְעוּ. וְאַנְיֹת
תִּרְשִׁישׁ. יִגֹּן וְאַנְחָה. וְתִמּוֹן לְאֲמִים. וְחֹק וְאֲמִין וְחֶכֶם וְתִיָּה
חֶבֶר לְאֲנָשִׁים חֲרוּצִים וְחֶכְמִים.

§ 3

§ 3 (להגיד איזה מן המלות הן שם עצם ושם תואר, ולכתוב מהן
מאמרים קצרים). שְׁלֹחַן, בֵּית, כֶּסֶף, דֹּר, קֶצֶר, טוֹב,
אֵב, חֶכֶם, אֵם, חֲדָשׁ, טוֹבָה, חֲכָמָה, גְּדוֹלָה, גֵּן, מוֹרֶת,
רַחֵב, גְּבוּלָה, חֵר, אִישׁ, בֵּן, בַּת, חֶכֶם, גֵּן, נָעַר, יָצַד,
יָפֵת, הוֹדָה, עִיר, רַחֲבָה, יָפֵת, בָּלַת, צַר, צָרָה.

§ 4

§ 4 (להכדיל בין שמות זכרים לנקבות ולהוסיף בהם סמן הרבים)
בֵּית, שְׂדֵה, גֵּן, שְׁמֵלָה, עֲטָרָה, כֶּסֶף, מַמְלָכָה, אֶרֶץ, עִיר,
יָד, לָשׁוֹן, שְׁפָה, אֶזֶן, נְמָלָה, דֹּר, אֶבֶן, כָּאֵר, שְׁלֹחַן, גֵּן.

§ 5

§ 5 (לתקן את השגיאות) מִבֵּית הַחֲדָשׁ. שְׂדֵה רַחֲבָה. גֵּן גְּדוֹלָה.
שְׁמֵלָה תְּחִישָׁה. יָד חֹק. הָאֶבֶן מֵתָה. עִיר גְּדוֹלָה. הַעִיר
הַגְּדוֹל. כֶּסֶף צָרָה. אֶרֶץ חֲדָשׁ. הָאֶרֶץ הַחֲדָשָׁה. מוֹרֶת טוֹב.
אֶתְרֵן וּמִשָּׁה וַיְהוּדָה. דֹּר וְשִׁלְמָה. וּמִצְרַיִם וְפוֹט וְכַנְעֵן.
וְאוֹלִים יִשְׁנָאוּ תָם. הַעִיר מֵתָה גְדוֹל וְרַחֲבָה הוּא. הָאֲנָשִׁים
הַחֲכָמִים. מֵאָה וְהָאֵם. הַתְּרִים הַגְּבוּלָהִים. וְאֶדְנִי זָקֵן. הָאִישׁ
הַחֶכֶם. וְחֹק וְאֲמִין וְתִיָּה לְאִישׁ חֲרוּצָה. הוּא וְאֵנִי. וְאַנְיָה
בָּא. זֶה הוּא הָאִשָּׁה תִּרְעָה. הָאִשָּׁה מֵזֹאת הוֹדַתִּי הוּא.

שְׁאֵבֶתִי מִיָּם מִן הַבָּאָר הַזֶּה. יֵלֵךְ קִמְנָה וְנִעַר טוֹב. מִי הוּא
הָאִשָּׁה הַזֹּאת.

§ 6

§ 5 (לִנְקֹד אֶת הַב') בְּבֵית הַזֶּה. בְּעָרִים הָאֵלֶּה. בְּעִיר הַזֹּאת.
בְּתָרִים הַמְּבוֹרָתִים. בְּעֵנָן הַקָּבֵד. בְּשָׁנָה הַקָּבָה. בֶּן הַזֶּה.
בְּבֵית הַדִּי. בַּחֲלוֹן הַזֶּה. בַּחֲלוֹן הַקֵּיִת.

§ 7

§ „ (לכֹּתוֹב בְּרַכִּים) אֲנָשִׁים חֲכָם יוֹשְׁבִים עַל קְסָאוֹת אֹרֶךְ. גְּנִים
רַחֵב. שְׁמֹלוֹת חֹדֶשׁ. יְחִיד, עֲשִׂיר, נְדִיב, גְּנִיד, עָרוֹם,
עָצוֹם, אָרוֹן, אָרוֹן, אָסִיר.

§ 8

§ 6 (לִנְקֹד אֶת הַל') לַעֲנִי וְלַגֵּר. לְרֹשׁ הַזֶּה אֵין כָּל. לַחֲמָאֵת
וְלֵאֲשָׁם. לְנִדְיָבִי-לֵב. לְקִמְנִים וְלִגְדוֹלִים. לְשִׁלְמָה וְלִדְבוֹרָה.
לְשִׁם וְלִתְהַלָּה. לְאֶרֶץ וְלִדְרִים עֲלִיָּה. וַיֵּאמֶר לִיתְהַלָּה
וְלִירוּשָׁלַיִם. כִּי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְשִׁמְרוֹן וְלֵאֲלִיָּהּ, בֶּן אֲעֲשֶׂה
לִירוּשָׁלַיִם וְלַעֲצָבֶיהָ.

§ 9

§ „ (להוֹסִיף מִלּוֹת אֵין אוֹ לֹא כִּפִּי הַכֹּלֵל) רְאוּבֵן — שְׁתָּה. אֲנִי —
בְּגִיתִי בֵּית: — אִישׁ עֲמִנּוֹ. — שְׁמֵרִתִּי אֶת גְּנִי. וְאִישׁ — בְּאֶרֶץ.
כִּי — תִּנְעַר. כִּי — מִרְעָה לְצֹאֵן. כִּי — אִישׁ. אִם תִּהְיֶה אִישׁ
חָרוֹץ בְּמִלְאֲבָתְךָ — תִּרְעַב לֶלֶחֶם. לַעֲנִי — כָּל.

§ 10

§ 8 (לכֹּתוֹב מִהַמִּלּוֹת הָאֵלֶּה מֵאִמְרִים קְצָרִים) שְׁלֹחַן, שְׁלֹחֲנוֹת,
בֵּית, כֶּסֶף, כְּסָאוֹת, אִישׁ, אֲנָשִׁים, אִשָּׁה, נָשִׁים, עִיר, עָרִים,

גָּדוֹל, גָּדוֹלָה, רָחֵב, רָחֵבָה, טוֹב, טוֹבָה, חָכֵם, חָכְמָה, אָחֵד, יְשׁוּבָה, שְׁלֵשָׁה, אַרְבָּעָה, חֲמִשָּׁה, שֵׁשֶׁה, אֶחָד, שְׁתֵּי, שִׁשָּׁה, אַרְבַּע, חֲמִשָּׁה, שֵׁשׁ, שִׁבְעָה, שְׁבַע, שְׁמוֹנֶה, תִּשְׁעָה, עֶשְׂרֶה, שְׁמוֹנֶה, תִּשְׁעָה, עֶשְׂרִי, פָּרָה, פָּרוֹת, יוֹנָה, יוֹנִים, סֶפֶר, סְפָרִים, תַּלְמִיד, תַּלְמִידִים, בֵּת, בָּנוֹת, טוֹכִים, טוֹכוֹת, דוֹר, אִם, הוֹדָה, אָחוֹת, אֲחִיּוֹת.

§ 11

§ 10 (לנקד את הש') שְׁעַמְלָתִי. מַה־שְׁתִּיחַ הוּא שִׁיחִי, וְמַה שְׁנַעֲשֶׂה הוּא שִׁיעֲשֹׂה. בְּשֶׁגֶם הוּא בֶּשֶׂר. תָּן לִי אֶת הַסֶּפֶר שְׁמַתָּה קִנִּיתִי חַיִּים. שִׂיאֹמֵר רָאָה זֶה חֲדָשׁ הוּא.

§ 12

§ 11 (לנקד ה' השאלה) הִכְנָה יְהִיָּה צוֹם? תִּלְכֵּם בְּאַנְמָן רֹאשׁוֹ? הִלְוָה תִּקְרָא צוֹם? הִכְמוֹת נָבֵל יָמוֹת? הַעֲיִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה תִּנְקֵר? הַמִּמָּד יֵצֵא תִּדְבֵּר? הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוֹ? הַעוֹד יוֹסֵף חִי? הָאֲנָכִי לְאָדָם פִּשְׁעִי? הַחֲפִץ אֶחָפִץ מוֹת רִשְׁעִי? הָאֲמוֹר בֵּית יַעֲקֹב? הַחֹזֵק הוּא הַרְפָּה? הָאֲמֹר תֹּאמַר? הָאֲמֹר לְמִלָּךְ בְּלִיעֵל? הָאֲכוֹל אֶכְלֶנּוּ? הָאוֹכֵל בֶּשֶׂר אֲכִירִים?

§ 13

§ 14 (לנקד את המלה מה) מַה־נֹּאמַר וְמַה נִּצְטַדֵּק. מַה־פִּשְׁעִי וּמַה־חֲטָאתִי. מַה־חֲפָצוֹ בְּבֵיתִי? מַה־אַתֶּם עוֹשִׂים פֹּה. מַה־רְאִיתִי נָשִׁים. וַיַּעֲבֹר עָלַי מַה. מַה־חֵלֶד. מַה־חֵדֵל אֲנִי. מַה־עֲשִׂיתָ לָּנוּ, וּמַה־חֲטָאתִי לָךְ. חֲטָאתִי מַה אֶפְעַל לָךְ? עַל מַה עָשָׂה. מַה־חֲרִי הָאֵף תִּגְדֹּל תִּהְיֶה? מַה־הוּא. וְאַתָּה הָאָרֶץ מַה־הָיָה. מַה־הָאָדָם. מַה־חֲפָת וְמַה תִּהְיֶה. עַל מַה עָשָׂה זֹאת. מַה־עָנָה לָךְ. מַה־עֲנִיתָ לָלֹא כֵת.

מה־עצמו ראשיתם. מה־עבדך. מה עמדי. על מה אבדת
הארץ. מה־אדם. על מה אמת נאמת. מה אקב. מה
אמר. מה־אמר ומה־אדבר. מה־אות. מה־אעידך. מה
אנוש בי תוכננו.

§ 14

§ 16 (להבדיל בין שם, פעל, מלה) איש, מים, שמד, כנה, מאד,
בטח, רוח, אדם, עפר, אבן, גן, גג, קנה, זכר, תלך,
רוץ, שוב, סור, נגש, נמץ, קום, ישוב, יצא, למד, ידע,
אבד, אמר, אפה, אך, רק, גם, אבל, מן, כי, יען,
אף, לבן, אולם, אפס, זולת, על.

§ 15

§ 16 (להבדיל בין שם עצם פרטי, כללי, תקבוצי ושם החומר)
אברהם, יצחק, יעקב, יוסף, בנימין, משה, אהרן, שלמה,
דוד, מצרים, כנען, ככל, חכרון, ירושלים, ירדן, ארי,
כלב, שזר, שח, נמל, חמור, בית, גן, גג, יד, רגל,
איש, עם, גוי, קהל, עדה, מחנה, יער, זרב, בסף, נחשת,
ברזל, בדיל, עופרת, יין, חלב, דבש, שמן, מים, דגן,
קמח, חול, אבק, עפר, אפר, ראובן, שמעון, ששון,
כסא, בן, בת.

§ 16

17, § 13 (ארבעה אופני השמות, ולהגיד על כל קנין וקונה איזה
הוא, יחיד, או רבים) שלחני. ביתו. בסאת. ירך,
פנה. ביתנו. לחמנו. גנכם. ידכם. אביבן. כגם. שורן.
בני. בתי. נשי. ידיך. עבדיך. תדריד. תדריי. ידיך.
מוריני. גנינו. עציכם. ענביכם. קרוביבן. גואליבן.
ידיכם. ידיתן. ענבי. דבריכם. גדרותיו. עולמך.

עוֹלָמִיּוֹ. עוֹגְבִי. עוֹגְבֵךְ. סִפְרִי. סִפְרֶךָ. קָדְשִׁנוּ. קָדְשְׁכֶם.
קָדְשֵׁנוּ. קָדְשֵׁיכֶם. קָדְשֵׁנוּ. דְּבָרֵיכֶם. זְמִנֶךָ. זְמִנֵּנוּ.
אֶנְרִי. אֶנְרֵךְ. אֶנְרֵנוּ. אֶנְרֵיכֶם. זְכָרוֹנוֹתֵי.
זְכָרוֹנוֹתֵינוּ. זְכָרוֹנוֹתֵיכֶם. מִזְבְּחֵי. מִזְבְּחֶךָ.
מִזְבְּחוֹתֶיךָ. מִזְבְּחוֹתֵינוּ. אֶצְבְּעוֹתֶיךָ. אֶצְבְּעוֹתֵינוּ.
אֶשְׁנֵכֶם. אֶשְׁנֵנוּ. אֶשְׁנֵיכֶם. אֶשְׁנֵנוּ.

§ 17

§ 20, 23 (ארבעה מיני שם המספר) אחד, שנים, שלשה, ארבע, חמש, שש, ששה, ראשון, שני, שלישית, רביעית, חמישית, מחצית, חמש, חמישית, חבל, מקצת, איך, מאומה, אין-כל, תשיעית, ארבעה, רביעי, לא-בכור, ישית, ראשונים, תשיעית, עשירית, עשרת.

18

§ 20, 23 (לכתוב מהמלות מאמרים קצרים אשר בהם יבואו: או מספר יסודי, סדורי, חלקי, כללי) שְׁנָה, בַּיִת, שְׁדָה, בֶּן, אִישׁ, מֶלֶךְ, אֲנָשִׁים, מְלָכִים, בָּאֵר, בְּאֵרוֹת, עֵץ, כֶּלֶב, פָּרָה, פָּרוֹת, יוֹם, יָמִים, לֵילָה, לַיְלוֹת, נָעָה, נָעִירִים, נִעְרָה, נְעֻרוֹת, יֶלֶד, בֵּת, בֶּן, בָּנִים, שְׁלֹשָׁה, שְׁלֹשׁ, רֶבַע, רִבְעִית, שְׁעָה, חֲמִשִּׁית, רֵאשֹׁן, רֵאשׁוֹנִים, חֶסֶם, חֲכָמִים, אֱלֹהִי, רִגְלִי, אֶצְבָּע, סוֹם, חֲבִית, עֲגֹל, חֲמֵשׁ, מֵאָה, מֵאוֹת, אֶשְׁכָּר, לוֹג, זָאֵב, שׁוּעָל, חֲצִי, מִחְצֵה, יַעֲקֹב חֵי, אֲבֹתָם חֵי, רֶבֶעַ, הֵין, אִיפָה, יְשִׁמִּי, שְׁבוּעָה, שְׁבוּעוֹת, שׁוֹר, שְׁוֹרִים, סָפָר, סָפָרִים, מִקְצֵה, אֵין-כֹּל, בֶּן, מַעֲט, כֹּף, כֶּסֶף, בְּגָד, חֶרֶב, חֲמֵשׁ, חֲמִשָּׁה, שִׁשָּׁה, שֵׁשׁ, תַּפּוֹחַ, שְׁמֵלָה, שְׁמֻדוֹת.

§ 19

§ 26 (להכדיל בין פעלים עומדים ופעלים יוצאים) אדם (ראמה)
אסם, אפה, אכל, אהב, זרח, חדה, פרח, עוף, יצא,
ירד, ירש, פאב (שמעצעו), כהן, ישן (שלאפעו), שכל, נפל,
דלך (ברענעו), דלך (יאנעו), דלג (שפרינגעו), חמד, חרש,
חפץ, חנה, גלח, ספר, עבר, כתב, לבש, לקט, לעג,
מחץ, נגח, חה, גוע, מות, אמר, קנה, ראה, זכר, רויץ,
בחן, בער, בחר, בכה, בקע, גאה, גאל, גבח, צמא,
גמל (ענמוואהנעו, וואהלטהאן) גנב, צעק, גרש, דמע (וויינעו),
הזה (שרוימעו), זחל (צישערו) זעף, זעק, חשב, טחן, יחב
(געבעו), יזם (טראכטען, זיך פארנעהמען), יסד, ירש, זקח, נאק
(אכצען, זיפען), נבל (פערוועלקען), נער (בריללען), עצב, עקר,
פגש, פחד, פסח, פריץ, צדה, צלח, צמח, שוב, תאב
(געלוסטען), תעב (פעראכטען), תקע.

§ 20

§ 31 (להניד על כל פעל מאיזה גורח הוא) נפל, ישוב, נמר,
לבש, אמר, אפה, טמא, קנה, בחר, מדד, ענה, שוב,
זכר, ירד, סור, בזז, למד, גור; פגשתי את אחיך והוא
אמר לו כי כתב היום לאביך מכתב. הידעת את שם העץ
הנמוע הזה? הילד יגן משדי אמו. דבש מצאת אצל היתך.
בני קום ועשה ככל אשר צוה מורך ואל תסור מדבריו.
סבויני גם סבבויני אנשים רעים ואנכי סרתי מהם ולא נגשתי
אליהם כי יראתי מהם.

§ 21

§ 33 (להניד את הנופים, אם מדבר בעדו, נוכח וכו' ולנקד את

הפעלים) עבר : מכרה, כתבו, למדתי, שפט, זכרת, זקנתם, שמרת, למדנו, עזבתן. בִּינוּנִי פועל : זוכר, בוחן, כותבת, עומדות, שומרים, בוטחים, מלאה, לובשות. בִּינוּנִי פועל : בטוח, גרושה, כתובים, שלוחים, לבושה, שמורה, זכורות, כתובות. עתיד : יזכר, אבטח, תזמר, נפקד, אכתב, תשלחי, תשמרו, תלבשנה, יזכרו, אפגש, נפחד, תפרצנה. צווי : צלח, רכב, גזרי, צמחו, כתבנה. — כתב את המכתב. דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת. שונא מתנות יחיה. זכרי בתי את אישר צויתיד. הכל נתון בערבון ומצודה פרוסה על כל תחיים, התנות פתוחה והתנני מקיף והפנקס פתוח והיד כותבת. פשמתי את בנדי הישנים ולבשתי בגדים חדשים, פי אורחים יבואו היום אלינו. האנשים האלה סוחרים באמונה ואינם עושים מרמה במסחרם. אף תבטחו בבנדיכם, בטחו בני ועשו טוב. שמע בקול אבותיך וזכר את דברי מוריך.

באישר תכתב מכתב לאביך, תקרא גם את אחותי ותכתב גם היא מכתב לאביך כי ישלח לה כסף. האשה הזאת גרושה היא מבגלה ועוזבת מבגית. איה בגדיך אשר לבשת אתמול ? תפה טמונים בארזי. תבית ותנן שמורים הם, פי אחותי שומרת אותם. איהו גבור הכובש את יצרו. תלוגי תבית שבורים, תגלים הפוכים ותבגדים קרועים, פי השודד שודד והבוגד בוגד ואין איש עומד לעזרתנו. מתוקה שנת העובד. שמעו בנים מוסר אב. המלגה בגותי על דל ועזרנה לו. זכרנו את הדבר אשר הם פקדו עלינו. הנערה הזאת אומנת את ילדינו. שמע תשמע לכל אשר אצוץ. מתי תכתב מכתב ? הנערים סוגרים את הדלת והנערות פותחות אותה. מחר אשלח לך את הספר אשר שאלת מאתי.

§ 22

§ 33 (לכתב את הפעלים האלה בבינוני פועל) יכל, אכל, אישם,

זָכַר, זָקַן, חָכַם, חָנַף, חָרַב, חָסַר, עָשָׂן, שָׁפַל, יָבֵשׁ,
שָׁמַח, חָפֵץ, מָלֵא, נָרַשׁ.

§ 23

§ 34 (לכתב את הפעלים האלה בנסתרת, נוכחים ומדברים
וכדומה, בעתיד) נָנַח, נָזַל, לָקַח, נָטַר, נָפַל, נָדַד, נָנַף,
נָהַם, נָתַם, נָהַר, נָזַח, נָחַל, נָזַר, נָקַף, נָעַם, נָצַר.

§ 24

§ 35, 6 (לכתב את הפעלים האלה בעתיד ובצוויו) יָצַא, אָבַה,
אָמַר, יָצַג, יָצַת, יָלַף, יָבֵשׁ, יָטַב, יָסַד, יָרַד, יָרַשׁ,
יָשַׁן, יָרָא, אָבַד, אָרַח, אָמַץ, אָהַב, אָהַז, אָפַה, אָלַף,
אָטַר, אָבַל.

§ 25

§ 37, 8, 9 (לכתב את הפעלים האלה בעבר ובבינוני) פָּנַה, זָנַה,
סוּר, יָמַת, קוּם, יָשׁוּב, בָּרַא, קָרַא, שָׁנַא, יָרַא, שָׁתַה,
עָנַה, רוּץ, גָּזַע, רָוַח, עָזַה, צָוַח, רָאָה.

§ 26

§ 41 (להגיד על כל מלה מאיזה גזרת היא, המקור, הזמן והגוף)
סוּר מֵרַע וַעֲשֵׂה טוֹב. יָדַע הָרַע כִּי אִם הִלָּף בִּדְרוֹךְ הָאֲנָשִׁים
הָרַעִים הָאֵלֶּה אִזְּרָא תִּירָא כִּי תִנָּע בְּךָ הָרַעָה וְכָל יִגְיַעַתְךָ
אֲשֶׁר תִּינָע לְסוּר מֵרַע תִּהְיֶה לְרִיק. שָׂא נָא לִי. הוּא לֹא
יִיעָף וְלֹא יִיָּגַע עַד אִם יִמָּצֵא מוֹצֵא לְכַסֵּף לְבָנוֹת אֶת בֵּיתוֹ
הַנֶּפֶל. פָּרַח שָׁחַת בַּח יָפַל וְגוֹלָל אֲבָן אֵלָיו תִּשׁוּב, נָחַ,
פָּנִיתִי, סָרַת, רָצִיתִי, גָּבַהּוּ, חוֹנֵן דָּלִים. וַיִּפֶּן, וַיַּעֲשֵׂשׁ,
פָּשַׁעְתִּי וַעֲוִיתִי. לָוִו. וַתִּקֶּם בַּעֲדִי לֵילָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבִיתָהּ.
תִּפְנֶה, וַיָּנֹו. סָבַתִּי אֲנִי אֶת לְבִי. כַּאֲשֶׁר צִמַּמְתִּי שְׁתִּירִי

מִיּוֹם, וּכְאִשֶּׁר רָעִבְתִּי אֶכְלֹתִי לֶחֶם. וַיִּקֶּן בַּכֶּסֶף לֶחֶם וַיֹּאכַל, וַיֹּאכַל. קוֹם וּעֲשֵׂה. וּמוֹצֵא אֲנִי. כְּלָאֵה. אֵל תִּתְּחַב שְׁנֵה. תִּתְּחַב, וּנְפִשׁוֹ עָלָיו תִּתְּחַב. יִנְעֵה לְרִיק וַיִּלְד לְבַתְּהָ. יִצַּג. צֵא טִמָּא וְקָרָא לוֹ. קָרַב אֵלָיךְ אֵל תִּפְּשׁ בּוֹ. אֵל תִּיכָרָע עֲבָדֵי יַעֲקֹב. וַיִּנְקֹתָ אֶת חֵלֶב הָאָרֶץ. לִפְנֵי לֵדָת הָק. אֱלֹהִים אָמַר לְאַבְרָהָם בְּךָ לֶךְ מֵאֶרֶץ, וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ. וַתֵּצֵא אִשׁ בְּסִכְכִּי חֵיעַר. וַיִּנְתֵּן כֶּצֶאֶן עִמּוֹ. שָׂאוּ יָדֵיכֶם. רַק הַגִּים וַיִּנְקֹפוּ. וַיִּסָּב אֶת אֶרֶץ מִוָּאב. בְּלִדָת, בְּצֵאת. וַיִּנְקֹב אָף. נִפְשָׁם חִפְצָה. הוּא חִפֵּץ לְרִאיוֹתָהּ. עֲצֵם עֵינָיו מִרְאוֹת בָּרַע. כִּי נִשְׂאָ אִשָּׁא לֶחֶם. כִּי נִמְשָׁתָה אֶת עֵמֶךְ, כִּי מָלְאוּ. תִּנְחַל. נָקַם אֶקֶח. כִּי נִשְׁלַח הַבְּרוֹד. מֵאֵין פְּנוֹת. בְּרִאוֹת, בְּשִׁמְעָה, דַּעַת, דְּרַעַת, בְּנִשְׁתָּה, לִפְנוֹת. כָּל צִמָּא לָבוֹ לַמִּים, לָבוֹ שִׁבְרוֹ וַיֹּאכְלוּ. דְּמַת תִּשְׁקֶדוֹ כֶּסֶף. שִׁמְעוּ שִׁמְעוּ אֵלֵי וַיֹּאכְלוּ טוֹב. אֲשֶׁרִי אֲנִישׁ וּעֲשֵׂה זֹאת, שִׁמְרָה שְׁבַת מִחֻלּוֹ וְשִׁמְרָה יְדוֹ מַעֲשֵׂוֹת כָּל רַע. כְּאִשֶּׁר תַּעֲשִׂינָהּ הַרְבֵּרִים. מִצִּאֲנָה מְנוּחָה. וַתִּתְּשֵׁנָה. וַתִּתְּשֵׁנָה עֵינָיו.

§ 27

§ 44, 5 (לכתב את הפעלים האלה בנסתר ונוכחת בעבר; בבינוני; בצווי: רבים ויחידת; נוכחים, נוכחת, נוכחות ונסתרות בעתיד, ולנקדם) סוג, יצר, מוט, ישן, פוג, ירא, קוט, יסר, יעד, בון, יאל, שוג, יאש, לוח, יקש, זור, יעד, בון, בות, קום, יסף, ישע, יתר, דון, דוש, עות, לוח, רוח.

§ 28

§ 46—50 (לכתב את הפעלים האלה, במדבר, נסתרת ונוכח בעבר; בבינוני; בצווי: יחיד ורבות; מדבר, נוכח, נסתרת ונוכחים בעתיד; המסור; ולנקדם) נער, נחת,

ננר, ננש, נתין, נתק, נתן, אבק, עמף, כחן, מצא,
נפש, עבר, גנב, געל, עלם, סבב, אלה, אלם, נקם,
נקש, נשה, ברר, יצב, נצל, בחר, בנה, גמל, גרע,
גול, יצת, רנן, חשב, נזר, הפך, מנת, ראה, חרש,
אפה, חבט, הרג, נבא, נחם, לחם, בוך, סתר, שען,
שקף, ענן, עלם.

§ 29

§ (להגיד על כל מלה מאיזה גורה היא, המקור, הזמן והגוף
בנפעל) לבלתי ידח ממנו נדח. וחרפתו לא תפחה. ומאויבי
אוישע. וינגף ישראל. והדת נהנה בשושן. הנצנים נראו
בארץ. הנתן ונתן? בפועל כפיו נזקש רשע. אך נגף נגף
הוא. הנאנחים והנאנקים. לא יזכר ולא יפקד. הנה הוא
נחבא. נטמא ישראל. והשמן בעפר. אשר נואלנו. ולא
יודע השבע. כצל כנמותו נהלקתי. תהפך לאכזר לי. לא
ינחש ודא יתרו. וינזרו לבושת. סתרי נדחים. בימיו תושע
יתודה. בתוך רחבות ארצת. לך תראת אל אחאב. חרב
נהנה. חמתו נהכה כאש. לתנצל מכף רע. בתולד לו את
יצחק. מפני שמי נחת הוא. רבו נא וננקה. ובחבלי חטאתו
יתמד. בשפתיו ינבר שונא. ישבת וינפש. כנף רננים
נעלסה. ובגדיו לא תשרפה. והאלהים יבקש את נדרף.
אורי תרפא. ויאבק איש עמו. השמר לך. שם נגעז מן
גבורתו. האלם דם. נסבו את הבית. ותפלא ארצו סוסים.
על מה אתה נאנח? קדש ואמר לו. לא ימר ולא יעדר.
ולא תכרנה. ונודעתי כם. אוצר נחמד ושמן. ואחרי תודעי.
כי לא יחקר. גהייתי ונחליתי. וגדר אבניו נהרסה. ויראת
עליכם כבוד ה'. ואם האכל יאכל. והיכל תוסד. הכסף
תמתן על ידם. ועגש כאשר ישית עליו. בהעצר השמים.
מדוע נשמתם אל העיר? עיני נהרה. ואם באה לא תוסרו.

אשר אָנָּעַד לָכֶם. נִזְקֶשֶׁת באמרי פִּיךָ נִלְכַּדְתָּ באמרי פִּיךָ. עֲשֵׂת
 זֹאת אֲפֹאֵה בְּנִי וְהִנָּצַל. יִשְׁכַּר ואִין מִרְפָּא. תִּנָּתֵן לִי נִפְשִׁי.
 פִּתְאִים עֲבְרוּ וְנִעְנְשׁוּ. לִמְעַן תִּנָּשְׁעִי. וַיִּנָּצוּ בִּמְחַנָּה. וְאֵתָה תִּנָּצַל.
 וַיַּעֲתֶר לוֹ ה'. וּרְגִלּוֹ לֹא תִפְוִינָה. אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהִרְפֹּא. כִּי
 יִנָּטוּ צִלְלֵי עֵרֶב. וְלֹא נִרְאָתָה כִּזְזֹת. וַיִּרְגְּנוּ בִּאֲהֻלֵּיהֶם. נִדָּף
 וַאֲיִנְנוּ. וַנִּנָּשֶׂה יִבְמָתוֹ אֲדִיו. בְּתִנְגָּף עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל. וְהִתְאַחֲזוּ בָהּ.
 וְנִסְלַח לוֹ. נִאָּחַז בִּסְבָּךְ בִּקְרָנִיו. וְאֲנִידַע לָהֶם. נִכְחֲלוּ נִחְפְּזוּ.
 לֹא נִדְּעָתִי דָהֶם. לִמְעַן תִּנָּרָא. כִּכֹּר עֲפֹרֶת נִשְׂאֵת. תִּנָּרָא אֲלֵיוֹ.
 דְּבָרֵי נִרְגָּן. וְנִרְאָה שְׁנִית. וְגַם הוּא נִזְלָד. נִאָּלְמָתִי דִּוְמִית.
 וְנִאָּכַל גְּדִישׁ. אֲשֶׁר לֹא תִאָּכְלָה מִרְוֵעַ. תִּאָּסְפִי אֶל תַּעֲרֹף.
 וְנִדְּעָתִי לֶךְ שָׁם. בְּנִים אֲשֶׁר יִנָּדְדוּ לָהֶם. וְנִסְפָּךְ גַּם הוּא. הִרְאִישׁוֹן
 אִדָּם תִּנָּלָד? תִּנָּסְרִי יִרְשָׁלַיִם. יִשׁוּב וְנָחֶם. וּמִטֵּר לֹא נִמָּד. נִעֲצֹב
 אֶל לְבוֹ, עִם תַּעֲלוֹת הַגּוֹלָה. מִתִּי אֲבִיא וְאִרְאָה. וְנִמָּן הַסִּפֵּר.
 אֲנִנָּצֶלָה מִשׁוֹנָאִי. אִפֹּךְ כֹּל נִטְעוּ. כִּנְחָלִים נִטְוִי. עַל כֹּתֶף תִּנָּשְׂאָנָה.
 וְהַעֲרִים תִּנָּשְׁכּוּת. תִּנָּסְרוּ שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ. שָׁם תִּנָּצֲלִי. אִפֹּךְ וַיִּעֲצוּ
 יַחְדוֹ. תִּנָּאָלְמָנָה שְׁפָתֵי שָׁקֶר. נִתְעַב וְנִאָּלָה. הִתְאַנָּק דָּם. הִתְאַסְפוּ
 מִסְבִּיב. מִבְּנֵי אֶבְחֵל. וְנִבְחֵלְתִּי. נִתְחַרְצָה נִעֲשִׂיתָה. קִרְיָה נִאָּמְנָה.
 וְנִתְחַכּוּ לָדָם. בִּשְׁוֹט לִשׁוֹן תִּתְחַבֵּא. עֲדִיתִךְ נִאָּמְנוּ מֵאֵד. אִיךְ
 אֵתָם נִזְעָצִים. נִזְעָצוּ יַחְדוֹ. וְנִתְחַתָּה יָדוֹ בְּגִרְוֹן. תִּנָּנֹד כֹּאֲשֶׁר
 עֲשִׂיתִי. וְנִתְחַתָּה וְהִשְׁתַּחֲוִית.

§ 30

(להניד את המקור, תִּנָּנֹד, חֲבִנִין (אם הוא קל או נפעל),
 הַזְמַן וְהַנּוֹף) שְׁמוֹר וְזָכֹר בְּדִבּוּר אֶחָד נִאָּמְרוּ. בְּכִינָה. לֹא נִשְׁוֹג
 אַחֲרֵי. תִּנָּאָתְכִים וְהַנְעִימָם לֹא נִפְרְדוּ. זָכֹר וְתִנָּחֶם. לֹא דִנָּצַח
 יִשְׁכָּה אֲבִיוֹן וְתִקּוֹת עֲנוּיִם (לֹא) תִאָּכַד לְעַד. שָׁם תִּנָּצֲלִי. וְאֵתָה
 הוּא נָקָה תִּנָּקָה, לֹא תִנָּקָה כִּי שְׁתָּה תִשְׁתָּה. לֹא יִשָּׁב שָׁם אִישׁ
 וְלֹא יִגֹּד בָּהּ בֶּן אָדָם. נִשָּׂא וְנִשְׂוָא, כִּי לֹא יִצְעָדוּ. קָמָה

אֶלְמָתִי וְגַם נִצְבָּתָה. לַעֵם נוֹלַד כִּי עָשָׂה. וַתֵּיָּה כִּי יֹאמְרוּ אֵלַיךְ
עַל מַה אַתָּה נִצְבָּתָה. וְאָמַרְתָּ אֵל שְׂמוּעָה כִּי בָּאָה וְגַמְסָה כָּל לֵב
וְרָפוּ כָּל יָדִים. וַתִּבְאֶנָּה וַתִּדְּלָנָה. וְגַם דָּמּוּ הַנֶּהָה נִדְרָשׁ. תַּחֲפֹךְ
דְּאֶבְרָר לִי. וְאִם זָפוֹת יָד לִפָּה. וְכֵן נִגְזְרוּ וְעָבְרָה. בִּשְׁתֵּי וְגַם
נִכְלַמְתִּי. וְנִשְׁבְּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכְּדוּ. אוֹ יָרָה וַיִּרְתָּה. אֵל תֵּאָהֱבָה
יִשְׁנָה כֵּן תִּוְרָשׁ. גִּישׁ פָּנַע בּוֹ. הַנּוֹר כְּאִישׁ עֲשִׂיתִי. וְלֹא אַחֹס
וְלֹא אֶנְחָם. עֵת לִמְעַת וְעֵת לַעֲקוֹר נִטּוּעַ. אֲנִי עֲשִׂיתִי וְאֲנִי
אֲשֶׁא. נָתַתָּם כִּבְדֹּ אֲוִיב. וְנִמְעַתִּי אֶתְכֶם וְלֹא אֶתְוֹשׁ. נָקַם יִנְקָם.
שָׁכַבְתָּ וַיִּנְפֹשׁ. וְגִישׁ חוֹרֵשׁ בְּקוֹצֵר. חוֹזֵת אִישׁ אֵין בְּדִבְרָיו. אֵל
תִּשְׁמַע וְלֹא תֵאָבֱה. וְשַׁעֲרֶיהָ נִצְתּוּ בֹאֵשׁ. וַיִּטּ שְׁמִים וַיִּרְדֵּה.
וַיִּלְחַמוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל. אֵל תוֹדְעִי לְאִישׁ. נוֹדַע הִ'
מִשְׁפָּט עָשָׂה. כְּנֶגֶד תִּשְׁמַחְנָה כְּנֶגֶד תִּעֲלֹנָה. שְׁמַחְו וְנִאֲסָפוּ. לֹא
תִגְזְרוּ מִפְּנֵי אִישׁ. וְהַחוֹסֶה כִּי יִנְחַל אֶרֶץ. נוֹרוֹ אֶחָד. כְּאִישׁ
יִצְתָּה. וַיּוֹעֲצוּ לַעֲשׂוֹת. הָאֶסְפוּ וְדָמוּ. קוֹמִי וְדוֹשִׁי. הָאֶסְפוּ וְנִבְּאוּ.
וַיִּאֲסָפוּ וַיַּעֲלוּ. כִּי יִנְטוּ צִלְלֵי עָרֵב. יִדַּח מִפְּנֵי נִדַּח. וְכִשׁ נִדָּף
וְאִינֵנוּ. אֵל אֶרֶץ נוֹשֶׁבֶת. בְּחוֹלֵד לוֹ. עַד אֶבֶד הַנִּשְׁאָרִים. תַּחֲזוֹקְנָה
וְדִיכָם. לֹא תִבְשׁוּ וְלֹא תִכְלִמוּ. נִקְשַׁת כְּאֶמְרֵי פִיד. כֵּן תוֹקֵשׁ
בּוֹ. כִּהְנַנֶּה עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל. וְתִנְצַל נַפְשִׁי. וְנִמְטוּ כְרָמִים וְאִכְלוּ פְרִים.

§ 31

51—57 § (להניד על כל מלה מאיזה גזרה היא, הזמן והנוף.
מלות הפעל שאינן מנקדות לנקדן) מי שֶׁלַח לך ואת?
ובְעֶרְתָּ הָרַע מִקִּרְבְּךָ. וַיִּבְרַךְ אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְבָרֶכֶּשׁ אוֹתוֹ. מִי
בִקֵּשׁ מִפֶּדֶךְ. יַעַן חֲרִפְתָּ וְגִדְפְתָּ אוֹתֵנוּ. לֹכֵן מֵאֲנוּ לְמַלֵּא אֶת בִּקְשֶׁתְךָ
אֲשֶׁר בִּקִּשְׁתָּ אוֹתֵנוּ לְכַפֵּר לָךְ עַל דְּבָרֶיךָ הָרָעִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּנוֹ. אֵל
תִּנְבֵּל אֶת פִּיךָ לְדַבֵּר דּוֹפִי בָרַעַךְ. אַתָּה הֵנֶךְ מִשְׁלֵם רַעְיָה תַּחַת
טוֹבָה לֹכֵן לֹא אוֹתִיתִי לְדַבֵּר עִמָּךְ. לִמָּה גִבְשָׁתָּ אֶת רַעַךְ הַנֶּאֱמָן
מִבֵּיתְךָ אֲשֶׁר יִשְׁרַת אוֹתְךָ בְּאִמוֹנָה וְלֹא יִשְׁקָר בְּאֵהֱבָתְךָ. מִי
יֹאמַר זָכִיתִי לְבִי. הַמִּכְבֵּד אֶת הַמִּכְבֵּד וְהַמְחַלֵּל אֶת הַמְחַלֵּל

וּמִפָּאָר אֶת הַמִּלְכָּד הוּא מִפָּאָר וּמִכַּדְךָ בְּפִי כָל . בְּגִדִּיךָ מִנְּאֻלִּים .
 אֶל תִּבְקֹר אֶת הַמִּלְכָּד לְחֻעִיל הַזֶּה וְאֶל תִּבְקֹשׁ בּוֹ מוֹמִים , כִּי
 נִכְבְּדוֹת מִדְּבָר בּוֹ . רִשְׁשִׁיתִי , מִיָּשִׁיב , בּוֹשֵׁשׁ . תִּדְּשׁ יָמֵינוּ בְּקֶדֶם .
 אֲשַׁנֵּעַ אֵלֶיךָ . בְּחֶתֶן יִכְתֹּן פָּאָר . תִּשְׁתַּד יַעוֹר עֵינֵי חֲכָמִים . לֹא
 תַחִיָּה כָּל נִשְׁמָה . חֲכָמִים דִּשְׁנו אֶת הַמִּזְבֵּחַ . הַנֶּעְדִּים מִדְּלָגִים
 וּמִקְפָּצִים עַל הַהָרִים . הוּא כּוֹנֵן אֶת צַעְדֵּיו לְגִשְׁתִּי אֵלַי לְשׁוּחַח
 אֹתִי , אֵךְ אֲנֹכִי מֵאֲנִתִּי לִקְבֹּל אֶת פָּנָיו וּמִהֲרָתִי לְשׁוּב לְבֵיתִי .
 הַנְּשִׁים תִּכְבַּסְנָה אֶת בְּגָדֵי הַמִּנְאָל . תִּפְצְנָה , יִדְשְׁנו , מַעוֹת ,
 צוּה , יִצוּה . יִגְשְׁשׁוּ . עֵת לִקְרֹב וְעֵת לִרְחֹק , עֵת לִקְרֹב וְעֵת לִקְלֹל ,
 עֵת לְדַבֵּר וְעֵת לִחְשׁוֹת . תִּמְלֹט , יִקְטֹר , יִשְׁפַח מִהֲרָתִי , נִפְאָר ,
 תְּרוֹמֵם , יִגְדֹּל , יִהְלֹל , נִטְעו , מִידַע , מִקוֹמֵם , תִּקוֹנֵן . יָמֵי עַמִּי
 מִנּוּ לִי . מִקּוֹשֵׁשׁ עֲצִים . מִבַּעַר . וּשְׁלַח וּבַעַר . אֶל תֹּאחֲרֵךְ לְשֹׁלֵם .

§ 32

§ 58—60 (לְהַגִּיד עַל כָּל מַלְאָךְ מֵאִיזָה גִּזְרָה הִיא , הַזֶּמֶן וְהַגּוֹף .
 מַלּוֹת הַפֶּעַל שְׁאִינֵן מִנְּקֻדּוֹת לְגִדּוֹן . לְהַבְדִּיל בֵּין פֶּעַל
 לְפֶעַל) גִּדַּע . וּמִבְּרָךְ וְשִׁמְשָׁף בְּמִים . הוּא אִישׁ לֹא לִפְדֹּ . טָרַף טָרַף
 יוֹסֵף . הָאִישׁ הָרַע הַזֶּה אֶפְסָר וְשִׁלַּח בִּיד פִּשְׁעוֹ וְאִשְׁתּוֹ לֹא רָחֲמָהּ
 וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר יָלְדוּ לָהֶם לֹא רָחֲצוּ פְּנֵיהֶם וּבְגָדֵיהֶם לֹא כִבְּסוּ , כִּי שִׁלֵּם
 לָהֶם כְּרַעְתָּם . כִּיתֵּי הָאִישׁ הַזֶּה שִׁרְף וְנִתְּן , גַּם עֲצֵי נֹנוּ בָּרְתוּ וּשְׁרָשׁוּ .
 בָּתוּ גִּבֹּר גִּבֹּרָה אוֹ טִבְעָה בְּנִהַר וּבְנוּ טָרַף טָרַף וְהוּא מִעֲנָה וּמִדְּבָא .
 וַיִּבְקֹשׁ הַדְּבָר וּמִצָּא . תִּפְצִינָה הַצָּאן בְּאֵין מִקְבֵּץ וּמֵאֶסֶף אוֹתָם .
 יְרוּשָׁלַיִם הִרְבֵּה אֲרוּזָה גִּדְעוּ יוֹשְׁבֵיהָ גִּרְשׁוּ וּשְׁרָשׁוּ , בְּתִיתָ נִתְּצוּ
 וּשְׁרָפוּ . אֵךְ יָבוֹא יוֹם וְיִשְׁלֹם לַעֲשֵׂי רַעַת כְּרַעְתָּם . בְּתִיתָ וּבְנוּ , בְּתִיתָ
 יִקְבְּצוּ וְעוֹד יֹאמְרוּ עֲלֵיהֶם זָרַע בְּרַךְ יִי הַפֶּה וּיִכְרְבוּ וְיִהְלֹלוּ בְּפִי כָל ;
 גַּם אֲדַמְתָּה תַעֲבֹד וְעִפְרָתָה מִחֲקֵב יִרְשָׁן . שְׁלַחָה , גִּדְלָה . אִם
 אֶפְרָתִי וְגִלְיָתִי . וְהִיא כְּנָגֵן הַמִּגְנֵן . וְהַסְנֵה אֵינְנוּ אֶפְלֹ . טִבְעוּ
 בִּימִסּוֹף . גִּלָּה , גִּלְחָה . כִּבְּסֵם , תִּכְבַּסְנָה . מִרְהָף אֶמְרִים . כִּבְּדֹ
 יִלְפֹד . תִּבְרַכְנָה . רָחֲמָתִי . מִמְּלָאִים . רָחֵק וְגִרְשׁ . גִּאֵל . מִגְדֹּל .

מִשְׁלָמַת . הַבְּחִשָּׁנָה . הַפְּנִקוּ הַפְּנִקָּה . הוּא אִישׁ לֹא נָחַם . רָגַן .
בֵּן לֹא לָמַד . הוּא עֹפֶר בַּעֲפֹר . אֵל הַבְּחִשׁ . נִדְרֵי לִי אֲשֶׁלֶם .
פָּנִי יִרְחֵץ , וּבִגְדֵי יִכְבְּסוּ וְהַכְתָּנוּת הַכְּבִשָּׁה .

§ 33

67—61 § (להגיד על כל מלה מאיזה גזרה היא בהפעיל . מלות
הפעל שאינן מנוקדות לנקדן) השליך אַרְצָה . תשלג
בְּצִלְמוֹן . וַיִּשָּׁבֶם אֲבֵרָהֶם בְּבֶקֶר וַיִּשְׁקֶף . מִי הָיִיד לךְ זֹאת וּמִי הִשְׁמִיעַ
לךְ . הִקְשִׁיבוּ בָנִים . תְּפֹרֶה הַדְרִיד אֶת הַלְמִידִיו בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק ,
לִהְשִׁכִּיל אֶל דָּל וְלִהְיִטִּיב לוֹ . בְּנוֹתֵי אֵל תִּכְלַמְנָה אֶת הָעֵנִי וְאֵל
תִּסְתַּרְנָה אֶת פְּנִיכֶם מִמֶּנּוּ . אֵל תִּגְשָׁנָה אֶת מִשְׁפָּטְכֶן עַל אִישׁ אֲשֶׁר
הִמְקִרָה הַקְּבִיד עָלָיו אֲכַפּוּ , וְאֵל תִּכְבַּדְנָה עָלָיו עֲלֶיךָ , הִקְשַׁבְנָה
לְתַהֲתָנוּ . אֵל תִּרְגִּיזֵנוּ בְּתֵי וְאֵל תִּכְעִיסֵנוּ אוֹתִי . הַשְׁלִיכֵנוּ מַעְלֶיךָ . מִי
הוֹדִיעַ לךְ זֹאת . מְתִיר אֲסוּרִים . מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם . לֹא
הֵבִיט אֶנּוֹן בְּיַעֲקֹב . הַצִּיב גְּבוּלוֹת . וְהַצִּדִּיקוּ אֶת הַצִּדִּיק וְהַרְשִׁיעוּ
אֶת הָרָשָׁע . הַעִידוֹתֵי בֶךְ יָמִים . הַחֲלוֹתֵי לִהְרָאוֹת לָךְ . הַחַתּוֹת בְּיוֹם
מִדְּוִן . הִנְנִי מִשְׁבִּיעַ אוֹתְךָ לִהְגִּיד לִי מִי הַעֲמִיד פֹּה אֶת הַשְׁלָחַן הַזֶּה .
לָךְ וּקְרָא לִי אִשָּׁה מִיִּנְקָה וְתִינִיק לִי אֶת בְּנִי . הוֹרִישָׁה . מִי הָאִיִּן
אוֹתְךָ . הַנִּיחַ לָךְ מַעֲצָבְךָ . וְתִשֵּׁת יָדְךָ עִם רִשָּׁע . וַיַּעַשׂ פְּאִאֲשֹׁר דָּבָר
וַיִּבֶן אֶת הַבֵּית , הַרְגַּנְתָּ אֶת לְבִי . מוֹצִיא אֲסִירִים . הוֹשִׁיבָה .
מוֹלִיד . כִּסְפָנוּ מוֹשֵׁב . מִי הַכֹּלִים אוֹתְךָ ? הַמְטִיר . מִשְׁנִיחַ מֶן
תְּחִלּוֹנוֹת מַצִּיץ מֶן הַהֲרָכִים . מְנַשׁ וּמוֹכָא . הַגִּדְנָה לִי . הַשְׁלַךְ
עַד יֵי יִתְכַךְ וְהוּא יִכְלַלְךָ . הַבְטָא . הִשְׁמִיעַ אֶת קוֹלוֹ . וְעַתָּה
הַסְכַּלְתָּ עֲשׂוֹ . מְקִים מַעֲפָר דָּל . מוֹסְכוֹת נָשִׁים . הַקִּימוֹתֵי אֶת
דְּבָרֵי . וַיְהִי מִבְדִּיל . מֵאֲכִיל . מַעֲמִידָה . מַעֲמִידָה . מְגִיד . מַטִּיף .
הַרִיחַ . מִיִּנְקָה . הַיִּנְקָה בָּנִים . הַכִּין אֶת צִעְדֵּיו .

§ 34

73—68 § (להגיד על כל מלה מאיזה גזרה היא בהפעיל . מלות
הפעל שאינן מנוקדות לנקדן) ואתה הַשְׁלַכְךָ מִקְבָּרְךָ .

וְהַמִּלֵּחַ לֹא הִמְלִיחַ וְהַחֲתֵל לֹא חֲתָלָה. הַטְּבָעוּ. הַנְּחִלְתִּי לִי.
הַגֵּד הַגֵּד לִי. וְהַסֵּג אֲחֹר מִשְׁפָּט. אוֹיְבֶיךָ הִשְׁלֵמוּ לָךְ. הַהִפְכוּ
עָלַי. הוֹכֵנוּ. הוֹקְמוּ דְבָרֵי. עוֹד לֹא הוֹנַח לָנוּ. בְּגִלְיָכֶם תִּמְעַדְנָה.
הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתֶיךָ. הֵלֹא הוֹעֵד הוֹעֵד בָּךְ. מִקְטֹר וּמִנִּישׁ
לִשְׁמוֹ. הוֹדַעְנוּ. הֶאֱכַלְתֶּם. הִשְׁכַּבְתֶּם. הוֹצֵעַ. הֵלֹא הַגֵּד לָכֶם
מֵרֹאשׁ. הוֹכֵן הַסּוֹבֵךְ. כָּלִיל תִּקְטֹר. הַפְקֵד עָלָיו שׁוֹמְרִים.
הוֹנַחָה. אִישׁ תִּמְיֵד תִּקְדֹּ. הַחֲלִיתִי. יַעֲמְדוּ חֵי. הוֹסְרוּ. הַצִּדְנָה.

§ 35

74—79 § (בְּנִין הַתְּפִלָּה) תְּפִלּוֹת תַּתְּעַלְפָּנָה. יֵשׁ מִתְּעַשֵּׂר וְאִין
כָּל מִתְּרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רַב. הוּא הַתְּמַכֵּר לַעֲשׂוֹת רָע. אֵל
תַּצְמִידֵךְ לִפְנֵי. הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְּטַהֲרִים. אֲנַחְנוּ הַתְּפִלָּנוּ. דְּבָרִים
כַּמַּתְּלָהִים. עוֹדֵךְ מַסְתוֹלל בְּעַמִּי. גִּרְשִׁיתֶם אוֹתִי מֵהַסְתַּפַּח בְּנַחֲלַת
יִי. וְהַתְּנַחֲלֵם אוֹתֶם. בִּינֵת נְבוֹנִי תַּסְתֵּר. אֵל הַתְּעַצֵּב אֵל לִבְךָ.
וְיִתְּנֵכֶם אֵלֶיךָ לְהַמִּיתוֹ. מִשְׁתַּחֲוִים. אֵל הַתְּכַבֵּד בְּלִבְךָ. הַתְּעַשֵּׂת.
וְיִתְּפִלֵּן. אֵל תַּתְּמַהֲמָה. מִתְּכַפֵּקִים בְּדִלַת. אֵל יִתְּחַלל הַמַּתְּחַלֵּל וְאֵל
יִתְּפֹאֵר וְיִתְּגַדֵּל וְיִתְּרוֹמֵם. וְיִתְּנַעֲשׂוּ הָרִים. וְיִתְּאַצְּבוּ גְּאוֹת עֵשֶׂן.
וְאִשְׁתַּמְרָה מַעוֹנִי. וְאִתְּחַנֵּן אֵל יִי. עָלַי הַשְׁתַּחֲוֵה נַפְשִׁי. הַיּוֹם
הַתּוֹכַחְנוּ עִם רֵעֵינוּ. הַסְתַּתְּרָה. יִתְּרוֹמֵמוּ וְיִתְּגַדְּלוּ. הַהֵנֵךְ מִכְּבֹּד
בַּחֲדָר תִּתְּיַכּוֹנִי. עִם הַסִּיד תַּתְּחַסֵּד. עִם גִּבֹּר תִּמְיֵם תִּתְּמַם.
עִם נֶכֶד תַּתְּבַרֵּר. וְעִם עֶקֶשׁ תִּתְּפִלֵּי. וְעִם עֶקֶשׁ תִּתְּפִלֵּי.
וְאִתְּנַפֵּל לִפְנֵי יִי. מִתְּרוֹנֵן מִיִּין. הַתְּגַלֵּעַ רִיב בִּינִיחֶם. וְאִתְּמַלְמֵד
בְּעוֹר שִׁנִּי. וְרַבִּים מַעֲמֵי הָאָרֶץ מִתִּיהִידִים. וְלֹא יִכְלֹ יוֹסֵף
לְהַתְּאָפֵק. וְיִקַּח חֵרֶשׁ לְהַתְּגַדֵּר בּוֹ.

§ 36

80—83 § (לֹאמַר אִיזָה הִיא מְגוֹרַת לְמַח"פ ת', חֶסֶד הַקְּצוֹת.
"תְּפִלָּה, תְּפִלָּה, תְּפִלָּה מִשְׁרֵשׁ "פֶּתֶל". תְּפִלָּה מִשְׁרֵשׁ
"תְּפִלָּה", וְהִיא צִדִּיק לְהוֹיֹת "תְּפִלָּה", רַק הַ"ת" הַשְּׁנִיָּה נּוֹפֶלֶת.
כִּדִּין ת' לִפְנֵי ת', עֵין 80 § בְּגוֹרַת "לֹח"פ ת'".

מרכבים ומרבעים, הזמן והגוף) וַיָּט שְׂכֵמוֹ לִסְבֵּל. גִּתְתֶּם בִּיד אוֹיֵב. נִכְרַת אֶכֶל מִפִּינוּ. יִשְׁבֵּת מִשׁוּשׁ כְּנוֹרָנוּ. נוֹשֵׂא מִשָּׁךְ הוֹרֵעַ. וְשַׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל הוֹר פֶּתֶן. וְהִתְחַלְחַל אִסְתֵּר. יִשָּׂאֵל בְּהֶרְפִּים. קִלְקֵל בְּהָצִים. בִּי נִשָּׂא אִשָּׁא לָהֶם. יַפְיִיֶּת מִבְּנֵי אָדָם. וַיִּז מִדָּמָם עַל הַמּוֹבַח. שׁוּבוּ אִתּוֹ. אֵל תִּירָא וְאַל תִּהְיֶה. לְמַעַן תִּהְיֶה. יָדוֹ תִּבְיָאִינָה. כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ. פָּנֵי תִמְרָמוֹר מִבְּכִי. זִבְחֵי הַבְּהֵמָה. מוֹצִיא אִסּוּרִים בְּכִשְׁרוֹת. אֵל תִּקְפֹּץ אֶת יָדְךָ מִתַּת לַעֲנִי. צֵא צֵא מָרְאוֹ לוֹ. נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹתֵי. זֹאת מִנְחָתִי אֲשֶׁר הוֹבָאת לָךְ. כְּמַתְּלֵהֶת תִּיזְרֶה זָקִים וּמוֹת. גִּמּוֹל יְדוֹ הִדָּה. גִּבַּת רְגִלִּים. גְּמִיתִי יָדֵי וְאֵין מְקֻשֵּׁיב. מְבֹזָא בָּאֵר לְחֵי רוֹאֵי. וְהִצָּאֲנָה הַנְּשִׁים לִקְרָאוֹתוֹ. מְבִיאִים תוֹדָה. צִאֲנִיָּה וְרִאֲנִיָּה בְּנוֹת צִיּוֹן. הַקְּרִית אֶכֶל מִפּוֹ. מְבִיאִים תוֹדָה בֵּית יִי.

§ 37

(חֲנוּכִים לְכָל הַבְּנִינִים, חוֹמָנִים וְהוֹנָפִים, וְלִנְקֹד אֶת הַמְּלוֹת) מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם רַמֶּס תִּצְרִי? שְׁמַעוּ שְׁמִים וְהַאֲזִינוּ אֶרֶץ כִּי יִי דִבֵּר, בְּנִים גְּדֹלְתִי וְרוֹמְמָתִי וְהֶם פָּשְׁעוּ כִּי. יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עֲמִי לֹא הִתְבּוֹנֵן. עֲזָבוּ אֶת יִי נֹאצוּ אֶת קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל נִזְרוּ אַחֲזֹר. עַל מָה תִּכּוּ עוֹד תוֹסִיפוּ סָרָה. יִי צְבָאוֹת הוֹתִיר לָנוּ. שְׁמַעוּ דְּבַר יִי הַאֲזִינוּ תוֹרַת אֱלֹהֵינוּ. שְׁנֵאֵה גִפְשִׁי. נִלְאִיתִי גִשָּׂא. גַּם כִּי תִרְכּוּ תִפְלֶה אֵינֶנִּי שְׁמַע. רַחֲצוּ הִזְכּוּ הַסִּירוּ רַע מֵעַלְלֵיכֶם. בְּשִׁלְג יִלְכִינוּ. אִם תֵּאָבּוּ וּשְׁמַעְתֶּם טוֹב הָאֶרֶץ תֵּאָכְלוּ. תִּקְרַב הָאֶפְלוֹ. וְאִשִּׁיבָה שְׁפָמוֹךְ כְּבָרְאוֹשׁוֹנָה. וְשִׁפְטָ בֵּין חֲנוּכִים וְהוֹכִיחַ לַעֲשִׂים רַבִּים וּכְתַתוּ חֲרָבוֹתָם לְאַתִּים. לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי תִּקְרַב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלֵּהֶמָּה. אֲשֶׁר עָשׂוּ לוֹ לְהַשְׁתַּחֲוֹת. מִסִּיר מִירוֹשָׁלַיִם. הִגִּידוּ לֹא כַּחֲדוֹ. מֵאֲשִׁירָךְ כַּתְעִים. וְדָרָךְ אֶרְחִיךָ בִלְעוּ. גִּצָּב לָרִיב יִי. וּכְבִּנְיָלֵהֶם תַּעֲכַסְנָה. וְהַחֲזִיקוּ שְׁבַע גְּנִשִּׁים. אֹדִיעָה נָא אֶתְכֶם. לֹא יוֹמֵר וְלֹא יַעֲדֵר. מִנִּיעֵי בֵּית כְּבִית. שָׁדָה בְּשָׁדָה יִקְרִיבוּ. וְהוֹשְׁבָתֶם

לְכַרְכֶּם. מִשְׁבִּימִי, יִרְדּוּ מֵאַחֲרִי, יִין יִדְלִיקֶם. הִרְחִיבָה נְשָׂאֹל
נִפְשָׁה. הָאוֹמְרִים יִמְהַר יִחְיֶשֶׁה מַעֲשֵׂהוּ. לְמַעַן נִרְאָה. וְתִקְרַב.
וְתִבְוָאָה. מִצְדִּיקֵי דָשָׁע. יִסִּירוּ מִמֶּנּוּ. וַיֵּט יָדוֹ עָלָיו וַיִּבְחֵהוּ. וַיִּרְגְּזוּ
הַהָרִים. לֹא נָשָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נִטּוּיָה. וְלָכְבוּ יִכִּין וְשָׁב וּרְפָא לוֹ.

§ 38

91—84 § (הַכְּנוּיִם עִם כָּל הַכְּנוּיִם וְהַגְזֵרוֹת) מִצָּר תִּצְרֵנִי. תִּכּוּכְכֵּנִי
סָלָה. אִשְׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךָ בְּדֶרֶךְ זוֹ תֵּלֶךְ. חֶסֶד יִסּוּכְכֵּנּוּ.
אֵל בְּאַפְּךָ תִּבְחֵנִי וְאֵל בְּחַמְתְּךָ תִּיִּסְרֵנִי. הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חֲסֶדְךָ.
כַּעֲנֵה רָצוֹן תַּעֲמִרְנִי. חֲנִנִי יִי. מִכָּל רִדְפֵי הַצִּילָנִי. בּוֹר פָּרַח
וַיַּחֲפֵרְהוּ. כִּי תִשְׁתּוֹת יִהְיֶה רִסּוֹן. יִבְחֵנּוּ בְּנֵי אָדָם. תִּשְׁמְרֵם.
תִּצְרֵנִי. סָכִיב רָשָׁעִים יִתְהַלְכוּ. עַד אָנֹכָה תִּסְתִּיר אֶת פְּנֵיךָ
מִמֶּנִּי. שְׁמִרְנִי אֵל. יִסְרוּנִי כְּלִיזְתִּי. תוֹדִיעֵנִי אֶרֶח תִּיִּם.
צִרְפְּתֵנִי בַל תִּמְצָא. עֵינֶיךָ תַּחֲזִינָה מִיִּשְׁרָיִם. אֲנִי קִרְאתֶיךָ כִּי
תַעֲנֵנִי אֵל. שְׁמִרְנִי בְּאִישׁוֹן בֵּית עֵיִן בְּצֹל כְּנָפֶיךָ תִּסְתִּירְנִי.
הִכְרִיעֵהוּ. אִפְפוּנִי. יִבְעִתוּנִי. קִדְמוּנִי מוֹקְשֵׁי מוֹת. יִקְדְּמוּנִי
בְּיוֹם אֵיךְ. יִשְׁגְּבֶךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. תִּשְׁתַּמּוּ כְּתִנּוֹר אִישׁ.
פְּרִימוֹ מִתְּרֵץ תֹּאכֵד. יִפְלֹטְהוּ יִצִּילְהוּ. הִאֲכִילְהוּ לֶחֶם. תִּשְׁקֶתוּ
מִיָּם. וְתִהְיֶה זֹאת תִּנְחֹמְתֵיכֶם. תִּשְׁיַגְהוּ כְּמִים בְּרֵהוֹת. לֹא
יַעֲרֹכְנָה זֶהָב. אִזּוֹ רֹאֵה וְיִסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם תִּקְרָה. וְתִבְרָאֲתִים
עֲלֶיךָ מִסְבִּיב. וְהִפְשִׁיטוּךָ אֶת כְּנָדֶיךָ. עַל צִחִיָּה סֹלַע שְׁמֹתְהוּ.
לֹא שִׁפְכֵתְהוּ עַל הָאָרֶץ. אִפְצִיתֶיךָ אֶף עוֹרֶתֶיךָ. הַצּוֹם צִמְתֵּנִי
אֲנִי. וְאֵת בֵּית יוֹסֵף אוֹשִׁיעַ לְהוֹשִׁיבוֹתִים כִּי רַחֲמֵתִים וְהִיוּ כְּאִשׁוֹר
לֹא וְנִחְתִּים וְאֶעֱנֶם. אִשְׁרָקָה לָהֶם וְאִקְבְּצֵם כִּי פְדִיתִים וְאוֹרַעִם
בְּעַמִּים וּבְמִרְחָקִים וְיִזְכְּרוּנִי וְהִיוּ אֵת בְּנֵיהֶם וְשָׁבוּ. וְהִשְׁבּוֹתִים
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאִשׁוֹר אִקְבְּצֵם. וּגְבֵרִתִּים בְּנֵי וּבְשָׁמוֹ יִתְהַלְכוּ.
הִשְׁלִיכְהוּ. כָּל עַמְסִיָּה שְׂרוּט יִשְׁרָטוּ וְנִאֲסְפוּ עֲלֵיהֶם. וְאִמְרָתִם
בְּפֶת אֶתְבָּרְנוּ. הִקְרִיבְהוּ נָא. שְׁמִרְנִי אֵל מֵאוֹיְבֵי. בְּרַכְנוּכֶם
מִבֵּית יִי. וְשִׁמְרֶתֶיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֶךְ. יִאֲהַבְנִי אִישִׁי. הֵן גְּבוּר

שָׁמְתוּ לָךְ . הַמְצָאתִי אוֹיְבִי . שִׁימֵנִי בְּחֹתֶם עַל לֶבֶךְ . וְאַתָּם
וְ מוֹרָא וַיִּירָאֵנִי . אֲנִי קָרָאתִיךָ כִּי תַעֲנֵנִי . קִדְּמָה פָנָיו כְּהִרְעֵהוּ .

§ 39

(הַנוֹכִיחַ לְכָל הַכְּנִינִים וְהַנּוֹדוֹת) הִנֵּנִי נִשְׁתִּיתִי אֶת יָדִי
וְנִתְּתִיךָ לָבוֹ לְגוֹיִם וְהַכְּרִיתִיךָ מִן הָעַמִּים וְהַאֲבִדְתִּיךָ מִן הָאָרְצוֹת .
אֲשִׁמִּידֶךָ וִידַעַת כִּי אֲנִי יי . בְּתֵרֶב תִּתְּרַגְּנָה . וְשִׁלְלוּ חִילֶךָ וּבִזּוּ
רְכִלְתֶּךָ וְהִרְסוּ חוֹמוֹתֶיךָ וּבְתִי הִמְדִּיתֶךָ יִתְּצוּ . בְּתוֹךְ מִים יִשְׁמֹו .
וְהִשְׁאֲרֵתִי בִקְרֶבֶךָ עִם עֲנִי וְדָל וְחֶסֶד בְּשֵׁם יי . לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה
וְלֹא יִדְבְּרוּ כָזָב . וְלֹא יִמָּצֵא בִפִּיהֶם . הִמָּה יִרְעוּ וְרָבְצוּ וְאִין
מִתְּרִיד . הַסִּיר מִשְׁפָּטֶיךָ , פָּנָה אוֹיְבֶךָ . יִאָּמֶר לִירוּשָׁלַיִם אֵל
תִּירָאֵי אֵל יִרְפוּ יָדֶיךָ . וְתִמְשָׁלְכֶר מִשְׁתַּכֵּר אֵל צָרוּר נָקִיב . עַל
הַדָּר וְהַבָּאֵת עֵץ וּבְנוֹ הַבֵּית , וְאַרְצָה בּוֹ וְאַכְבֵּדָה . אֲשֶׁר
צִוִּיתִי הֲלֹא הִשְׁגִּו , וַיִּשׁוּבוּ וַיֹּאמְרוּ כֹאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לָנוּ
כֵּן עָשָׂה אֱתָנוּ . עוֹד תִּפּוּצָנָה עָרִי . וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָךָ וַיִּדְעַת כִּי
יי צְבָאוֹת שָׁלַחֵנִי אֵלֶיךָ . רָאֵה הַעֲבַרְתִּי מֵעֲלֶיךָ . וַיִּלְבִּישׁוּהוּ בְּגָדִים ,
וַיַּעֲרֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲזֹר מִשְׁנָתוֹ . וְאִישׁ עֵינֵי וְאַרְאָה . וְהִאֲמָצִים
יֵצְאוּ וַיִּבְקָשׁוּ לִדְבֹת לְהַתְּחַלֵּךְ בְּאַרְצִי , וַיֹּאמֶר לָבוֹ הַתְּחַלְכוּ
בְּאַרְצִי , וְהַתְּחַלְכְּנָה בְּאַרְצִי . וַיִּדְבֹר אֵלַי לֵאמֹר , רָאֵה הַיּוֹצֵאִים
הִנִּיחוּ אֶת רוּחִי . וַעֲיִנִּי תִמְקְנָה וְלִשְׁוֹנוֹ תִּמָּק בִּפְיָם . מְגִיִּשִׁים
עַל מִזְבְּחִי לֶחֶם מִנְאֵל , וְאִמְרָתָם בְּפֶה גֹאֲלָנוֹךְ בְּאִמְרָתָם שְׁלֹחַן
יי נְכוֹחַ הוּא . וַיִּשְׁוּ וַיִּכְּתְּלוּ מֵאֵד וַיִּשְׁבוּ וַיִּשְׁוּ רַנֵּעַ . רֹא כֹה
וְלֹא שִׁקֵּץ וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו . וּבִשְׁוֹעוֹ אֵלָיו שָׁמַע , יֹאכְלוּ וַיִּשְׁבְּעוּ
יִתְּלְלוּ יי דְּרָשׁוּ . אֲכָלוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ , לִפְנֵי וַיִּכְרְעוּ כָּל יוֹרְדֵי עֶפְרָיִם .
יִבְאוּ וַיִּגִּדּוּ צִדְקָתוֹ לְעַם גּוֹלָד בִּי עִשָׂה . עַל יָמִים יִסְדֶּה וְעַל
נְהֻרֹת יִכְוֶנֶה . יִתְּרָם וְלֹא יִכְגֹּם . בּוֹ בְּטַח לְבִי וְנִשְׁוֹרְתִי וַיַּעֲלֵוּ
לְבִי וּמִשִּׁירֵי אֶהְדָּנּוּ .

גִּזְרֵת הַשְּׁלָמִים * § 33

הַבְּנִין הַקָּל

עֵבֶר

מִדְבַּר מִדְבָּרָת	נוֹכַח	נוֹכַחַת	נִסְתָּר	נִסְתָּרָת	מִדְבָּרִים	נוֹכַחִים	נוֹכַחוֹת	נִסְתָּרִים	נִסְתָּרוֹת
כְּתִיבִי	כְּתִיבָהּ	כְּתִיבָתָהּ	כְּתִיב	כְּתִיבָהּ	כְּתִיבֵנוּ	כְּתִיבָתֵם	כְּתִיבָתֵן	כְּתִיבֵי	כְּתִיבֵי

בִּינוּנֵי פֹעֵל

יחיד: אֲנִי כָּתֵב	אֶתָּה כָּתֵב	הוא כָּתֵב
רבים: אֲנַחְנוּ כְּתֹבִים	אַתֶּם כְּתֹבִים	הֵם כְּתֹבִים
יחידה: אֲנִי כְּתִיבָהּ, כְּתִיבָתָהּ	אַתְּ כְּתִיבָהּ, כְּתִיבָתָהּ	היא כְּתִיבָהּ, כְּתִיבָתָהּ
רבות: אֲנַחְנוּ כְּתֹבֹת	אַתֶּן כְּתֹבֹת	הֵן כְּתֹבֹת

בִּינוּנֵי פְעוּל

יחיד: אֲנִי כְּתוּב	אַתָּה כְּתוּב	הוא כְּתוּב
רבים: אֲנַחְנוּ כְּתוּבִים	אַתֶּם כְּתוּבִים	הֵם כְּתוּבִים
יחידה: אֲנִי כְּתוּבָהּ	אַתְּ כְּתוּבָהּ	היא כְּתוּבָהּ
רבות: אֲנַחְנוּ כְּתוּבֹת	אַתֶּן כְּתוּבֹת	הֵן כְּתוּבֹת

עֵתִיד

מִדְבַּר	נוֹכַח	נוֹכַחַת	נִסְתָּר	נִסְתָּרָת	מִדְבָּרִים	נוֹכַחִים	נוֹכַחוֹת	נִסְתָּרִים	נִסְתָּרוֹת
אֶכְתֵּב	תִּכְתֵּב	תִּכְתֵּבִי	יִכְתֵּב	יִכְתֵּבָהּ	נִכְתֵּב	תִּכְתֵּבוּ	תִּכְתֵּבוּ	יִכְתֵּבוּ	יִכְתֵּבוּ

צִוּוּי

יחיד: כָּתֵב. רבים: כְּתִיבֵנוּ. יחידה: כְּתִיבָתָהּ. רבות: כְּתִיבָתֵנּוּ.

מָקָר

כָּתֵב, כְּתִיבָהּ, כְּתִיבָתָהּ, לְכָתֵב, לְכָתֵבָהּ.

* על כל גזרה ובנין רשמתי את ה' § אשר לו בפנים הספר, למען אשר יוכל המתלמד למצא בנקל בכל גזרה ובנין, את כללי הדקדוק שלהם אשר בפנים הספר.

בינוני פעול חסר בכנין הזה .

מקור: הַפֶּתַח, בְּהַפֶּתַח, בְּהַפֶּתַח, לְהַפֶּתַח, לְהַפֶּתַח.

בנין פֿיעל

מקור: פתב לבתב לבתב לבתב .

בנין פֿעל

צווי אין בכנין הזה.

מקור: הַתְּפִתָּב, בְּהַתְּפִתָּב, לְהַתְּפִתָּב, מִהַתְּפִתָּב.

בנין קל

גִּזְרַת תַּסְרִי פֶּא נון § 34

עבר: גִּנְשָׁתִי גִנְשָׁתָהּ גִּנְשָׁתוֹ גִּנְשָׁתָם גִּנְשָׁתִי גִנְשָׁתְךָ גִּנְשָׁתְךָ
 בינוני פועל: גִּנַּשׁ גִּנְשִׁים גִּנְשָׁה גִּנְשׁוּת.
 בינוני פעול: גִּנּוּשׁ גִּנּוּשִׁים גִּנּוּשָׁה גִּנּוּשׁוּת.
 עתיד: אֲנַשׁ תִּנַּשׁ תִּנְשִׁי וְנַשׁ תִּנְשִׁי וְנַשׁ תִּנְשִׁי וְנַשׁ תִּנְשִׁי וְנַשׁ תִּנְשִׁי וְנַשׁ תִּנְשִׁי.
 צווי: גַּשׁ גִּשׁוּ גִשִׁי גִשְׁנָה.
 מקור: גִּנַּשׁ=גִּנְשָׁת, בְּגִנְשָׁת בְּגִנְשָׁת לְגִנְשָׁת מִגִּנְשָׁת.

גזרת חספנון אם עה"פ מאותיות אהחע"ר תבוא בעתיד:

אֲנַעַל תִּנְעַל תִּנְעִלִי וְנַעַל תִּנְעִלִי וְנַעַל תִּנְעִלִי וְנַעַל תִּנְעִלִי וְנַעַל תִּנְעִלִי וְנַעַל תִּנְעִלִי.
 בצווי: נַעֲר נַעֲרִי נַעֲרִי נַעֲרִי נַעֲרִי נַעֲרִי.

גִּזְרַת נְחִי פֶּא יוד § 35

עבר: יִשְׁבָּתִי יִשְׁבָּתָהּ יִשְׁבָּתוֹ יִשְׁבָּתָם יִשְׁבָּתִי יִשְׁבָּתְךָ יִשְׁבָּתְךָ
 בינוני פועל: יִשַּׁב יִשְׁבִּים יִשְׁבָּה יִשְׁבּוּת.
 בינוני פעול: יִשְׁבּוּ יִשְׁבִּים יִשְׁבּוּהָ יִשְׁבּוּת.
 עתיד: אִשַּׁב תִּשַּׁב תִּשְׁבִּי וְשַׁב תִּשְׁבִּי וְשַׁב תִּשְׁבִּי וְשַׁב תִּשְׁבִּי וְשַׁב תִּשְׁבִּי וְשַׁב תִּשְׁבִּי.
 צווי: יִשַּׁב יִשְׁבּוּ יִשְׁבִּי יִשְׁבְּנָה.
 מקור: יִשַּׁב=יִשְׁבָּת, בְּיִשְׁבָּת בְּיִשְׁבָּת לְיִשְׁבָּת מִיִּשְׁבָּת.

בְּנִין הַקַּל גִּזְרַת הַשְּׁלֵמִים עַל מִשְׁקַל פֶּעַל

עבר: כִּבְדָּתִי כִּבְדָּתָהּ כִּבְדָּתוֹ כִּבְדָּתָם כִּבְדָּתִי כִּבְדָּתְךָ כִּבְדָּתְךָ
 בינוני פועל: כִּבְדָּה כִּבְדִּים כִּבְדָּה כִּבְדּוּת.
 בינוני פעול וצווי חסרים.

עתיד: אֶמְצֵא תִמְצֵא תִמְצֵא יִמְצֵא תִמְצֵא נִמְצֵא תִמְצֵאוּ תִמְצֵאנָה יִמְצֵאוּ
תִמְצֵאנָה .

מקור: מִצָּא=מִצָּא בִּמְצָא לְמִצָּא מִמְצָא

גִּזְרֵת נל"א על מִשְׁקַל פִּיעַל תבוא בעבר :

מִלֵּאתִי מִלֵּאת מִלֵּאת מִלֵּא מִלֵּאת מִלֵּאתִי מִלֵּאתִי מִלֵּאתִי
בִּינוּנִי פועל: מִלֵּא מִלֵּאתִי מִלֵּאתִי מִלֵּאתִי .
מקור: מִלֵּא=מִלֵּאת בְּמִלֵּאת ...

§ 38 גִּזְרֵת נחִי לִפְדֹּד הֵא

עבר: גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי
בִּינוּנִי פועל: גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי .
בִּינוּנִי פועל: גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי .
עתיד: אֶגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלֶה
צווי: גָּלֶה גָּלֶה גָּלֶה גָּלֶה .
מקור: גָּלֶה=גָּלֶה בְּגָלֶה לְגָלֶה מְגָלֶה .

§ 39 גִּזְרֵת נחִי עֵין וו

עבר: קָמַתִּי קָמַתִּי קָמַתִּי קָמַתִּי קָמַתִּי קָמַתִּי קָמַתִּי
בִּינוּנִי פועל: קָמַתִּי קָמַתִּי קָמַתִּי קָמַתִּי .
בִּינוּנִי פועל: קָמַתִּי קָמַתִּי קָמַתִּי קָמַתִּי .
עתיד: אֶקָּמוּ תִּקָּמוּ תִּקָּמוּ תִּקָּמוּ תִּקָּמוּ תִּקָּמוּ תִּקָּמוּ
(תִּקָּמוּ) .
צווי: קָמוּ קָמוּ קָמוּ קָמוּ . מקור: קָמוּ=קָמוּ בְּקָמוּ לְקָמוּ מְקָמוּ .

גִּזְרֵת נחע"ו על מִשְׁקַל פִּיעַל:

עבר: מָתִיתִי מָתִיתִי מָתִיתִי מָתִיתִי מָתִיתִי מָתִיתִי מָתִיתִי
בִּינוּנִי פועל: מָתִיתִי מָתִיתִי מָתִיתִי מָתִיתִי .

עתיד: אָקום תקום תקומי יקום תקום תקום תקומו תקומנה יקומו תקומנה.
 צווי: תקום תקומו תקומי תקומנה. מקור: תקום.

גזרת הכפולים § 46

עבר: נִסְבֹּתִי נִסְבֹּתָ נִסְבֹּתָ נִסְבֹּתָ נִסְבֹּתָ נִסְבֹּתָ נִסְבֹּתָ נִסְבֹּתָ
 בינוני פועל: נִסְבֹּתָ נִסְבֹּתָ נִסְבֹּתָ נִסְבֹּתָ.
 עתיד: אָסֵב תִּסְבֵּב תִּסְבֵּב יִסְבֵּב תִּסְבֵּב תִּסְבֵּב יִסְבֵּב תִּסְבֵּב.
 צווי: תִּסְבֵּב תִּסְבֵּב תִּסְבֵּב תִּסְבֵּב. מקור: תִּסְבֵּב=תִּסְבֵּב.

גזרת חסרי פא נון § 48

עבר: נִפְשָׁתִי נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ
 בינוני פועל: נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ.
 עתיד: אֶנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ יִנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ יִנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ.
 צווי: תִּנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ. מקור: תִּנְפֹּשׁ.

גזרת אם פא הפעל "אהחער" § 50

עבר: גִּעְזַרְתִּי גִעְזַרְתָ גִעְזַרְתָ גִעְזַרְתָ גִעְזַרְתָ גִעְזַרְתָ גִעְזַרְתָ גִעְזַרְתָ
 בינוני פועל: גִּעְזַרְתָ גִעְזַרְתָ גִעְזַרְתָ גִעְזַרְתָ.
 עתיד: אֶעְזֹר תִּעְזֹר תִּעְזֹר יִעְזֹר תִּעְזֹר תִּעְזֹר יִעְזֹר תִּעְזֹר.
 צווי: תִּעְזֹר תִּעְזֹר תִּעְזֹר תִּעְזֹר. מקור: תִּעְזֹר.

בנין פעל (פֶּקֶד) § 51

גזרת חסרי פא נון § 52

עבר: נִפְשָׁתִי נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ
 בינוני פועל: מִנְפֹּשׁ מִנְפֹּשׁ מִנְפֹּשׁ מִנְפֹּשׁ.
 בינוני פועל: מִנְפֹּשׁ מִנְפֹּשׁ מִנְפֹּשׁ מִנְפֹּשׁ.
 עתיד: אֶנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ יִנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ יִנְפֹּשׁ תִּנְפֹּשׁ.
 צווי: נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ נִפְשָׁתָ. מקור: נִפְשָׁתָ.

גִּזְרֵת נִע"ו או כפולים הנקראת "בִּנְיָן מִרְבַּע" § 54 55

עבר: קוֹמְמָתִי קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתָה
 בינוני פועל: מְקוֹמֵם מְקוֹמְמִים מְקוֹמְמָה מְקוֹמְמוֹת .
 בינוני פעול: מְקוֹמֵם מְקוֹמְמִים מְקוֹמְמָה מְקוֹמְמוֹת .
 עתיד: אֶקוֹמֵם תִּקְוֹמֵם תִּקְוְמִי יִקְוֹמֵם תִּקְוֹמֵם יִקְוֹמֵם תִּקְוְמוּ תִקְוֹמְנָה
 יִקְוְמוּ תִקְוֹמְנָה .
 צווי: קוֹמֵם קוֹמְמוּ קוֹמְמִי קוֹמְמָה . מקור: קוֹמֵם .

גִּזְרֵת אֵם עֵין הַפֶּעַל "אההער" § 56

עבר: בִּרְכָתִי בִּרְכָתָה בִּרְכָתָה בִּרְכָתָה בִּרְכָתָה בִּרְכָתָה בִּרְכָתָה
 בינוני פועל: מְבַרֵךְ מְבַרְכִים מְבַרְכָה מְבַרְכוֹת .
 בינוני פעול: מְבַרֵךְ מְבַרְכִים מְבַרְכָה מְבַרְכוֹת .
 עתיד: אֶבְרֵךְ תִּבְרֵךְ תִּבְרְכִי יִבְרֵךְ תִּבְרֵךְ תִּבְרְכִי יִבְרְכִי תִבְרְכָה
 צווי: בְּרַךְ בְּרַכּוּ בְּרַכִּי בְּרַכְנָה : מקור: בְּרַךְ .

בִּנְיָן פֶּעַל (פֶּקֶד) § 58

גִּזְרֵת נִע"ו או כפולים הנקראת "בִּנְיָן מִרְבַּע" § 59

עבר: קוֹמְמָתִי קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתָה
 בינוני פועל: מְקוֹמֵם מְקוֹמְמִים מְקוֹמְמָה מְקוֹמְמוֹת . מקור: קוֹמֵם .
 עתיד: אֶקוֹמֵם תִּקְוֹמֵם תִּקְוְמִי יִקְוֹמֵם תִּקְוֹמֵם יִקְוֹמֵם תִּקְוְמוּ תִקְוֹמְנָה
 יִקְוְמוּ תִקְוֹמְנָה .

גִּזְרֵת נָחִי לַמֶּד הָא

עבר: גָּלִיתִי גָּלִיתָ גָּלִיתָ גָּלִיתָ גָּלִיתָ גָּלִיתָ גָּלִיתָ
 בינוני פועל: גָּלָה גָּלִים גָּלָה גָּלוּת . מקור: גָּלָה = גָּלוּת .
 עתיד: אֶגָּלָה תִּגָּלָה תִּגָּלִי יִגָּלָה תִּגָּלָה תִּגָּלִי יִגָּלוּ תִּגָּלוּת .

גִּזְרֵת אֵם עֵין הַפֶּעַל "אההער" § 60

עבר: בִּרְכָתִי בִּרְכָתָה בִּרְכָתָה בִּרְכָתָה בִּרְכָתָה בִּרְכָתָה בִּרְכָתָה

בינוני פועל: בָּרַךְ בְּרָכִים בְּרָכָה בְּרָכוֹת. מקור בָּרַךְ.
עתיד: אֲבָרַךְ תִּבְרַךְ תִּבְרְכִי יִבְרַךְ תִּבְרָךְ תִּבְרְכִי תִבְרָכֶנּוּ תִבְרְכֶנּוּ תִבְרָכֶנָּה תִבְרְכֶנָּה:

בנין הפעיל § 61

גִּזְרֵת נָהִי פֶּא יוֹד א 62 §

[illegible]

גִּזְרֵת נִחֵי פֶּא יִד ב " §

[illegible]

בְּזֶרֶת חֲסִדֵי פֶּאֶן נֵזֶן § 63

[illegible]

§ 64 גִּזְרֵת נִחִי עֵין וו

עבר: הַקָּמָרִי תִקְמָהּ הַקָּמָהּ (הַקִּימוֹתִי הַקִּימוֹת הַקִּימוֹת) הַקִּים הַקִּימָה תִקְמָנוּ
 הַקָּמָתָם תִקְמָתָן (הַקִּימוֹנוּ הַקִּימוֹתָם הַקִּימוֹתָן) הַקִּימוּ .
 בינוני פועל: מְקִים מְקִימִים. מְקִימָה מְקִימוֹת.
 בינוני פעול: מוקם מוקמים מוקמה מוקמות.

עתיד: אָקום תְּקִימָא יָקִים תְּקִים נָקִים תְּקִימוּ תְּקִימָה יְקִימוּ תְּקִימָתָא
(תְּקִימָה).

צווי: תָּקַם תְּקִימוֹ תְּקִימָה (תְּקִימָה). מקור: תָּקַם=תָּקַם

§ 65 גִּזְרֵת הַכְּפֹלִים

עבר: תְּסַבְּרֵנִי תְּסַבְּרָה תְּסַבְּרָה תְּסַבְּרָה (תְּסַבְּרָה) תְּסַבְּרָה תְּסַבְּרָה
הסבו (הסבו) :

בינוני פועל : ימסב מַסְבִּים מַסְבָּה מַסְבוֹת .

בינוני פעול: מוסב מוסבים מוסבה מוסבות.

עתידי: אָסב תַּסְבּ תַּסְבִּי יָסב תַּסְב נָסב תַּסְבּ תַּסְבִּינָה יסבּ תַּסְבִּינָה.

צווי: האָב האָבן האָבן האָבן. מקור: האָב.

גִּזְרֵת אִם פֶּא הַפֶּעַל „אח"ע" § 66

עבר: הַעֲמָדָתִי הַעֲמָדָה הַעֲמִיר הַעֲמִידָה הַעֲמָנִי הַעֲמָדָם הַעֲמָדָן
הַעֲמִירוּ.

בינוני פועל: מעמיד מעמידים מעמידה מעמידות.

בינוני פעול: מעמד מעמדים מעמדה מעמדות.

עתידי: אַעמירד תַּעמירד תַּעמירי יַעמירד תַּעמירד נַעמירד תַּעמירדו תַּעמירָה יַעמירדו תַּעמירָה.

צווי: העמיד העמידו העמיד העמידה. מקור: העמיד=העמיד.

בנין הפעל § 68

גזרת חסרי פא נון § 69

עבר: הַפְּדָתִי הַפְּדָת הַפֶּד הַפְּדָה הַפְּדִנו הַפְּדִתִּם הַפְּדִנוּ.

בינוני פועל: הגד הגדים הגדה הגדות. מקור: הגד = הגד.

עתידי: אפר תפר תפרי יפר תפר נפר תפרו תפרנה יפרו תפרנה.

גִּזְרֵת נָחִי פֶּא יוֹד § 70

עבר: הַיְלֵדָתִי הַיְלֵדָה הַיֶּלֶד הַיְלֵדָה הַיְלֵדָנִי הַיְלֵדָתָם הַיְלֵדָתָן הַיֶּלֶד.

בינוני פועל: הולד הולדים הולדה הולדות. מקור: הולד. (הולדת)

עתיד: אולד תולד תולדי יולד תולד נולד תולדו תולדנה יולדו תולדנה:

גזרת הכפולים § 71

עבר: הוסבותי הוסבות הוסבות הוסב הוסבה הוסבנו הוסבותם הוסבותן הוסבו.

בינוני פועל: הוסב הוסבים הוסבה הוסבות. מקור: הוסב.

עתיד: אוסב תוסב תוסבי יוסב תוסב תוסבו תוסבנה יוסבו תוסבנה

גזרת נחי עין ו § 72

עבר: הנקמתי הנקמתי הנקמתי הנקם הנקמה הנקמנו הנקמתם הנקמתן הנקמו. בינוני פועל: הנקם הנקמים הנקמה הנקמות. מקור: הנקם.

עתיד: אוקם תוקם תוקמי יוקם תוקם נוקם תוקמו תוקמנה יוקמו תוקמנה.

גזרת אם פא הפעל "אהח"ע" § 73

עבר: העמדתי העמדתי העמדתי העמד העמד העמדה העמדנו העמדכם העמדתן העמדו העמדו.

בינוני פועל: העמד העמדים העמדה העמדות. מקור: העמד.

עתיד: אעמד תעמד תעמדי יעמד תעמד נעמד תעמדו תעמדנה יעמדו תעמדנה.

גזרת נחי למד הא § 73

עבר: הגלית הגלית הגלית הגלה הגלתי הגליתנו הגליתם הגליתן הגלו.

בינוני פועל: הגלה הגלים הגלה הגלות. מקור: הגלה=הגלות.

עתיד: אגלה תגלה תגלי יגלה תגלה נגלה תגלו תגליתנה יגלו תגליתנה.

גזרת נחי למד אלה § 73

עבר: המצאתי המצאת המצאת המצא המצאה המצאנו המצאתם המצאתן המצאו.

בינוני פועל: המצא המצאים המצאה המצאות. מקור: המצא.

עתיד: אמצא תמצא תמצאי ימצא תמצא נמצא תמצאו תמצאנה ימצאו תמצאנה.

בְּנֵין הַתַּפְעֵל (הַתַּפְקֵד) § 74

גִּזְרֵת נָחִי פֶּא יוֹד § 75

עבר: הַתּוֹכְחִי הַתּוֹכְחָה הַתּוֹכְחָה הַתּוֹכְחָה הַתּוֹכְחָה הַתּוֹכְחָה
הַתּוֹכְחָתָן הַתּוֹכְחוּ .

בינוני פועל: מְתוֹכַח מְתוֹכְחִים מְתוֹכְחָה מְתוֹכְחוֹת . מקור: הַתּוֹכַח .

עתיד: אֶתּוֹכַח הַתּוֹכַח הַתּוֹכְחִי יִתּוֹכַח הַתּוֹכַח גִּתּוֹכַח הַתּוֹכְחוּ הַתּוֹכְחָה
יִתּוֹכְחוּ הַתּוֹכְחָה .

צווי: הַתּוֹכַח הַתּוֹכְחוּ הַתּוֹכְחִי הַתּוֹכְחָה .

גִּזְרֵת אֵם פֶּא הַפֶּעַל "ש" או "ם" § 76

עבר: הַשְּׁמַחֲוִי הַשְּׁמַחֲוִית הַשְּׁמַחֲוִית הַשְּׁמַחֲוִית הַשְּׁמַחֲוִית הַשְּׁמַחֲוִית
הַשְּׁמַחֲוִיתָם הַשְּׁמַחֲוִיתָן הַשְּׁמַחוּ .

בינוני פועל: מְשַׁמְחֶה מְשַׁמְחִים מְשַׁמְחָה מְשַׁמְחוֹת .

עתיד: אֶשְׁמַחֲוֶה הַשְּׁמַחֲוֶה הַשְּׁמַחֲוִי יִשְׁמַחֲוֶה הַשְּׁמַחֲוֶה נִשְׁמַחֲוֶה הַשְּׁמַחֲוֶה
תִּשְׁמַחֲוֶנָה יִשְׁמַחוּ תִשְׁמַחֲוֶנָה .

צווי: הַשְּׁמַחֲוֶה הַשְּׁמַחֲוֶה הַשְּׁמַחֲוִי הַשְּׁמַחֲוֶה . מקור: הַשְּׁמַחֲוֶה (שָׁחַח) .

גִּזְרֵת אֵם פֶּא הַפֶּעַל "צ" § 76

עבר: הַצְּמַדְקִי הַצְּמַדְקָה הַצְּמַדְקָה הַצְּמַדְקָה הַצְּמַדְקָה הַצְּמַדְקָה
הַצְּמַדְקָתָן הַצְּמַדְקוּ .

בינוני פועל: מְצַמְדֵּק מְצַמְדָּקִים מְצַמְדָּקָה מְצַמְדָּקוֹת .

עתיד: אֶצְמַדֵּק הַצְּמַדֵּק הַצְּמַדְקִי יִצְמַדֵּק הַצְּמַדֵּק נִצְמַדֵּק הַצְּמַדֵּק
תִּצְמַדְקֶנָה יִצְמַדְקוּ תִצְמַדְקֶנָה .

צווי: הַצְּמַדֵּק הַצְּמַדְקוּ הַצְּמַדְקִי הַצְּמַדְקָה . מקור: הַצְּמַדֵּק .

גִּזְרֵת בְּנֵין מְרַבֵּעַ § 77

עבר: הַתְּרוֹמְמִי הַתְּרוֹמְמָה הַתְּרוֹמְמָה הַתְּרוֹמְמָה הַתְּרוֹמְמָה הַתְּרוֹמְמָה
הַתְּרוֹמְמָתָן הַתְּרוֹמְמוּ .

בינוני פועל: מתרומם מתרוממים מתרוממה מתרוממות .
עתיד: אתרומם תתרומם תתרוממי יתרומם תתרומם תתרוממו
תתרוממנה יתרוממו תתרוממנה .
צווי: תתרומם תתרוממו תתרוממי תתרוממנה . מקור: תתרומם :

גזרת אם עין הפעל "אהחע"ר" 78

עבר: התברכתי תתברכת תתברכת תתברך תתברכה תתברכו התברכתם
תתברכתן תתברכו .
בינוני פועל: מתברך מתברכים מתברכה מתברכות .
עתיד: אתברך תתברך תתברכי יתברך תתברך תתברכו תתברכנה
יתברכו תתברכנה .
צווי: תתברך תתברכו תתברכי תתברכנה . מקור: תתברך .

